

Anna Podkowiak
 apodkowiak@liberty-bank.com
 860-402-7076 | NMLS #529133

Mówię po polsku!

**Mortgage Loans,
 Home Equity & Refinance.**

Anna provides a full spectrum of financial knowledge and ensures a simplified mortgage process, guiding her customers from application through closing.

LIBERTY BANK
 Be Community Kind.™

Member FDIC Equal Housing Lender

Polska walczy z powodzią!
 Sprawdź, jak można pomóc

➔ str. 8-9

Jubileusz 120-lecia polskiej parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Indian Orchard

➔ str. 14-15

DODATEK SPECJALNY:
 Polonijne Dożynki w Bostonie

➔ str. 23-37

Prezentacja lokalnych marszałków i miss podczas eleganckiego balu zwińczyła roczne przygotowania do Parady Pułaskiego w Nowym Jorku

Gotowi na Piątą Aleję!

Zbliża się wielkie święto Polonii! 87. Parada Pułaskiego przemaszeruje Piątą Aleją w Nowym Jorku w niedzielę, 6 października. Na jej czele, jako Wielki Marszałek, kroczył będzie Piotr Praszkowicz. Jest to druga najstarsza parada etniczna w Nowym Jorku i największa polonijna parada w Stanach Zjednoczonych. Zgodnie z wielolet-

nią już tradycją przemarsz sercem Manhattanu poprzedza Bal Marszałkowski, podczas którego ma miejsce oficjalna prezentacja osób, które w rolach marszałków i miss staną na czele kontyngentów lokalnej Polonii. Tegoroczny bal odbył się w połowie września i wzięło w nim udział kilkaset osób.

➔ str. 16-17

Wielcy Marszałkowie Parady Pułaskiego w Nowym Jorku Franciszek Piwowarczyk (2023), Piotr Praszkowicz (2024), Jadwiga Kopala (2020/2021) i Marszałek Honorowa (2021) – sybiraczka Helena Knapczyk

📷 Marcin Żurawicz

ZAWADA INSURANCE

ZAOSZCZĘDZIMY CI NA UBEZPIECZENIU

✓ samochód ✓ biznes ✓ dom ✓ życie

131 Millbury St., Worcester, MA
508 831 0133
 www.zawadagroup.com

Podaruj swojemu dziecku język ojczysty!

Szkoła Języka Polskiego im. św. Jana Pawła II w Bostonie
 52 Boston St., South Boston, MA 02127

Przyjmujemy dzieci w wieku od 3 do 15 lat

www.psboston.org
 polishlanguageschool@yahoo.com
617-464-2485

NAJNIŻSZE CENY BILETÓW LOTNICZYCH DO POLSKI, Z POLSKI I NA CAŁY ŚWIAT!

Pakiety wakacyjne (all inclusive) oraz rejsy statkiem (Cruise) na Karaiby, Bermudy, Bahamy, Hawaje, Meksyk i inne

WYCIEZKI GRUPOWE I INDYWIDUALNE
 REZERWACJE HOTELI I WYNAJEM SAMOCHODÓW

Wysyłka dolarów, paczek, samochodów i motocykli

ZIGGY'S TOURS 827 Dorchester Ave.,
 Dorchester, MA 02125
 Tel. 617-288-7777
 Fax 617-288-5777
 www.ziggystours.net ziggy@ziggystours.net

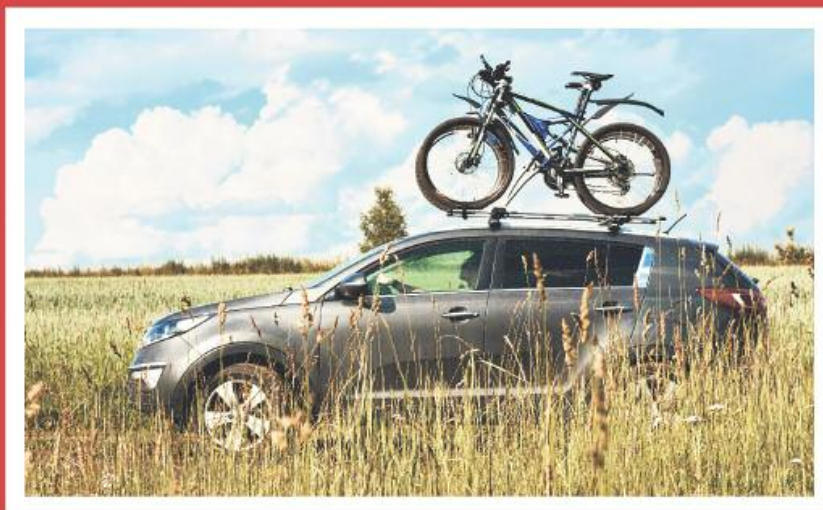
*Tradycja
dobrego smaku*

Wysokiej jakości
wyroby wędliniarskie
wyrabiane według
tradycyjnej
polskiej receptury,
najlepsze na grilla

Grilluj ze smakiem!

895 Meadow Street
Chicopee, MA 01013
Tel. 413-594-8768

dompak PACZKI DO POLSKI I EUROPY

WYSYŁAMY SAMOCHODY, MOTOCYKLE, QUADY I INNE
POJAZDY DO MAGAZYNU LUB POD DRZWI KLIENTA

MIENIE PRZESIEDLEŃCZE

Procedura mienia przesiedlenia przeznaczona jest dla osób przybywających do Polski z zamiarem stałego zamieszkania. Odprawa rzeczy w ramach mienia przesiedleńczego wiąże się ze zwolnieniem rzeczy z opłat celno-skarbowych w Polsce. Nasza oferta to wynajem całych kontenerów, jak również miejsca w kontenerze. Płacisz za powierzchnię, jaką zajmie twoja przesyłka.

732.325.3322 | www.dompak.us

WSTĘP

MARCIN BOLEC
REDAKTOR
NACZELNY

Wielkimi krokami zbliża się 87. Parada Pułaskiego w Nowym Jorku. W pierwszą niedzielę października Piąta Aleja przebiegająca przez serce Manhattanu znów zarozi się od biało-czerwonego, radosnego, rozśpiewanego tłumu. Od dziewięciu dekad co roku – z wyjątkiem 2001 r., kiedy po zamachach na WTC niewyobrażalne byłoby maszerowanie ze śpiewem na ustach przez porażone w żalobie miasto, oraz 2020 r., kiedy wszelkie masowe wydarzenia wstrzymała pandemia – Polonia nie tylko z Nowego Jorku, ale też z ościennych stanów – New Jersey, Pensylwanii, Connecticutu i Massachusettsu, a także z innych zakątków USA przybywa na Piątą Aleję, by we wspólnym gronie wyrazić swoją dumę z przynależności do polskiego narodu. Wielokrotnie miałem zaszczyt i przyjemność uczestniczyć w tym wydarzeniu, dlatego na podstawie własnego doświadczenia mogę z całą szczerością stwierdzić, że doroczna Parada Pułaskiego w Nowym Jorku to coś wyjątkowego, nie tylko ze względu na długą tradycję czy skalę, na jaką jest organizowana. Oczywiście, zarówno historia parady, jak i ilość jej uczestników, co roku są imponujące, ale na mnie wrażenie wywiera również to, że chyba żadne inne wydarzenie nie ma w sobie takiego potencjału jednoczenia Polonii. Piątą Aleją ramię w ramię kroczą weterani i młodzież z polskich szkół. Rodzice razem ze swoimi dziećmi. Emigranci, którzy przybyli do USA z Polski w latach

70. czy 80. i przedstawiciele drugiego czy trzeciego pokolenia Polaków urodzonych w Ameryce. Osoby, które na co dzień zaangażowane są w polonijne życie, i takie, które mimo nieznamości polskiego języka odczuwają dumę z polskiego dziedzictwa. Tego jednego dnia nie ma między nami podziałów. Jest to dla mnie szczególnie poruszające, gdyż jako osoba aktywnie uczestnicząca w życiu polonijnym i jako redaktor naczelny gazety, na łamach której poruszane są wszelkie ważne dla Polonii tematy, wiem, ile złego może przynieść wzajemne skłócenie czy brak umiejętności współpracy z osobami o odmiennych poglądach, nawet gdy cel jest wspólny. Te podziały sprawiają, że wielu organizacjom brakuje rąk do pracy, że bezpowrotnie tracimy nasze polskie dziedzictwo. Dlatego też ogromne wyrazy szacunku należą się organizatorom parady – zarówno członkom komitetu głównego, jak i poszczególnych lokalnych komitetów, którzy co roku potrafią sprostać temu wyzwaniu logistycznemu, organizacyjnemu i finansowemu. Chciałbym też wspomnieć, że nowojorska parada nie jest jedyną ku czci gen. Pułaskiego, jaka przechodzi amerykańskimi ulicami na przełomie września i października – przemarsze odbywają się też m.in. w Buffalo, Filadelfii czy Northampton. Wszędzie tam Polonia jednoczy się we wspólnej celebracji tego, co najlepsze w naszej społeczności i w naszej ojczyźnie – i to jest coś, z czego możemy być dumni.

PLUS, MINUS

POLACY

Południowo-zachodnia część Polski doświadcza największej w tym stuleciu powodzi. Na pomoc ruszyło praktycznie całe polskie społeczeństwo, zarówno pomagając na miejscu, jak i wspierając finansowo zbiórki na rzecz powodzian. Tylko na jednej z nich w ciągu zaledwie dwóch dni zebrano ponad 13 mln złotych i kwota ta ciągle rośnie.

JAROSŁAW KACZYŃSKI

Prezes największego opozycyjnego ugrupowania w Polsce pytany o to, czy kandydatką PiS na prezydenta mogłaby być kobieta, stwierdził, że „trudno mi sobie wyobrazić model tej pani”, dodając: „z mężczyzną to wiadomo – musi być młody, wysoki, okazały, przystojny”. A wydawać by się mogło, że decydujące powinny być kompetencje...

WHITE EAGLE MEDIA, LLC

55 Broad St. Suite 220, New Britain, CT 06053

Sales & Editorial: (860) 223-1150

Email: info@whiteeaglenews.com

Toll Free: (800) 668-0667

www.whiteeaglenews.com

www.BialyOrzel24.com Facebook.com/BialyOrzel24

Publisher & Managing Partner

Darek Barcikowski – publisher@whiteeaglenews.com

Editor-in-Chief & Managing Partner

Marcin A. Bolec – editor@whiteeaglenews.com

Associate Editor: Joanna Szybiak

Reporters: Barbara Bilińska Bolec, Edward Bolec, Robert Strybel, Halina Kossak, Halina Głowacka, Anna Miler, Tomasz Ryzner, Marcin Żurawicz

Contributors: Robert Rothstein, Tomasz Moczerniuk, Marek Kania, Sylwia Wadach Kloczkowska, Robert Iwanicki, o. Michał Czyżewski, Janusz Romański, Paweł Markiewicz, Catherine Blinder

HR Manager: Alicja Dębek

Sales Support Coordinator: Maria Sołtyś

Circulation Manager: Anna Górecka

Media Planner: Izabela Wróblewski

Graphics: Tomasz Świętoniowski, Zbigniew Czeranowski

Advertising: Helena Boczoń, Michał Chelmiński

The White Eagle is a biweekly publication of White Eagle Media LLC. The content of this publication may not be reprinted or re-transmitted in whole or in part without the expressed written consent of the publisher. White Eagle Media assumes no responsibility for advertising content or errors but will reprint whatever part of the advertisement needs corrections if written notice is submitted within a week of the date of publication. Annual subscriptions are available at the rate of \$89. Semiannual subscriptions are available at a rate of \$49.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za Granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

Projekt „Polska platforma medialna USA - Wydania prasowe” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Utwór jest objęty licencją Creative Commons Utwór autorski 4.0 Międzynarodowa. Prosimy o zastrzeżenie na rzecz Fundacji Wolność i Demokracja. Utwór powstał w ramach dofinansowania przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, a od 1 lipca 2024 roku Ministerstwa Spraw Zagranicznych, zarzekł w zakresie wsparcia Polonii i Polaków za granicą w 2023 roku. Zachęca się do dobrowolnego wykorzystania utworu, pod warunkiem zachowania w/w informacji, w tym informacji o stosownej licencji i o posiadaczach praw.

KURSY WALUT:

1 USD = 3.84 PLN | 1 PLN = 0.26 USD

Źródło: Narodowy Bank Polski. Kursy z 2 dni przed datą wydania.

Tam DOM Twój, gdzie serce Twoje!
 Profesjonalna i rzetelna obsługa transakcji.
 Boston. Southeast. Metrowest.

**Teraz KUPNO i SPRZEDAŻ
 nieruchomości na CAPE COD**

34 French Ave, Braintree
 Sprzedany \$40,000
 ponad cenę wywoławczą

Ania Karam
 Realtor® Mobile: (781) 708-2934

**KUPNO
 SPRZEDAŻ
 WYNAJEM**

**DOMY
 MIESZKANIA
 DZIAŁKI
 OBIEKTY
 KOMERCYJNE**

Ekspertyza, praktyka i autentyczność
 poparte wieloletnim doświadczeniem
 na rynku nieruchomości i finansów.

Nie działamy szablonowo, opieramy
 się na indywidualnym podejściu do
 klienta.

792 Southern Artery, Suite A, Quincy, MA 02169

tel. 617-905-2375
 e-mail: eva.o@advanta-re.com
www.AdvantaRealEstate.com

Eva Olszewski
 Broker/Owner
 Notariusz

EDITH PALEY
 REALTOR

WILLIAM RAVEIS

Jesteś zainteresowany kupnem lub sprzedażą
 domu? Jeśli tak, będziesz potrzebować
 doświadczonego agenta u swojego boku.

Edyta Paley

✉ EDITH.PALEY@GMAIL.COM
 📞 508.344.2626
 ❤️ EDITHYOURREALTOR.COM

Sekretarz stanu USA spotkał się z polskim prezydentem, premierem i szefem MSZ

Antony Blinken gościł w Warszawie

Kwestie bezpieczeństwa oraz sytuacja na Ukrainie były głównym tematem rozmów z Antonym Blinkenem, który spotkał się w Warszawie z czołowymi politykami Polski.

Kancelaria prezydenta Andrzeja Dudy poinformowała, że szczególną uwagę podczas spotkania z gościem z USA poświęcono kwestiom bezpieczeństwa w regionie, współpracy w ramach cywilnej energetyki jądrowej oraz bieżącej sytuacji na Ukrainie. Blinken i Duda rozmawiali m.in. o wspólnym projekcie budowy elektrowni na Pomorzu.

Amerykańska ambasada w Warszawie przekazała, że Antony Blinken wyraził uznanie dla Polski, podkreślił znaczne wysiłki naszego kraju w obszarze modernizacji wojska oraz przeznaczanie ponad 4 procent PKB na obronność, co jest re-

kordową wartością wśród państw NATO. Szef amerykańskiej dyplomacji wystąpił na wspólnej konferencji prasowej z Radosławem Sikorskim, szefem polskiego MSZ, w czasie której był pytany o możliwość zestrzeliwania przez Polskę rosyjskich obiektów naruszających polską przestrzeń powietrzną.

– Stoimy jak najbardziej po stronie Polski, która ma prawo do samoobrony – zapewnił Blinken, informując również, że w Sojuszu trwa dyskusja nad możliwością zestrzeliwania rosyjskich pocisków nad terytorium Ukrainy.

Sekretarz stanu przypomniał o art. 5 Traktatu Północnoatlantyckiego oraz o zapewnieniu prezydenta USA Joe Bidena, który odwiedzając Warszawę podkreślił, że USA będą bronić „każdego cala” polskiego terytorium.

 TOM

Antony Blinken odbył wspólną konferencję prasową z Radosławem Sikorskim

Prezydent RP nie zgadza się na imigrantów „na gapę”

Andrzej Duda w telewizji USA

– **Wielu imigrantów przybywa do Europy, spodziewając się „jazdy na gapę”. Na to się nie zgadzamy – powiedział prezydent Andrzej Duda w programie „Full Measure”, emitowanym w sieci lokalnych amerykańskich telewizji.**

W rozmowie z amerykańską dziennikarką Sharyl Attkisson Andrzej Duda został zapytany o nielegalnych imigrantów przybywających do Polski przez Rosję i Białoruś.

– Rosja dąży do wywołania destabilizacji i chaosu. Jeśli ktoś przybywa do Polski z fałszywym przekonaniem, że zostanie tu i będzie miał wszystko za darmo, będzie miał lepsze życie bez konieczności pracy, nie zgadzamy się na to. Jeśli chcesz żyć wśród nas, pracuj, zrób coś, żeby zarabiać na życie, to bardzo proste – powiedział prezydent RP. – Nasz kontynent, nasze społeczeństwa podobnie jak Stany Zjedno-

zione, także borykają się z problemem nielegalnej imigracji. Dlatego zbudowaliśmy mur na granicy z Białorusią – powiedział Andrzej Duda.

W odpowiedzi na sugestię dziennikarki porównującej płot na granicy z Białorusią i budowaną w USA barierą na granicy z Meksykiem Andrzej Duda stwierdził, że mówi o problemie w Europie, by pokazać Amerykanom, że nie są jedynym krajem dotkniętym tym zjawiskiem. W programie przypomniano też o śmierci polskiego żołnierza, który zmarł po ugodzeniu nożem przez mężczyznę próbującego sforsować zaporę na polsko-białoruskiej granicy.

„Full Measure” to program w lokalnych amerykańskich stacjach telewizyjnych należących do Sinclair Broadcasting Group. To druga największa grupa medialna w USA pod względem liczby posiadanych stacji telewizyjnych.

 TOM

– Rosja dąży do wywołania destabilizacji i chaosu – powiedział prezydent Andrzej Duda

Za Odrą nadal sporo uprzedzeń wobec Polaków i niewiedzy historycznej

Niemcy wciąż mało wiedzą o Polsce

„Dla pamięci wybiórczej Niemcy nie mają usprawiedliwienia” – napisał „Die Welt”. Dziennik skomentował w ten sposób wyniki sondażu na temat wiedzy Niemców o sytuacji w Polsce podczas II wojny światowej.

Badania przeprowadzono w Niemczech na zlecenie Instytutu Pileckiego w Warszawie. Według sondażu 59 proc. respondentów uważa, że większość z sześciu milionów ofiar Holokaustu pochodziła z Niemiec.

Tymczasem przed 1933 r. w Niemczech mieszkało tylko nieco ponad pół miliona Żydów, z których ok. 165 tys. zostało zamordowanych. „To samo w sobie było zbrodnią przeciw ludzkości, ale tylko 28 proc. Niemców w wieku od 16 do 75 lat wie, że największa grupa ofiar Holokaustu – trzy miliony – pochodziła z ówczesnej Polski” – czytamy w „Die Welt”.

Wedle sondażu tylko 34 proc. Niemców uważa, że za zbrodnie wojenne ponoszą odpowiedzialność przede wszystkim Niemcy. Większość, 57 proc.

Frank-Walter Steinmeier, prezydent Niemiec, w sierpniu oddał hołd warszawiakom pomordowanym na Woli

respondentów, odpowiedziało, że tak Niemcy, jak i kolaboranci w okupowanych krajach, byli winni „w podobnym stopniu” – napisał „Die Welt”.

Zdaniem „Die Welt” Niemcy nie tylko za mało wiedzą o losie Polaków. „Polska, obok Francji, jest naszym najważniejszym sąsiadem. Ale nasza wie-

dza o tym kraju jest wciąż nacechowana uprzedzeniami i resentymentem. Zbyt mało wiemy o okupacji, próbach eksterminacji polskiej inteligencji przez Sowieców i nazistów oraz oporze żydowskich i nieżydowskich Polaków wobec Holokaustu” – konkluduje „Die Welt”.

Żona prezydenta podziękowała za pomoc dla polonijnego liceum Pierwsza Dama gościła pielgrzymów z USA

Agata Kornhauser-Duda, żona prezydenta RP, spotkała się z grupą pielgrzymów – parafian z diecezji Fall River w stanie Massachusetts w USA, którzy przebywali z wizytą w Polsce.

Małżonka prezydenta podziękowała gościom za wsparcie dla polonijnego Liceum Św. Stanisława Kostki prowadzonego w Warszawie przez Fundację „Dla Polonii”. – To bardzo dobra inicjatywa, zwłaszcza dla uczniów, którzy posiadając polskie korzenie, chcą je pielęgnować – powiedziała Pierwsza Dama.

Organizacja „Dla Polonii” działa charytatywnie na rzecz młodzieży polskiego pochodzenia w najtrudniejszej sytuacji materialnej, organizując pomoc zdrowotną oraz przygotowując paczki żywnościowe.

Agata Kornhauser-Duda opowiedziała pielgrzymom o doświadczeniach współpracy z amerykańską Polonią i licznych spotkaniach, które odbywa zarówno w USA, jak i w Polsce. Jak zaznaczyła, amerykańska Polonia odznacza się niezwykłym poczuciem ducha patriotyzmu, pamięcią o ojczyźnie ich przodków oraz umiłowaniem do polskiej kultury i obyczajów.

Jako przykład zaangażowania Polonii Agata Kornhauser-Duda przytoczyła Narodowe Czytanie, które już 13. raz jednoczy społeczność, także poza granicami Polski. – Zawsze zachęcam Polaków w USA do brania udziału w Narodowym Czytaniu. To inicjatywa, która nie tylko promuje czytelnictwo, ale też łączy społeczność – opowiedziała Pierwsza Dama.

Tegoroczną lekturą Narodowego Czytania był „Kordian” Juliusza Słowackiego. Wspólne czytanie organizowane jest w dziesiątkach miejsc w Polsce i na świecie.

WYSYŁAMY DO POLSKI:

- KWIATY ▪ UPOMINKI ▪ KOSZE
- ZESTAWY SPOŻYWCZE

NA KAŻDĄ OKAZJĘ Z GWARANTOWANĄ DOSTAWĄ DO DOMU ODBIORCY

SPRAW
KOMUŚ
WIELKĄ
RADOŚĆ!

908-352-9100

www.polamerNY.com

POLAMER

AMERYKAŃSKA CZĘSTOCHOWA
DUCHOWA STOLICA POLONII

THE NATIONAL SHRINE OF OUR LADY OF CZESTOCHOWA
654 FERRY ROAD, PO BOX 2049, DOYLESTOWN, PA 18901
TEL. 215-345-0600 EMAIL: INFO@CZESTOCHOWA.US
WWW.CZESTOCHOWA.US

NIERUCHOMOŚCI NA FLORYDZIE

oraz przy słynnym Źródleku Młodości (Warm Mineral Springs)

KUPNO - SPRZEDAŻ - DOMY - DZIAŁKI

• SARASOTA • NORTH PORT • VENICE • PORT CHARLOTTE

13 LAT DOŚWIADCZENIA NA LOKALNYM RYNKU

Agata Bulanda PA preferred **SHORE**

Realtor – Notary Public

50 S. Lemon Ave. Ste 302, Sarasota, FL 34236

Biuro: 941-999-1179, cell 941-323-6519

agatabulanda@msn.com

www.agatabulanda.com

MÓWIĘ
PO POLSKU

SL 3123922

RAPORT SPECJALNY

Stan klęski żywiołowej, ofiary śmiertelne i żołnierze uczestniczący w akcji pomocy

Polska walczy z powodzią

Polski rząd wprowadził w poniedziałek, 16 września, stan klęski żywiołowej w części województw dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego. Rozporządzenie wprowadzono m.in. w Wałbrzychu, Jeleniej Górze i Bielsku-Białej, a także trzynastu innych powiatach. Będzie ono obowiązywać do 16 października włącznie.

Stan klęski żywiołowej będzie obowiązywać na zalanych terenach do 16 października

Na mocy nowych regulacji prawnych powodzie mogą już składać wnioski o doraźną finansową pomoc

W momencie ogłoszenia tej informacji Donald Tusk przebywał we Wrocławiu, który przygotowywał się na „wielką wodę”, mając nadzieję, że nie dojdzie do takiej sytuacji, jak w 1997 r. Szef rządu poinformował, że na stacjach Orlen w województwach opolskim, śląskim i dolnośląskim będzie bezpłatne paliwo dla straży pożarnej, OSP oraz policji, które uczestniczą w akcji przeciwpowodziowej.

16 września do konsultacji międzyresortowych trafił też projekt rozporządzenia wprowadzający o proc. VAT dla darowizn towarów i usług przekazanych w ramach pomocy poszkodowanym w powodzi. Jak poinformował Andrzej Domański, minister finansów, o proc. stawką objęte zostaną darowizny przekazane od 12 września do 31 grudnia 2024 r. za pośrednictwem organizacji pożytku publicznego, samorządów, podmiotów leczniczych i RARS.

Nie żyją cztery osoby

Marek Boroń, komendant główny policji, poinformował, że na zalanych terenach odnaleziono jak dotąd cztery ofiary śmiertelne. Są to trzej mężczyźni – z Biel-

ska-Białej, Nysy i Krosnowic oraz kobieta z Łądką Zdroju.

Władysław Kosiniak-Kamysz, szef MON, zapewnił, że opuszczonych domostw przed szabrownikami będzie pilnować Żandarmeria Wojskowa i policja. Zwrócił się też do pracodawców i przedsiębiorców, którzy zatrudniają strażaków-ochotników oraz żołnierzy WOT, by ci nie musieli przychodzić do pracy, jeżeli biorą udział w akcji w związku z powodzią.

Krytyczna sytuacja była w Nysie na Opolszczyźnie. Z powodu ryzyka przerwania wałów burmistrz wezwał mieszkańców do ewakuacji. Bezwzględna ewakuacja została wcześniej ogłoszona w dolnej części Paczkowa, dolnej części Kozielnia i dolnej części Starego Paczkowa po uszkodzeniu zbiornika Topola na Nysie Kłodzkiej.

Na Dolnym Śląsku najtrudniejsza sytuacja była w powiatach: kłodzkim, karkonoskim razem z Jelenią Górą, ząbkowickim, wałbrzyskim z Wałbrzychem, kamiennogórskim. Na terenie nadleśnictwa Jugów na Dolnym Śląsku został wprowadzony do 30 września br. zakaz wstępu do lasów. Grunt jest na tyle przesiąknięty, że drzewa się przewracają.

Zamkniętych ponad 500 szkół

Na zalanych terenach pracuje blisko tysięcy energetyków ze spółki Tauron Dystrybucja. Koncern zaapelował do odbiorców o – w miarę możliwości – oczyszczanie i osuszanie elementów instalacji elektrycznej wewnętrznej, czyli znajdującej się za licznikiem poboru energii (przy wyłączonym wyłączniku głównym).

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa zaleca mieszkańcom, by nosić wodoodporne ubrania i gumowce. Rekomendowane jest, by po każdym kontakcie z wodą powodziową lub zanieczyszczonymi nią przedmiotami dokładnie myć ręce wodą z mydłem przez co najmniej 30 sekund. RCB przypomina też, by używać tylko przepilnowanej lub butelkowanej wody do picia i przygotowywania posiłków.

W wyniku powodzi w czterech województwach: dolnośląskim, opolskim, lubuskim i śląskim zajęcia zawieszono w ponad 530 szkołach, przedszkolach i placówkach. Najwięcej, jak poinformował MEN, w województwie dolnośląskim – 329; w woj. opolskim zawieszono prace w ponad 170 placówkach oświatowych.

Miliard dla poszkodowanych

Premier poinformował, że powodzian mogą już składać wnioski o pomoc. Jest to 10 tys. zł doraźnej natychmiastowej pomocy, a także do 100 tys. zł na remont mieszkania lub odbudowę pomieszczeń gospodarczych oraz i do 200 tys. zł na odbudowę budynków mieszkalnych. O pomoc można zgłaszać się do władz gminy, w której dana osoba mieszka i gdzie poniosła straty.

Tusk poinformował również, że rząd zapewnił rezerwę w wysokości 1 mld zł na potrzeby miejsc i ludzi poszkodowanych powodzią. – Nikt nie zostanie sam z takim problemem jak zalane mieszkanie. Będziemy starali się dotrzeć wszędzie – po to, żeby ludzie nie zostawali sam na sam z tymi problemami – podkreślił premier.

W pomoc powodziom zaangażowane są wszystkie służby. Do dyspozycji sztabów kryzysowych oddelegowano już 4.6 tys. żołnierzy i specjalistyczny sprzęt. W pełnej gotowości pozostają kolejne jednostki WOT. W działania zaangażowana jest także Żandarmeria Wojskowa, policja i Straż Graniczna.

Można pomóc powodziom

Ruszyły zbiórki dla powodziom. W akcję pomocy włączyły się m.in.: Polski Czerwony Krzyż, Caritas Polska, fundacja sie-

Premier Donald Tusk wziął udział w posiedzeniu sztabu kryzysowego we Wrocławiu, 16 września

Strażacy na zalanych terenach ratują nie tylko ludzi, ale również zwierzęta

pomaga.pl. Caritas Polska prowadzi zbiórkę pieniędzy dla powodziom za pośrednictwem strony internetowej caritas.pl. Wpłaty można również dokonywać poprzez BLIK na numer 668 070 000 tytułem POWODZ lub przelewem tradycyjnym na konto **77 1160 2202 0000 0000 3436 4384** z dopiskiem POWODZ.

Dane do przelewów zagranicznych: SWIFT: BIGBPLPWXXX, dolar (USD): **PL 57 1160 2202 0000 0000 6663 1212**.

Pomoc rzeczowa od firm może być zgłaszana na adres powodz@caritas.org.pl

Specjalną zbiórkę na rzecz powodziom uruchomił Polski Czerwony Krzyż. Wpłaty można dokonywać online poprzez stronę www.pck.pl, bezpośrednio na nr konta: **16 1160 2202 0000 0002 7718 3060**, za pośrednictwem BLIKA (794 33 22 11) lub platformy Zrzutka.pl.

Do przelewów zagranicznych PayU/PayPal: <https://pck.pl/wspieraj-nas/>.

Burmistrz Kłodzka Michał Piszko udostępnił na Twitterze numer konta Gminy Miejskiej Kłodzko, na który można wpłacić środki na pomoc powodziom: **62 9588 0004 7100 1010 2000 0020** z dopiskiem „Pomoc dla powodziom”.

Ogólnopolską zbiórkę pieniędzy prowadzi też fundacja siepomaga.pl. Adres zbiórki: <https://www.siepomaga.pl/powodzie>.

 TOMASZ RYZNER

WYSYŁAMY DO POLSKI:

- KWIATY ▪ UPOMINKI ▪ KOSZE
- ZESTAWY SPOŻYWCZE

NA KAŻDĄ OKAZJĘ Z GWARANTOWANĄ DOSTAWĄ DO DOMU ODBIORCY

SPRAW
KOMUŚ
WIELKĄ
RADOŚĆ!

908-352-9100www.polamerNY.com**POLAMER**

W OBIEKTYWIE

↓ PHOENIX, AZ – 11 sierpnia

Archiwum parafii

W parafii Matki Bożej Częstochowskiej odbył się odpust ku czci Gaździny Podhala, czyli Matki Bożej Ludźmierskiej uważanej za patronkę górali. Mszy św. towarzyszyła muzyka w wykonaniu góralskiej kapeli.

↓ HOUSTON, TX – 16 sierpnia

KG w Houston

W siedzibie polskiego konsulatu gościł Sławosz Uznański – polski astronauta, który przebywa w Teksasie w związku ze szkoleniem w NASA i przysłym udziałem w misji na Międzynarodowej Stacji Kosmiczej.

↓ DENVER, CO – 23-24 sierpnia

polishfoodfestival.org

Festiwal Polskiego Jedzenia organizowany co roku przez polską parafia św. Józefa w Denver to największe wydarzenie polonijne w Kolorado. Atrakcją 11. edycji był występ Zespołu Pieśni i Tańca „Powiśle” z Kwidzyna.

↓ MUNSTER, IN – 2 września

ZPPA

Podczas XXXII Sejmiku Związku Podhalan w Północnej Ameryce wybrano nowego prezesa, którym został pochodzący z Białego Dunajca Jan Król. W ostatniej kadencji był wiceprezesem ZPPA ds. kultury.

↓ BELLEVUE, WA – 7 września

facebook.com/syrena_seattle

Zespół folklorystyczny „Syrena” z Seattle reprezentował polską kulturę na dorocznym Northwest Ukrainian International Festival, który uchodzi za największy ukraiński festiwal w Stanach Zjednoczonych.

↓ CHICAGO, IL – 7 września

KG w Chicago

W siedzibie Związku Klubów Polskich w USA odbyło się wydarzenie wpisujące się w Narodową Akcję Czytania. Wicekonsul Agata Grochowska reprezentowała na spotkaniu konsulatu generalnego w Chicago.

↓ ROCKVILLE, CA – 7 września

Facebook

33. Polski Festiwal zorganizowany przez Polsko-Amerykański Klub w Sacramento cieszył się sporą frekwencją, a do atrakcji należały m.in. występy lokalnych zespołów Sokoły i Łowiczanie z San Francisco.

↓ MANHATTAN, NY – 13 września

KG w NY

W polskim konsulacie odbyło się spotkanie z biegaczem ekstremalnym Tomaszem Sobanią, który zamierza pokonać w ciągu 140 dni dystans ponad 5,200 km – od nowojorskiego Central Parku do Los Angeles.

↓ PORTLAND, OR – 14-15 września

Facebook

W Portland odbyła się 28. edycja dorocznego Polskiego Festiwalu. Polską kulturę w barwnym i tanecznym wydaniu reprezentował na nim m.in. zespół Lajkonik z Tucson w Arizonie (na zdj.).

Organizowaliście lub braliście udział w ciekawym wydarzeniu. Chcecie, aby wiadomość o nim ukazała się w naszym „Obiektywie”?

Prosimy o przesłanie zdjęcia z krótkim opisem wydarzenia oraz informacją, kto jest autorem fotografii na adres: info@whiteeaglenews.com.

Więcej zdjęć znajdziesz na
www.BialyOrzel24.com

Dożynki w Webster w tradycyjnej odsłonie

Celebracja polskich zwyczajów

W niedzielę, 15 września, w Webster odbyły się doroczne dożynki organizowane pod egidą Bazyliki św. Józefa. Uroczystości dożynkowe rozpoczęły się od dwujęzycznej mszy św. odprawionej o godz. 10:30 rano, której przewodniczył proboszcz ks. Grzegorz Chodkowski. W wygłoszonej przez siebie homilii podkreślił, że dożynki są dobrą okazją, by okazać Bogu wdzięczność za dary otrzymywane w ciągu całego roku. Nawiązał też tym samym do symbolicznej procesji darów, od której rozpoczęło się nabożeństwo. W procesji tej do pięknie udekorowanej na okoliczność dożynek świątyni wniesiony został przez tancerki z grupy Piast dożynkowy wieniec.

Po mszy św. odbył się piknik, podczas którego o oprawę artystyczną zadbał zespół Piast pod kierownictwem Lidii Nolle. Dzieci wystąpiły w barwnych, tradycyjnych strojach, prezentując polski folklor w tanecznej odsłonie. W obchodach miała też udział Polska Szkoła Sobotnia im. M. Konopnickiej w Webster, która na swoim stanowisku sprzedawała ciasta, przekąski i kwiaty. Dochód ze sprzedaży przeznaczony będzie na wsparcie funkcjonowania szkoły.

 HG

Dożynki zainaugurowała uroczysta msza św. w Bazylice św. Józefa w Webster

Początek roku w Polskiej Szkole Sobotniej im. Marii Konopnickiej w Webster

Pierwszy dzwonek

Polska Szkoła Sobotnia im. Marii Konopnickiej w Webster w sobotę, 7 września, rozpoczęła rok szkolny 2024/25. Tradycyjnie jak co roku powitanie rozpoczęło się od mszy św. w Bazylice św. Józefa w Webster i błogosławieństwa, którego udzielił proboszcz ks. Grzegorz Chodkiewicz.

Po mszy św. nastąpiła część oficjalna z wprowadzeniem poczty sztandarowego, odśpiewaniem hymnu i powitaniem uczniów, rodziców i nauczycieli przez dyrektora szkoły Bożenę Jaroszewską. Po części oficjalnej na terenie klubu PACC w Webster zorganizowano zabawy dla dzieci i poczęstunek.

– Był to wyjątkowy czas dla dzieci i rodziców. Dla dzieci – bo pierwszy dzień szkoły zaczęły od wspólnej zabawy i

lepszego poznania się, zaś rodzice mieli czas na zapisanie dzieci do szkoły i dzielenie się swoimi uwagami i propozycjami odnośnie do funkcjonowania naszej szkoły z nauczycielami i innymi rodzicami – mówi dyrektor Jaroszewska. – Dziękujemy PACC za życzliwość i pomoc w zorganizowaniu tego spotkania na terenie klubu. Integracja to wspaniała sprawa i to nasze spotkanie właśnie takie było, razem uczniowie i rodzice na terenie polsko-amerykańskiego klubu – dodaje.

Wyraża też nadzieję, że nowy rok szkolny przyniesie wiele sukcesów i dostarczy satysfakcji zarówno uczniom, jak i przekazującym im wiedzę nauczycielom.

 WEM

 H. Głowacka

Pieniądze nie rosną na drzewach.
Dlatego nie powinieneś przepłacać
za ubezpieczenie samochodu!

Przynieś obecną polisę do naszego biura, a my pokażemy Ci, jak możesz obniżyć koszt ubezpieczenia!

REPREZENTUJEMY NAJWIĘKSZE FIRMY UBEZPIECZENIOWE. ZNAJDIEMY NAJBARDZIEJ KORZYSTNA OFERTĘ DLA CIEBIE!

Global Insurance Services, Inc.

ODWIEDŹ JEDNĄ Z NASZYCH LOKALIZACJI LUB ZADZWOŃ:
321 FREEPORT ST., DORCHESTER, MA 02122, TEL. (617) 268-3200
818 WESTERN AVE., LYNN, MA 01905, TEL. (781) 595-7315

**MÓWIMY
PO POLSKU**

**NIE WSZYSTKO MOŻNA
W ŻYCIU ZAPLANOWAĆ...**

Ale zaplanowanie i opłacenie własnego pogrzebu sprawi, że Twoje ostatnie życzenia będą spełnione i pozbawi Twoich bliskich dodatkowych kłopotów.

Nasz zakład pogrzebowy służy lokalnej Polonii od 1912 roku i mieści się tuż obok polskiej parafii.

www.worcesterfuneral.com

DIRSA-MORIN FUNERAL HOME
298 Grafton St., Worcester, MA
Tel. 508-753-4211

HENRY DIRSA FUNERAL HOME
33 Ward St., Worcester, MA
Tel. 508-756-8346

SOCIETY OF POLISH AMERICAN TRAVEL AGENTS

POLSKIE AGENCJE PODRÓŻY
polecają szeroki wachlarz usług,
bogate doświadczenie oraz profesjonalną,
osobistą obsługę klienta, której nie znajdą
Państwo w internecie.

www.spata.org

LISTA ZRZESZONYCH AGENCJI

MASSACHUSETTS

Golemo Travel Service (508) 755-2753
Pat Tours Division of W.W.T. (413) 747-7702

NEW JERSEY

Classic Travel (973) 473-3845
Dom Polski, LLC (732) 727-7711
Europe Travel (732) 390-1750
Globe Travel (732) 525-8589
Krystyna Travel Tours & Services (973) 779-0077
Polish American Bureau (973) 472-0522
Polskie Biuro (973) 777-7711
Pulaski Travel (732) 826-1500
Spojnik Agency (609) 393-1616
Nova Travel (201) 906-9101

NOWY JORK

Albatross Travel Agency (718) 383-7211
Interport Travel Service (716) 892-8002
Maria Agency (718) 389-6208
Pol-Travel Service (718) 383-0505
Renata's Agency (845) 628-8828

PENSYLVANIA

J.World Travel Inc (215) 634-6006

ILLINOIS

Polamer, Inc (773) 685-8222
Rék Travel (773) 777-7733

HAWAII

Barefoot Travel (808) 218-3940
Polonia Hawaii Tours (808) 955-4567

ZAPRASZAMY NOWYCH CZŁONKÓW!

SPATA

36 Main Street, South River | New Jersey 08882

Phone: 732-390-1750

E-mail: europetravelhp@gmail.com

Polonia w Bostonie uczciła 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej

Patriotyczne obchody

 Marcin Bolec

1 września przypadała 85. rocznica ataku Niemiec na Polskę, od którego rozpoczęła się II wojna światowa, najtragiczniejszy w dziejach świata konflikt, który trwał sześć lat i pochłonął życia milionów ludzi. Polska ucierpiała jak żaden inny kraj, ale i udowodniła swoją nieprzezwycięzoną wolę wolności, choć wolność ta prawdziwie odzyskana została dopiero kilkadziesiąt lat po wojnie i okupiona została ceną życia i krwi.

Pamięć o bohaterach i ofiarach II wojny światowej uczciła Polonia w Bostonie podczas uroczystości zorganizowanej przez Fundację Kultury Polskiej w Bostonie przed pomnikiem Żołnierzy Wyklętych. Monument ten, dłuta śp. Andrzeja Pityńskiego, stoi w Bostonie od 1983 r. i

jest pierwszym na świecie pomnikiem poświęconym tym, którzy nawet po wojnie nie złożyli broni, do końca wierząc w wolną Polskę i walcząc o nią.

W uroczystości wzięli udział przedstawiciele lokalnych polonijnych organizacji i stowarzyszeń, w tym o. Jerzy Żebrowski – proboszcz polskiej parafii Matki Bożej Częstochowskiej w Bostonie, który odmówił krótką modlitwę, Mark Szpak – prezes Fundacji Kultury Polskiej, Marcin Bolec – redaktor naczelny „Białego Orła” z rodziną, reprezentowani byli także weterani z Pl. 37 Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Bostonie.

Na miejscu odegrany został „Mazurek Dąbrowskiego”, uczestnicy obchodów zaśpiewali też „Rotę”.

 JLS

Bostońska Polonia zgromadziła się przy pomniku Żołnierzy Wyklętych

Głos zabrał Mark Szpak, prezes Fundacji Kultury Polskiej w Bostonie (pierwszy z lewej)

W obchodach uczestniczył m.in. Marek Stasiewicz z Pl. 37 SWAP w Bostonie (z przodu)

ZAOSZCZĘDZIMY CI NA UBEZPIECZENIU

Możliwość zafatwienia całej transakcji telefonicznie lub przez internet!
Honorujemy polskie prawo jazdy oraz prawo jazdy z innych stanów.

✓ samochód ✓ biznes
✓ dom ✓ życie

131 Millbury St., Worcester, MA
 508 831 0133
www.zawadagroup.com

Biskup Robert Chrzęszcz z Krakowa, obecny i byli proboszczowie oraz wierni uczcili 120. rocznicę istnienia parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Indian Orchard

Jubileuszowe obchody

 Jan Wójcik

Dla parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Indian Orchard w stanie Massachusetts trwający obecnie rok jest wyjątkowy – mija w nim 120 lat od czasu, kiedy wysiłkiem przodków lokalnej Polonii wybudowano kościół służący już ponad wiek kolejnym pokoleniom wiernych polskiego pochodzenia.

Za założyciela parafii uznaje się ks. Stanisława Czeluśniaka, pełniącego funkcję administratora kształtującej się na początku XX wieku wspólnoty wiernych. Dzięki zbiórce na budowę kościoła, w której licznie wzięli udział polscy emigranci, 5 września 1904 roku biskup położył kamień węgielny pod budowę przyszłej świątyni, a już 2 października w piwnicy powstającego kościoła została odprawiona pierwsza msza. Dziś, 120 lat później, kościół nadal istnieje, a parafia pod kierunkiem proboszcza ks. Piotra Calika prężnie działa.

Ks. Piotr Calik objął probostwo parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Indian Orchard nieco ponad trzy lata temu. Od tego czasu stara się, aby parafia była nie

Obchody jubileuszu 120-lecia miały uroczystą oprawę. Msza św. koncelebrowana była przez biskupa z Krakowa Ryszarda Chrzęszcza oraz ordynariusza diecezji Springfield Williama Byrne'a

tylko miejscem, w którym pielęgnowana jest wiara, ale również pełniła rolę ostoji polskich tradycji. – Parafia prężnie się rozwija. Razem z parafianami stworzyliśmy liczne grupy duszpasterskie: młod-

zieżową, grupę Maryi, grupę Świętej Anny, które wspólnie się modlą i celebrują liturgię. Mamy grupę różańcową, która na Boże Narodzenie czy Wielkanoc przygotowuje i sprzedaje kalendarze, aby za-

sponsorować jakiś projekt dla parafii. Mamy nawet grupę wolontariuszy, którzy przygotowują polskie jedzenie. Przy parafii działa także Sobotnia Szkoła Języka Polskiego. Obecnie parafia służy Polonii,

ale też Amerykanom, także tym z polskimi korzeniami. Bardzo dużo jest ludzi, którzy nie mówią po polsku, ale kochają polskie pieśni w kościele, polskie tradycje i podtrzymują je razem z nami. Dużo się dzieje – mówił ks. Piotr w rozmowie z „Białym Orłem” przeprowadzonej pod koniec sierpnia, gdy trwały przygotowania do obchodów jubileuszu 120-lecia.

Zapytany o to, jak widzi przyszłość polskich czy szerzej ujmując – etnicznych parafii, których tak wiele w ostatnich latach zniknęło z mapy Massachusetts czy sąsiedniego Connecticut, a wśród tych, które nadal istnieją, sporo walczy o przetrwanie, odpowiada bez cienia wątpliwości, że jego zdaniem polonijne parafie są potrzebne, a kluczem do tego, by mogły nadal istnieć, jest z jednej strony wychodzenie naprzeciwko potrzebom parafian, z drugiej – zaangażowanie ich w życie parafialnej wspólnoty, danie im poczucia, że to jest ich wspólny dom, o który muszą dbać.

– Zaangażowanie, takie jakie jest u nas, promowanie polskiej historii, dbanie o kultywowanie języka polskiego i polskich obyczajów wśród Polonii. To jest jedyne rozwiązanie. Żeby tą bazą była wiara, ale żeby to wzrastanie następowało też poprzez kul-

tywowanie języka, historii i polskich tradycji – tłumaczy ks. Calik, podkreślając, że polonijne parafie są potrzebne zarówno dla starszego pokolenia, które modli lub lubi się modlić tylko w swoim języku ojczystym, jak i dla młodzieży, aby rozwijała polskie tradycje i mogła być dumna ze swoich polskich korzeni.

Kulminacyjnym punktem jubileuszu 120-lecia były dwudniowe obchody, które miały miejsce na początku września. W sobotę, 7 września, w parafii prowadzona była sprzedaż polskich potraw, W niedzielę, 8 września, odbyła się uroczysta msza święta dożynkowa, która była sprawowana przez biskupa Roberta Chrzęszcza z Krakowa, biskupa Williama Byrne'a – ordynariusza diecezji Springfield, razem z obecnymi i byłymi proboszczami parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Indian Orchard.

Po nabożeństwie, poprzedzonym procesją, podczas której niesiono dary, w tym tradycyjny wieniec dożynkowy, zorganizowano poczęstunek w sali parafialnej. Spotkanie było okazją do dzielenia się wspomnieniami związanymi z parafią i snucia planów na przyszłość, w tym dotyczących obchodów 125-lecia.

Więcej zdjęć znajdziesz na www.BialyOrzel24.com

Polskie Centrum Naukowe w Chicopee zaprasza na doroczny bankiet 18. edycja Festiwalu Krakus

Festiwal Krakus, organizowany co roku przez Polskie Centrum Naukowe w Chicopee, to impreza mogąca się poszczycić tradycją sięgającą dwóch dekad wstecz. Doroczne wydarzenie jest okazją do celebracji polskiej kultury, a także docenienia osób, które na przestrzeni lat wiele wniósły do lokalnej i polonijnej społeczności zachodniego Massachusetts.

Tegoroczna, 18. edycja Festiwalu Krakus, odbędzie się w niedzielę, 6 października, w Ludlow Country Club (dokładny adres: 1 Tony Lema Dr, Ludlow, MA 01056). Głównym punktem programu będzie jak zwykle wręczenie Polish Heritage Award. W tym roku laureatem tego zaszczytnego wyróżnienia jest Joseph Kos, wieloletni prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej w zachodnim Massachusetts, od lat wspierający także Polskie Centrum Naukowe.

Uczestnicy imprezy jak zawsze zostaną ugostzeni eleganckim obiadem. Przewidywany jest także program artystyczny w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca „Polanie” z Bridgeport, CT, którego członkowie w tradycyjnych polskich strojach zaprezentują polskie tańce narodowe.

Dochód z Festiwalu Krakus przeznaczony będzie jak zawsze na wsparcie Polskiego Centrum Naukowego w Chicopee, organizacji non-profit 501 (c) (3), o której więcej informacji można znaleźć na stronie www.polishcenter.net.

Prezentacja lokalnych marszałków i miss podczas eleganckiego balu zwieńczyła roczne przygotowania do Parady Pułaskiego w Nowym Jorku

Gotowi na Piątą Aleję!

📷 Marcin Żurawicz

W piątek, 13 września, w eleganckiej sali bankietowej Venetian w Garfield, NJ odbył się uroczysty bankiet tradycyjnie poprzedzający Paradę Pułaskiego w Nowym Jorku. W dorocznej gali wzięło udział kilkuset gości, a najważniejszym punktem programu była prezentacja marszałków, a także miss poszczególnych kontyngentów, którzy podczas przemarszu Piątą Aleją na Manhattanie będą prowadzić grupy lokalnej Polonii.

Imprezę poprowadzili wspólnie Aleksandra Słabisz i polonijny działacz Richard Mazur. Uroczystość rozpoczęła się od prezentacji pocztów sztandarowych przez NJ State Police Color Guard. Następnie zebranych gości powitali Jadwiga Kopala – przewodnicząca bankietu, a także Richard Zawisny – przewodniczący Komitetu Głównego Parady Pułaskiego. Hymn Polski wykonał Polonia Big Band pod dyrekcją Dominika Grzyba, a amerykański Michał Jamrożek. Inwokację wygłosił o. Michał Czyżewski, proboszcz parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika na Manhattanie.

W balu wzięło udział wielu znamienitych gości, w tym liczne grono biznesmenów, przedstawicieli polonijnych instytucji i organizacji, a także duchowni i dziennikarze. Polskie władze reprezentowali: wicekonsul Stanisław Starnawski i

Bal Marszałkowski, który odbył się 13 września, zgromadził w sali bankietowej Venetian w Garfield, NJ kilkaset osób

W bankiecie wzięli udział Wielcy Marszałkowie z poprzednich lat

Wielki Marszałek Piotr Praszkwicz (trzeci od lewej) przybył na bal z rodziną

Organizacja wydarzenia na tak dużą skalę, jak Parada Pułaskiego w Nowym Jorku, co roku gromadząca na 5. Alei tysiące uczestników i widzów, wymaga całorocznej pracy i przygotowań, nad którymi czuwają członkowie zarządu Komitetu Głównego

wicekonsul Krzysztof Płaski z konsulatu generalnego RP w Nowym Jorku. Obecni byli reprezentanci Polsko-Słowiańskiej Federalnej Unii Kredytowej, a także Centrum Polsko-Słowiańskiego na czele z Agnieszką Granatowską – dyrektorem wykonawczym CPS. Gościem specjalnym bankietu, podobnie jak i w roku ubiegłym, był burmistrz Garfield Richard Rigoglioso. Na sali nie zabrakło także Wielkich Marszałków Parady Pułaskiego z lat ubiegłych. Obecni byli: Richard Zawisny, Dariusz Knapik, Michał Kulawik, Artur Dybanowski, Thomas Duch, Donna Koch, Jadwiga Kopala, Marcin Luc i Franciszek Piwoarczyk.

– Witam was w przededniu celebracji wielkiego święta Polonii – powiedział Wielki Marszałek 87. Parady Pułaskiego Piotr Praszkowicz, zbierając od zebranych burzę oklasków. – To duży zaszczyt być tutaj z wami dzisiejszego wieczoru. W dniu parady honorujemy niezwykłą osobę – generała Kazimierza Pułaskiego, polsko-amerykańskiego bohatera, obrońcę

wolności Stanów Zjednoczonych. W tym roku celebrujemy także 80. rocznicę bitwy o Monte Cassino. 6 października na 5. Alei będzie z nami maszerować Anna Maria Anders, córka generała Władysława Andersa. Obecna jest z nami też 97-letnia Sybiraczka, Helena Knapczyk, z którą miałem okazję uczestniczyć w tegorocznych wydarzeniach rocznicowych na Monte Cassino, gdzie przed laty jej mąż walczył i został ranny – mówił Praszkowicz. – Gratuluję marszałkom i miss wszystkich kontyngentów – dodał Wielki Marszałek, zapraszając całą Polonię na Paradę.

Głównym punktem wieczoru była prezentacja marszałków Parady Pułaskiego 2024, a także miss poszczególnych kontyngentów, zakończona uroczystym polonezem, który poprowadził Wielki Marszałek tegorocznej parady Piotr Praszkowicz.

Organizatorzy bankietu zadbali też o szczególną oprawę muzyczną balu. Utwór pt. „Czerwone maki na Monte Cassino” wykonali Mariusz Monczak, Nicholas Ale-

xander Kaponyas, Marek Filatov i Wojciech Bonarowski. Oberka Henryka Wieniawskiego G dur Opus 19 No.1 odegrali Mariusz Monczak i Nicholas Alexander Kaponyas. Utwór „Boże, coś Polskę” zaśpiewał Michał Jamrozek, a „God Bless America” Khloe Kropiewnicki.

Część oficjalna imprezy zakończyła się błogosławieństwem udzielonym obecnym przez o. Jana Kolmagę, wikariusza parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika na Manhattanie. W części artystycznej zebrani goście mieli okazję podziwiać również taneczerzy z Polish American Folk Dance Company. Do tańca przez cały wieczór przygrywał zespół Simone Band.

* * *

87. Parada Pułaskiego odbędzie się w niedzielę, 6 października, na 5. Alei na Manhattanie. Parada Pułaskiego to druga najstarsza parada etniczna w Nowym Jorku i największa polonijna parada w Stanach Zjednoczonych.

✉ MARCIN ŻURAWICZ

Richard Zawisny i Jadwiga Kopala

Głównym punktem bankietu była prezentacja marszałków i miss

Bal uświetnił występ zespół Polish American Folk Dance Company

Więcej zdjęć znajdziesz na
www.BialyOrzel24.com

Ponad 70 żeglarzy i sympatyków żeglarstwa ze wschodniego wybrzeża USA wzięło udział w tegorocznych regatach Polonia Rendezvous w Connecticut

Żeglarska randka

 Mat. organizatorów

Na przełomie sierpnia i września polonijni miłośnicy żeglarstwa mieli okazję wspólnie celebrować swoją pasję oraz przetestować żeglarskie umiejętności. W dniach 30 sierpnia – 1 września w New London, CT odbyła się tegoroczna edycja zlotu Polonia Rendezvous, który zawsze przyciąga kilkudziesięciu polonijnych żeglarzy ze wschodniego wybrzeża USA. Udział w niej wzięło 12 jednostek oraz ponad 70 żeglarzy i sympatyków żeglarstwa.

„Żeglarska randka”

Tegoroczna impreza miała wyjątkowy charakter. Z okazji 30-lecia tego wydarzenia organizatorzy przygotowali dla żeglarzy dodatkowe atrakcje, które uczyniły zlot jeszcze bardziej niezapomnianym. Impreza rozpoczęła się w piątek, 30 sierpnia. Uczestnicy regat mogli wziąć udział w wieczorne przy ognisku, któremu towarzyszyły tradycyjne żeglarskie pieśni – szanty. To był moment na poznanie się, nawiązanie nowych znajomości oraz wspomnienia o poprzednich edycjach. Z

pewnością było co opowiadać – zlot Polonia Rendezvous ma za sobą bogatą historię.

Impreza, żartobliwie nazywana „żeglarską polonijną randką”, została zainicjowana w 1994 r. przez Jurka Kołakowskiego, legendarnego żeglarza i jednego z pierwszych członków Klubu Żeglarskiego na Brooklynie, NY. Od tamtej pory regaty odbywały się w różnych lokalizacjach, takich jak Mystic, Boston, Block Island, Newport czy zatoka Georgian Bay w Kanadzie. Każdy zlot Polonia Rendezvous, organizowany od ponad 30 lat, ma na celu nie tylko rywalizację sportową, ale przede wszystkim integrację polonijnego środowiska żeglarskiego. Dla wielu uczestników regaty to nie tylko zawody, ale również miejsce spotkań, wymiany doświadczeń i wspólnego celebrowania i promowania polskiej kultury.

Emocjonująca rywalizacja

Sobotni program był najbardziej intensywny i stanowił główny punkt całego zlotu. Oficjalne otwarcie imprezy odbyło

Tegoroczne regaty odbyły się w dniach 30 sierpnia – 1 września w New London, CT

się o 9:00 uroczystym podniesieniem polskiej flagi. Następnie kapitanowie jachtów spotkali się na odprawie, gdzie omówiono regulamin oraz trasę regat. Główna część programu, żeglarskie zawody, wystartowała wczesnym popołudniem. Poprzedziła ją parada jachtów, stanowiąca okazję do podziwiania pięknie udekorowanych łodzi z białymi i czerwonymi flagami. Żeglarze walczyli w duchu sportowej rywalizacji, a trasa, która wiodła przez różnorodne akweny, dostarczyła wszystkim uczestnikom nie tylko sportowych emocji, ale również niezapomnianych wrażeń z pięknych krajobrazów. Dodatkowym urozmaiczeniem tegorocznych regat była nowa trasa, prowadząca przez malownicze wody rzeki Thames, aż do zatoki Long Island Sound, co wprowadziło nowe wyzwania nautyczne. – Mimo że tegoroczna edycja odbyła się według sprawdzonej formuły, nowa lokalizacja z pewnością uatrakcyjniła trasę i dodała świeżości całemu wydarzeniu – wskazuje Marcin Malicki, współorganizator regat. Dodatkowo, jubileuszową atrakcją była także prezentacja slajdów przedstawiająca historię regat od początku ich istnienia.

Tegorocznym zwycięzcą została załoga jachtu Maestrale pod dowództwem kapitana Radosława Kurka. W wieczornej ceremonii wręczenia nagród wzięli udział wszyscy uczestnicy zlotu. Komisja rega-

towa, w której skład weszli doświadczeni polonijni żeglarze, ogłosiła wyniki regat. Wieczorem, po emocjonującej rywalizacji, odbyła się uroczysta kolacja w formie bufetu, a następnie wieczorna impreza, podczas której uczestnicy mogli wspólnie świętować sukcesy. Wszyscy uczestnicy bawili się wspólnie podczas koncertu szantowego w wykonaniu Dariusza Ocetka. Zlot zakończył się w niedzielę symbolicznym opuszczeniem polskiej flagi.

Integracja polskich żeglarzy

Jak podkreśla Marcin Malicki, współorganizator i komodor zlotu, tegoroczna edycja była wyjątkowa również dla niego. Choć w tym roku, ze względu na pełnioną funkcję organizatora, nie mógł wziąć bezpośredniego udziału w regatach, czuje ogromną satysfakcję z sukcesu całego wydarzenia. – Jako uczestnik i współorganizator poprzednich zlotów, chciałbym podkreślić, iż jest to impreza, na której kolejną edycję polonijni żeglarze czekają i przygotowują się praktycznie przez cały rok – mówi Malicki. – Każde regaty to niezapomniane dla polonijnych żeglarzy wydarzenie. Możliwość odnowienia starych i nawiązania nowych znajomości czy wspomniania dotychczasowych spotkań i wypraw żeglarskich – dodaje.

Żeglarski zlot Polonia Rendezvous zgromadził wielu polonijnych żeglarzy i sympatyków żeglarstwa ze wschodniego wybrzeża

WHITE
ONLINE STORE
EAGLE

JUŻ RUSZYLIŚMY!

PoloniaPride.com

**Nowości
w sklepie:**

Odwiedź sklep „Białego Orła”

PoloniaPride.com – znajdziesz w nim unikatowe produkty i upominki, które akcentują nasze dziedzictwo oraz pamiątki z największych polonijnych wydarzeń w USA:

- Pulaski Parade
- Polish Americans for Trump
- Little Poland Festival
- Polish American Heritage Month

 860-223-1150

58. Polsko-Amerykański Festiwal przyciągnął do Amerykańskiej Częstochowy prawdziwe tłumy

Pięć dni świętowania

 czestochowa.us

Na przełomie sierpnia i września w Amerykańskiej Częstochowie odbył się uchodzący za największy w Pensylwanii polski festiwal. Zabawa jak zawsze trwała aż pięć dni – w weekend Święta Pracy 31 sierpnia, 1 i 2 września, a także w kolejny – 7 i 8 września. Była to już 58. edycja Polsko-Amerykańskiego Festiwalu, który jak co roku przyciągnął prawdziwe tłumy zarówno lokalnej Polonii, jak i gości z innych stanów, a także Amerykanów zainteresowanych polską kuchnią i kulturą.

Program festiwalu obfitował w występy muzyczne. Na scenie zaprezentowali się m.in. John Góra & Górale, Sova, Simone Band, Lenny Gomulka & Chicago Push, Windstar, DJ Grzegorz, Eddie Forman Orches-

tra czy Dennis Polisky & the Maestro's Men. Atrakcją były też występy polonijnych zespołów folklorystycznych takich jak PKM Polish Folk Dance Group czy Janosik Polish Folk Dance Group. Zainteresowanie, zwłaszcza wśród najmłodszych, wzbudzali rekonstruktorzy historyczni, m.in. z grupy Polish Living History.

Oczywiście jednym z największych atutów dorocznego festiwalu jest też szeroki wybór dań polskiej kuchni – od pieczonej kiełbasy, przez placki ziemniaczane czy bigos, po słodkie wypieki. Organizatorzy zadbali także o atrakcje dla dzieci w postaci licznych konkursów czy malowania twarzy.

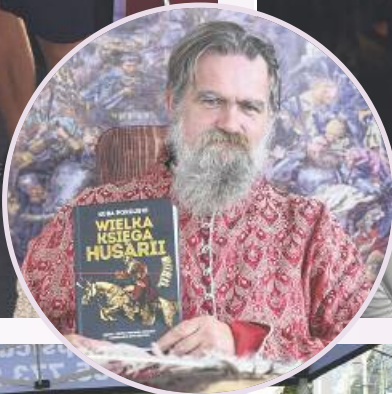
Festiwalowi jak co roku towarzyszyło wesołe miasteczko.

 JS

58. Polsko-Amerykański Festiwal miał miejsce w dniach 31 sierpnia i 1, 2 oraz 7 i 8 września

 Więcej zdjęć znajdziesz na www.BialyOrzel24.com

FLORYDA: Cape Coral, Fort Myers, Naples i okolice

Jones & Co. Realty

Vito Kostrzewski - Realtor

Ich spreche deutsch/mówię po polsku!

1342 Colonial Blvd., H-59
Fort Myers, FL 33907

Mobile: 239-910-5400
Office: 239-415-5881
Fax: 877-329-8486
www.FloridaHomeParadise.com
vitorealtor@vitofl.com

MLS SFR

The Polish Center of Learning & Discovery at Elms College

Embrace your heritage

OUR MISSION:
The Polish Center is a resource center safeguarding historical objects representative of the material culture of the Polish people; and offering educational programs on Polish history and culture and Polonia today.

The Polish Center of Learning & Discovery at Elms College
33 South Street, Chicopee, MA 01013
E-mail: polishcenter@elms.edu • facebook.com/thepolishcenter
413-592-0001 • www.polishcenter.net

A UNIQUE POLISH AMERICAN MUSEUM AND EDUCATIONAL CENTER OF EMIGRATION AND CULTURE

Myślisz o przeprowadzce na Florydę?

Orlando i okolice.
20 lat doświadczenia.
KOMPLEKSOWA OBSŁUGA W JĘZYKU POLSKIM!

✓ Kupno domu?
✓ Inwestycja w nieruchomości na wynajem sezonowy albo całoroczny?
✓ Chcesz wystawić swój dom na sprzedaż?

MAGDALENA DANOS
Licensed Real Estate Agent
tel. 407-760-9286

Florida Realty Investments
magdalenadanos@gmail.com
3451 Technological Ave., Suite 11
Orlando, FL 32817

SŁONECZNA FLORYDA
KUPNO - SPRZEDAŻ - WYNAJEM
FT. LAUDERDALE • MIAMI • PALM BEACH

South Florida Professional Bureau of Real Estate

UNITED Realty Group

Roman Tryndus P.A.
Direct: 754-235-0378
houseroman@yahoo.com
www.myhouseflorida.net

→ DOMY → BIZNESY
→ MIESZKANIA → HOTELE
→ GALERIE

PRCUA
150K ANNUITY SERIES

✓ ZARÓB WIĘCEJ
✓ ZASIL PLAN EMERYTALNY
✓ POWIĘKSZ ZWROT PODATKOWY
✓ DOŁĄCZ DO PRCUALife I CELEBRUJ Z NAMI

OTWIERAJĄC KONTO EMERYTALNE W NOWEJ SERII LUB DOKONUJĄC TRANSFERU ISTNIEJĄCEGO KONTA

MYGA
MULTI-YEAR GUARANTEED ANNUITY
EDGE 150K — 3 LATA
5.00%* APY
3 LATA GWARANTOWANE
\$1,500 minimum wpłaty

STAR 150K — 5 LAT
6.00%* APY
1 ROK GWARANTOWANY
\$500 minimum wpłaty

ELITE 150K — 8 LAT
7.00%* APY
1 ROK GWARANTOWANY
\$500 minimum wpłaty

*MINIMUM GWARANTOWANE 3%

PRCUALife POLISH ROMAN CATHOLIC UNION OF AMERICA | Life Insurance, Annuities & Member Benefits
984 N Milwaukee Avenue, Chicago, Illinois 60642 | (800) 772-8632 | PRCUA.ORG |

DODATEK SPECJALNY

DOŻYNKI

TRADYCYJNE ŚWIĘTO PŁONÓW

Polonijne dożynki w sercu Polskiego Trójkąta w Bostonie

Radosna celebrowanie

Archiwum WEM

Est takie miejsce w Bostonie, w którym mimo upływu lat i zmian, jakie zaszły w samym mieście i w polonijnej społeczności, wciąż można poczuć się jak w Polsce – wstąpić do sklepu, w którym dostępne są polskie produkty, zajrzeć do polskiej restauracji i skosztować pierogów czy schabowego, na deser wybrać się do sklepu nieopodal na tradycyjne pączki, zejść do polskiego klubu czy kościoła, gdzie można spotkać rodaków i usłyszeć polską mowę. Oczywiście chodzi o Polski Trójkąt w Bostonie, czyli obszar zlokalizowany pomiędzy Andrew Square a Columbia Road, połączony ulicami Dorchester Avenue oraz Boston Street.

Gdy spojrzymy na ten teren z lotu ptaka, okazuje się, że ma on kształt trójkąta, którego ramionami są wyżej wymienione ulice. Stąd wziął się pomysł na nazwę, która miała być symbolem Polonii w Bostonie i stanowić wizytówkę polskiej społeczności w tym mieście. Inicjatywa współzałożycieli gazety „Biały Orzeł” – wydawcy Darka Barcikowskiego i redaktora naczelnego Marcina Bolca – spotkała się z pozytywnym odzewem i poparciem lokalnej społeczności. Udało się przekonać do niej również władze miasta, które w 2008 r. oficjalnie nadały tej części Bostonu miano Polskiego Trójkąta.

To właśnie tu, w Polskim Trójkącie, odbywają się Polonijne Dożynki, należące do największych polonijnych wydarzeń w Nowej Anglii. Impreza ta może poszczycić się wieloletnią tradycją i zawsze jest okazją do celebrowania polskiej kultury i tradycji w najlepszym wydaniu. Za organizację dożynek odpowiada polska parafia Matki Bożej Częstochowskiej w Bostonie, która jest jedną z najstarszych, etnicznych – polonijnych parafii rzymskokatolickich w Nowej Anglii, jej początki sięgają XIX wieku. Wraz z innymi polonijnymi organizacjami i stowarzyszeniami stanowi prawdziwą ostoję polskości w Bostonie.

Polonijne Dożynki w Bostonie zawsze są okazją do celebrowania polskiej kultury i tradycji, również w tanecznej, ludowej odsłonie

Tegoroczne dożynki odbędą się w niedzielę, 22 września. Zgodnie z tradycją zainauguruje je uroczysta msza święta, częścią której będzie procesja darów. Potem, na przykościelnym placu, odbędzie się część festiwalowa. Centralnym punktem będzie ustawiona na środku scena, na której odbywać się będą konkursy i występy artystyczne. Kulturę polską prezentuje m.in. zespół Krakowiak i jego dziecięca grupa, a gościnnie wystąpi także zespół Piast z Webster. W dwóch szpale-

rach po przeciwległych stronach sceny ustawione będą stoliki i stoiska, na których właściciele lokalnych biznesów i artyści będą sprzedawać swoje produkty i prezentować swoje usługi. W osobnej części terenu zorganizowana będzie Strefa Zabawy, w której wolontariusze ze Szkoły Języka Polskiego im. św. Jana Pawła II w Bostonie zadbają o atrakcje i animacje dla najmłodszych. Atrakcją dla dzieci będzie m.in. malowanie twarzy czy możliwość przejażdżki na kucyku.

Ciekawe występy artystyczne, smaczna, polska kuchnia, polska muzyka i liczne atrakcje dla dzieci – to sprawdzona formuła, która sprawia, że Polonijne Dożynki w Bostonie zawsze przyciągają wiele osób spragnionych dobrej zabawy i celebrowania polskiego dziedzictwa w znajomym, polonijnym gronie. Cieszymy się, że po raz kolejny „Biały Orzeł” może być częścią dożynek i życzymy wszystkim uczestnikom wspaniałej zabawy!

WEM

Dożynki – piękny zwyczaj z długą tradycją

Doskonale znane wszystkim Polakom dożynki mocno ukorzeniły się w narodowej tradycji. Nie znikają w naszym XXI stuleciu, mają wielowiekową historię i występowały już pod różnymi nazwami. Niegdyś zwano je również wyżynkami, obrzynkami, wieńcowym lub okrężnem. Ich charakter zmieniał się z biegiem czasu.

Umowny termin

Dawniej dożynki przypadały na kalendrzowy początek jesieni, czyli 23 września. Współcześnie obchodzone są niemal od początku sierpnia do końca września, czyli na przestrzeni aż dwóch miesięcy, zwykle w jedną z niedziel, która odpowiada organizatorom. To kwestia umowna. Najpopularniejszy termin to weekend przypadający na przełom sierpnia i września. Dawniej takiej dowolności nie było, musiała to być pora zakończenia żniw, które bez użycia maszyn trwały dłużej niż obecnie.

Podwójny zwyczaj?

Zdaniem badacza Zygmunta Glogera (to nieżyjący już wybitny etnograf), dożynki są połączeniem dwóch staropolskich zwyczajów: okrężnego oraz dożynek, które w przeszłości były osobnymi, ale sąsiadującymi świętami. Gloger zaznaczał w „Encyklopedii staropolskiej” odrębność okrężnego i dożynek. Pisał: „Okrężne, biesiada rolnicza w jesieni po sprzątnięciu wszystkich zbiorów, czyli po „okrążeniu” pól, skąd i nazwa okrężnego powstała.

Okrężne tym się różni od dożynek, że dożynki oznaczają dożęcie oziminy i przyniesienie wieńca gospodarzowi z pola do domu. Okrężne zaś jest zabytkiem uczt jesiennych, znanych w przeszłości wielu narodom, wyprawianych po sprzątnięciu z pola wszystkich plonów”.

Pogańskie początki

W czasach przedchrześcijańskich było to etniczne święto, praktykowane przez Słowian i plemiona bałtyckie. Poświęcano je triadzie mitologicznych bóstw: Perunowi (od piorunów), Dażbogowi (od słońca, bogactwa, szczęścia i władzy) oraz Swarżycowi (od losu). Z czasem obrzęd związany mocniej z kultem roślin i drzew, a dopiero później przeobrażał się w hołd rolnictwu. Dożynki miały być podziękowaniem i zapewnieniem urodzaju na przyszyły rok. Wraz z rozwojem gospodarki folwarczno-dworskiej w XVI w. zagościły na dworach majątków ziemskich. Urządzano je dla żniwiarzy (służby folwarcznej i pracowników najemnych) w nagrodę za wykonaną pracę przy żniwach i zebrane plony.

Chłopska chluba

U schyłku XIX w., wzorem dożynek dworskich, zaczęto urządzać dożynki chłopskie, gospodarskie. Bogaci gospodarze wyprawiali je dla swych domowników, rodziny, parobków i najemników. W okresie międzywojennym zaczęto organizować dożynki gminne, powiatowe i parafialne. Organizowały je lokalne samorządy i partie chłopskie, a przede wszystkim koła Stronnictwa Ludowego, Kółka Rolnicze, Kościół, często także i szkoły. Dożynki w tamtych czasach były manifestacją odrębności chłopskiej i dumy z przynależności do rolniczego stanu. Towarzyszyły im wystawy rolnicze, festyny i występy ludowych zespołów artystycznych.

Dożynki PRL-u

Po II wojnie światowej gospodarzami dożynek byli zwykle przedstawiciele władz administracyjnych i różnych szczebli - od

gminnych do centralnych. Uroczystości miały charakter polityczny. Wyrażały poparcie dla ówczesnej władzy i polityki rolnej. Zachowywano w nich jednak elementy tradycyjne, pochody z wieńcami i pieśnią. Gospodarzem dożynek centralnych (ogólnopolskich) zazwyczaj był I sekretarz partii komunistycznej, wraz z nim celebrował tę uroczystość przewodniczący Rady Państwa, od 1952 prezydent. Dożynki w czasach PRL-u były ważnym przedsięwzięciem propagandowym, mającym na celu podkreślenie siły tak zwanego sojuszu robotniczo-chłopskiego, ważnego elementu władzy komunistycznej.

Samospalenie...

Niektóre uroczystości miały burzliwy przebieg. 8 września 1968 r. w Warszawie na Stadionie Dziesięciolecia podczas dożynek Ryszard Siwiec dokonał samospalenia w obecności szefów partii, dyplomatów i 100 tysięcy widzów przybyłych na dożynki. Były żołnierz AK pochodzący z Podkarpacia, protestował przeciwko inwazji na Czechosłowację. Z wykształcenia filozof, po wojnie odmówił pracy w szkolnictwie, nie chcąc uczestniczyć w komunistycznej indoktrynacji młodzieży. Sam miał pięcioro dzieci. Przez lata na prywatnej maszynie pisał i powieści i ulotki. Samospaleniem chciał wstrząsnąć sumieniem rodaków. Sporządził testament oraz nagrał na taśmę magnetofonową antykomunistyczne przesłanie. Kończyły je słowa: Ludzie, w których może jeszcze tkwi iskierka ludzkości, uczuć ludzkich, opamiętajcie się! Zanim oblaś się rozpuszczalnikiem, rozrzucił w tłum ulotki z protestacyjnym apelem. Płonąc, krzyczał "Protestuję!" i nie pozwalał gasić płomieni. Zmarł po 4 dniach w szpitalu w wyniku odniesionych oparzeń (ponad 85% powierzchni ciała). Jadąc do Warszawy pociągami, napisał list pożegnalny do żony, po akcie samospalenia przechwycony na poczcie przez Służbę Bezpieczeństwa, w konsekwencji czego dotarł do niej dopiero po 22 latach. Jego

protest został przemilczany przez wszystkie media oficjalne. Bezpośrednim świadkom SB wmawiała, że Siwiec był niezrównoważony psychicznie. Pierwszą informację o jego czynie nadała dopiero w kwietniu 1969 r. polska audycja Radia Wolna Europa.

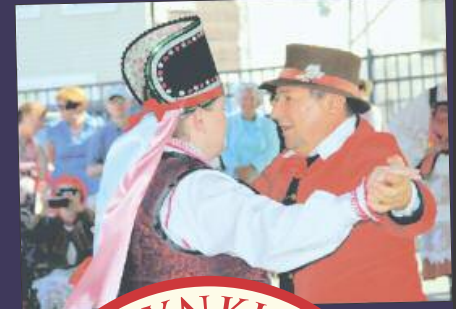
Religijny charakter

Dożynki, zmieniając swój charakter końcem lat 80. XX wieku, pozostały świętem rolników o charakterze dziękczynnym (religijnym). Największe uroczystości odbywają się na Jasnej Górze, ale także w innych miejscach związanych z religią, np. Kalwaria. Także w wielu miastach nie kojarzonych z kultem religijnym praktykowane są podziękowania za plony składane Bogu i Matce Bożej. Często jeszcze jest zwyczaj, kiedy ceremoniom dożynekowym przewodniczą starosta i starościna dożynekowi. Najpierw wnoszone są wieńce dożynekowe wykonane z kłosów zbóż, owoców, warzyw, pełnych kwiatów. Następnie starosta i starościna wręczają bochen chleba upieczonego z mąki pochodzącej z ostatnich zbiorów gospodarzowi dożynek. Część artystyczną poprzedzają msze święte.

Polonijne dożynki

Dożynki są chętnie obchodzone przez Polonię. Cel kontynuowania wspianej polskiej tradycji jest połączony z promowaniem rodzimych wyróbów i usług. To okazja, by spróbować i kupić polskie potrawy czy rękodzieło. Wciąż znajdują się pełne zapалу zespoły grające, śpiewające i tańczące w strojach ludowych. Spektakle wystawiane przez amatorskie teatry lub dzieci przypominają tradycje dożynekowe. Powodzeniem cieszą się też występy chóarów. Jak każdej imprezie, dożynekom mogą też towarzyszyć koncerty zaproszonych gwiazd, bo przeszłość coraz mocniej splata się z nowoczesnością. Całość obchodów tradycyjnie poprzedza msza święta, a zwieńczeniem dożynek bywa taneczna zabawa.

Boston's Polish Harvest Festival

Sunday, September 22, 2024
12:00 to 6:00 PM

Our Lady of Czestochowa Parish

655 Dorchester Avenue, South Boston, MA

- Traditional Polish Food • Pony Rides
- Delicious Pastries • Special Guests
- Music and Dancing • Children's Activities
- Various Performances • Prize Raffle
- Presentation Booths • And much more!

Open Air Festivities (Held Rain or Shine)

**FREE
Entrance!
All are
welcome!**

More info: (617) 268-4355 or www.ourladyofczestochowa.com

Co symbolizuje wieniec dożynkowy?

📷 Archiwum WEM

Od najdawniejszych czasów na ziemiach polskich zakończenie żniw obchodzone uroczystie, organizując dożynki. Znaczenie tego słowa początkowo było inne. Dożynki – jak nazwa wskazuje – to ścięcie (dorżnięcie) ostatnich kłosów zboża. Po dokonaniu tej czynności z kłosów robiono wieniec i poświęcano go. Miał wielkie znaczenie, był ważnym symbolem. Tradycja ta przetrwała do dziś.

Cenna ostatnia garść

Mało kto w obecnych czasach wie, że ostatnie kłosy zżynane na koniec prac żniwnych nazywano brodą, babą, pepkiem albo kozą – zależnie od regionu kraju. I to z nich właśnie pleciono wieniec wspólny dla całej społeczności wiejskiej. Zanim tak się stało, obrzęd był indywidualny. Od XVI wieku rolnik ściągając ostatnią kiść zboża, żegnał pole znakiem krzyża i wracał do domu z wianuszkiem z ostatnich kłosów, uroczystie obwieszając tym samym, że zakończył zbiory.

Symbol rozrastał się

Z czasem wianuszek zmienił się w duży wspólny dla wielu wieniec przyozdobiony kwiatami i owocami. To symbol pracy żniwiarzkiej, płodów ziemi i zebranych plonów. Według wierzeń ludowych w wieńcu żniwnym miały się skupiać siły decydujące o wzroście zboża i o urodzaju. Zygmunt Gloger w „Encyklopedii staropolskiej” pisał: „Wspaniały wieniec z dojrzałych kłosów zboża, kształtem dawnych stożkowych koron uwity, jest symbolem plonów i koroną całorocznej pracy rolnika”.

Bez metalu i plastiku

Tradycyjny dożynkowy wieniec powstaje poprzez oplecenie szkieletu konstrukcyjnego wykonanego z wikliny lub z giętkich gałązek. Stary zwyczaj zakazuje używania drutów czy metalowych rusztowań. Wszystkie elementy łączone są ze sobą za pomocą lnianych sznurów i nici. Obecnie widać odchodzenie od tych zasad, ale ramiona wieńca i części konstrukcyjne z rozmaitych tworzyw nada oplata się naturalnymi kłosami.

Wieniec jest wyrazem dumy i radości z zebranych plonów, podziękowaniem Bogu za dar żywności

Kwiaty i owoce wśród zbóż

Wieniec powinien zawierać każde zboże, które rośnie na polskiej ziemi. Wyplatanie wieńca jest bardzo czasochłonne, wymaga precyzji i dużej pomysłowości. Zwyczaj dodawania do kłosów kwiatów, ziół, owoców, warzyw i wstążek pojawił się z czasem. Niektórym z tych elementów też przypisuje się symbolikę, np. kwiaty oznaczają radość, a wstążki powiewające na wietrze swobodę.

Religijne zwieńczenie dzieła

Ważnym elementem koronującym całość formy są symbole religijne, np. krzyż czy hostia. Najczęściej umieszczane są na szczycie lub w centralnym miejscu. Po od-

zyskaniu niepodległości i po II wojnie światowej coraz częściej dodawano też do wieńców motywy patriotyczne – wstęgi w barwach narodowych, godło, zarys granic itd.

Święcenie wieńców

W tym obrzędzie ważne jest uroczyste przeniesienie uwitego wieńca do kościoła, poświęcenie go, a następnie śpiew, gościna i zabawa. Dawniej barwny korowód niósł go też wieniec do gospodarza wsi, do dworu, a na koniec do kościoła. Zaszczyt niesienia wieńca przypadał najlepszej żniwiarce. Za nią podążał odświętny korowód żniwiarzy niosących wyczyszczone i przybrane w kwiaty kosy i sierpy.

Zimowanie i odradzanie

Po uroczystościach wieniec był przechowywany do czasu nowego siewu, wtedy wykruszano z niego ziarno do rzucenia na uprawną ziemię. Miało to zapewniać ciągłość wegetacji i urodzaju. Z losami wystawionego na zewnątrz wieńca wiązały się różne wierzenia. Jeśli ptaki wydziobywały ziarno z wieńca, a kogut piał, wróżyło to urodzaj. Obecnie nie pamięta się już o tym. Za to mamy nowe zwyczaje, jak np. towarzyszące dożynkom wystawy i konkursy na najpiękniejszy wieniec – ma to na celu propagowanie sztuki wyrabiania tradycyjnych wieńców.

Senator Nick Collins

Dumny z reprezentowania Polskiego Trójkąta

Proud to represent the Polish Triangle

**Wspólnie z Polonią
celebruujemy tegoroczne Dożynki!**

**Zapraszamy do jedynej polskiej restauracji
w Bostonie.**

Café Polonia

Jedyna polska restauracja
w Bostonie zaprasza!

Rezerwacje pod **617-269-0110**

Jesteśmy otwarci 7 dni w tygodniu

611 Dorchester Ave., South Boston, MA 02127

www.cafepolonia.com

Przeżyjemy to jeszcze raz...

**Całej Polonii
w Massachusetts
życzę udanych obchodów
tegorocznych Dożynek.
Niech to będzie
czas radości, wspólnoty
i pielęgnowania
polskich tradycji.**

Attorney Marie T. Jablonski

P.O.Box 80482, Springfield, MA 01138
e-mail: marietjab@yahoo.com

Phone 413-205-2912
www.attyjablonski.com

MOŻLIWOŚĆ ZAMÓWIENIA DOMOWEJ WIZYTY PRAWNIKA

**FAMILY LAW • REAL ESTATE
WILLS • ESTATE PLANNING**

*As a Polish American and business owner
in the Polish Triangle it is with
great pride and pleasure that
I congratulate
the Polish American Community
on their efforts to preserve our culture
and traditions as well as the
economic vitality of our neighborhood.*

Dennis Kulesza

Restoration & Waterproofing Corp.

**70 VON HILLERN STREET • BOSTON, MA 02125-1164
tel. 617-282-7663 • www.mrwc.com**

ELECTRICAL SOLUTIONS

Profesjonaliści,
na których
możesz
polegać

Specjalizujemy się w usługach elektrycznych zarówno dla domów, jak i pomieszczeń komercyjnych.

Niezależnie od tego, czy potrzebujesz drobnej naprawy instalacji, czy montażu nowoczesnych systemów inteligentnego domu, możesz na nas liczyć.

Wykonujemy zlecenia solidnie i profesjonalnie!

Razem celebруем polską tradycję!

749 Dorchester Ave.
Boston, MA 02125
pon. - pt. 9 am - 5 pm

Tel. (978) 746-1993
jmelectricsolutions@gmail.com
www.jmelectricsolutions.com

*POLISH CULTURAL
FOUNDATION
Boston*

contact@pcf-boston.org

Please visit us at our table at

***BOSTON'S
POLISH HARVEST
FESTIVAL***

*Our Lady of Czestochowa Parish
Sunday, Sept. 22, 2024
from 12:00 to 6:00 PM*

Celebrating Polish culture, heritage, traditions and community since 1998

*ooott
Pierogi*

THE FOX DEN
Restaurant & Bar

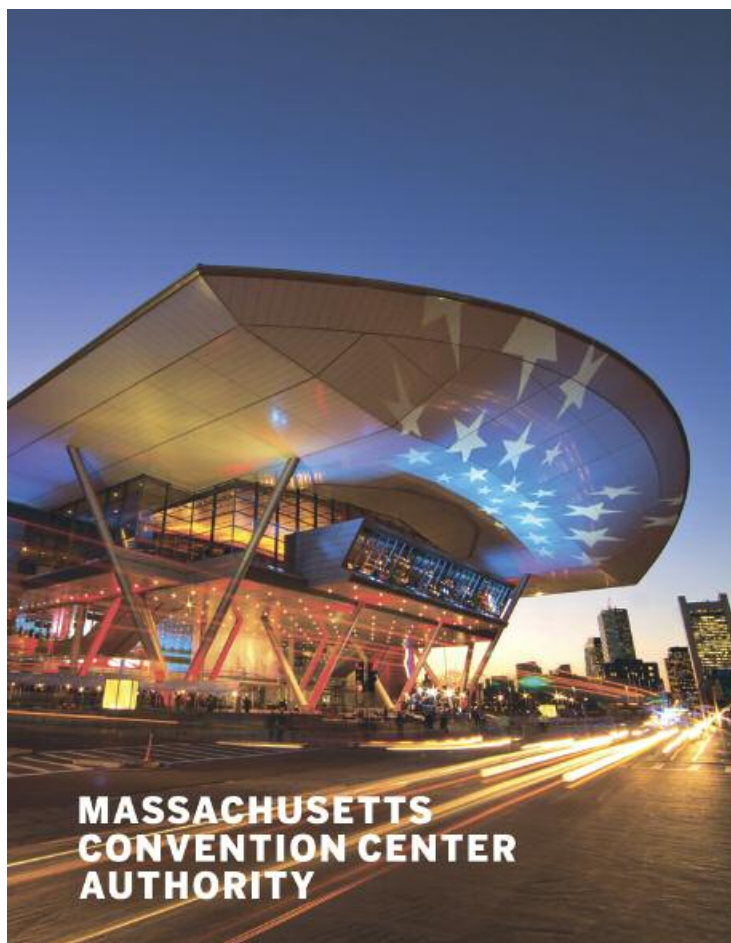
NORTH OF BOSTON

COME CHECKOUT THE FOX DEN
IN WOBURN FOR POLISH
INSPIRED AMERICAN
CONTEMPORARY FARE
Karaoke Wednesdays
Trivia Thursdays
Live music Fridays

482 Main St - Woburn - MA -

thefoxdenwoburn.com - @foxdenwoburn

**MASSACHUSETTS
CONVENTION CENTER
AUTHORITY**

Happy Harvest Festival
from your friends at
the MCCA!

GLORIA CORDES LARSON
INTERIM EXECUTIVE DIRECTOR

f /MassConvention
massconvention.com

MURPHY
FUNERAL HOME
A Life Celebration® Home

Murphy Funeral Home
1020 Dorchester Avenue
Dorchester

 617-265-9840

Director: Thomas P. Murphy

*Best wishes to our friends in Boston's
Polish-American community.*

*We salute you
for all your past accomplishments;
we share in your commitment
to a bright future.*

ROBIONE RĘCZNIE
ZE ŚWIEŻYCH SKŁADNIKÓW
NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI

Millie's
PIEROGI

Gotowane przed zapakowaniem
Po otwarciu przechowuj w lodówce lub zamrażarce

Wypróbuj najpopularniejsze nadzienia:

- Kapusta
- Ziemniaki i ser
- Ziemniaki i cebula
- Ziemniaki, ser i kielbasa
- Ser
- Suszona śliwka
- Borówka

Więcej znaczy taniej!	
3 tace	\$34
6 tac	\$53
10 tac	\$79
Polish Picnic	\$53
Zestaw Polish Party	\$79
taca = 12 pierogów	

Zamów już dziś
dzwoniąc na bezpłatny numer **800-743-7641**
lub na stronie internetowej www.milliespierogi.com

Plus koszt wysyłki

POLISH AMERICAN CITIZENS CLUB
BOSTON, MASSACHUSETTS

RENT THE HALL!

Up to 245 guests can be accommodated in our recently renovated hall – consider it when planning your next event! Members get a 50% discount for hall bookings.

JOIN THE CLUB!

Anyone with Polish heritage can become a member. You can join at any of our meetings, hosted every second Tuesday of the month at 7 pm, in the upstairs hall.

COME TO OUR EVENTS!

Follow us on Facebook to stay current on all happenings at the Club.

82 Boston Street, Boston, MA 02125

Office: 617-436-2786

polishclubboston@gmail.com

facebook.com/polishclubsb

Ranga chleba dożynkowego

Oprócz wieńców, nieodzownym elementem dożynek jest chleb, który oznacza owoc pracy rąk ludzkich, a nade wszystko dar Boga, przypomina o tym, że ziemia z Jego woli wydaje plony, a człowiek potrafi je spożytkować. Do poświęcenia na mszy dożynkowej nie używa się chleba z marketu. Kiedy to tylko możliwe, bochen jest wypiekany przez gospodynie.

Bochen na uroczystość

Co roku starości dożynek wręczają chleb gospodarzowi danego terenu – wójtowi lub burmistrzowi. Bochen ten musi być następnie poświęcony, podzielony i rozdany. Chleby dożyn-

kowe zazwyczaj są okrągłe i wielkie, wypiekane z mąki pszennej, a następnie przyozdabiane. Mogą mieć różne efektowne kształty, na przykład są formowane na podobieństwo snopu zboża.

Bogata symbolika

Chleb – owoc ziemi oraz pracy rąk ludzkich – jest symbolem życia, radości, sytości, szczęścia. Symbolizuje dom rodzinny, w którym ojciec lub matka dzieli chleb między domowników. Wspólnie spożywany chleb jest znakiem gościnności, przyjaźni, wspólnoty. Chleb – symbol wszystkich potrzeb człowieka – w czasie mszy św. symbolicznie staje się Ciałem

Chrystusa, pokarmem na życie wieczne.

Znaki szacunku

Tradycja nakazuje, by chleb darzyć czią nie tylko w czasie dożynek, ale także na co dzień. Nie ma mowy o marnowaniu czy jego wyrzucaniu. Kiedyś na wsiach zakazywano kładzenie go odwrotną stroną, to zwiastowało kłopoty. Wyrzucenie kawałka, który spadł na podłogę. Zwyczajem, który przetrwał w niektórych rodzinach, jest rozpoczęcie krojenia od symbolicznego zaznaczenia krzyża.

 HK

PRZEPIS NA DOMOWY CHLEB

Składniki:

1 kg mąki pszennej typ 650, 1 litr letniej wody, 10 dag drożdży, 1 płaska łyżka soli, 1 płaska łyżka cukru, 100 g otrębów pszennych lub owsianych, 6 łyżek słonecznika, 8 łyżek siemienia lnianego.

Przygotowanie

Drożdże rozpuścić w letniej wodzie. Wymieszać wszystkie suche składniki. Dodać wodę z drożdżami i mieszać drewnianą łyżką przez 5 minut. Przygotować foremkę do pieczenia – może być okrągła lub duża keksówka. Po wyrobieniu ciasta przełożyć do wysypanej mąką formy. Przykryć ściereczką, odstawić na 15 minut, aby ciasto wyrosło. Potem wstawić do piekarnika rozgrzanego do 160 stopni i piec około godziny.

Chleb składany w koszu plonów na dożynki wyraża wdzięczność za wszystkie dary ziemi, plody rolne i plony. Przypomina także o niezwykłym związku człowieka z ziemią, na której mieszka

„Dwa języki, dwie przygody, ruszaj z nami w te zawody!”

- ✓ Klasy dla dzieci w wieku 3-16 lat
- ✓ Przygotowanie do egzaminu SEAL OF BILITERACY
- ✓ Zajęcia: soboty, 9:30 am - 1:30 pm
- ✓ NOWOŚĆ! Zajęcia dla dorosłych

ZAPISZ SIĘ
JUŻ DZIŚ!

Szkoła Języka Polskiego
im. Janusza Korczaka w Providence
866 Atwells Ave, Providence, RI
korcakps@gmail.com
401-919-9835
www.szkolari.com

Internetowa edycja
„Białego Orła”
w nowej odsłonie
– czytaj na
BialyOrzel24.com!

BIAŁY ORZEŁ

ZABAWA

28 SEP 2024

Pożegnanie

Polish American Citizens Club
82 Boston Street, Boston, MA 02125
Tel. 617-436-2786

8pm-1am

1 Lata

Music by
DJ Mariusz

Baltic Ambers Art

„Złoto Bałtyku” na wyciągnięcie dłoni
Odkryj piękno naturalnego bursztynu w wyjątkowej biżuterii, która łączy elegancję z naturą.

- ✓ Bransoletki
- ✓ Naszyjniki
- ✓ Kolczyki
- ✓ Drzewka szczęścia

Idealny pomysł na prezent!

Można kupić także online: www.balticambersart.com

Razem celebруем naszą polską tradycję!

Szukasz zaufanego pośrednika nieruchomości, który zna się na rzeczy?

Specjalizuję się w nieruchomościach mieszkaniowych i mam szeroką wiedzę o lokalnym rynku. Stale rozwijam swoje umiejętności, aby zapewnić Ci najwyższy poziom obsługi. Dbalność o szczegóły, etyka pracy i profesjonalizm to moje priorytety. Pomogę Ci kupić lub sprzedać dom z pełnym zaangażowaniem i uczciwością.
Licencja w MA i CT - jestem tutaj, aby Cię wspierać na każdym kroku.

Teresa Kubacka

REALTOR®
BHHS Realty Professionals
Licensed in MA & CT
Tel.: 413-250-6444
E-mail: kubacka.teresa@gmail.com

Mówię
po polsku!

Gratulacje dla organizatorów i pozdrowienia dla uczestników tegorocznych Polonijnych Dożynek w Bostonie!

**BERKSHIRE
HATHAWAY**
HOMESERVICES

REALTY
PROFESSIONALS

Jakie polskie produkty regionalne są wpisane na krajową listę produktów tradycyjnych?

Smak tradycji

Polska kuchnia jest inspirowana naturą i słynie ze swoich wyjątkowych smaków. W niemal każdej części kraju można znaleźć regionalne produkty, które stanowią bazę oryginalnych dań. Wybierając żywność, Polacy coraz częściej zwracają też uwagę na jej jakość, doceniając tradycyjne produkty, które są tworzone według receptur przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Ich wyjątkowy smak zdobywa uznanie, a sklepy oferujące szeroki asortyment wyrobów regionalnych i tradycyjnych cieszą się rosnącą popularnością. Jak rozpoznać takie produkty? Pełną listę można znaleźć na stronie polskiego Ministerstwa Rolnictwa, a my przedstawiamy najciekawsze według nas pozycje.

 Archiwum WEM

PRODUKTY PIEKARNICZE I CUKIERNICZE

Rogal świętomarciński – tradycyjny przysmak z białym makiem, wytwarzany w Poznaniu oraz niektórych częściach Wielkopolski z okazji Dnia Świętego Marcina. Tradycja jego wypieku na 11 listopada sięga roku 1860.

Andrutry kaliskie – cienkie, lekko słodkie wafle, produkowane od początku XIX wieku w Kaliszu. Wypiekane z wody, cukru, mąki i oleju rzepakowego.

Obwarzanek krakowski – wytrawne pieczywo o średnicy od 12 do 17 cm, posypane makiem, solą lub sezamem. Jest to produkt o chronionym oznaczeniu geograficznym w Unii Europejskiej, wytwarzany w granicach Krakowa oraz powiatów krakowskiego i wielickiego.

Chleb prądnicki – tradycyjny żytni chleb produkowany w Krakowie. Bochenki mogą ważyć nawet do 14 kg, a pełny smak osiągają dzień po wypieku.

Cebularz lubelski – pszenny placek z kuchni żydowskiej, o średnicy od 15 do 20 cm, pokryty cebulą z makiem. W 2007 roku został wpisany na listę produktów tradycyjnych Lubelszczyzny.

Kołocz śląski – tradycyjne ciasto z regionu Śląska, serwowane na weselach już od czasów średniowiecza. Jest wytwarzane w kilku wersjach: z nadzieniem serowym, makowym, jabłkowym lub bez nadzienia.

Pierekaczewnik – tradycyjne danie z województwa podlaskiego, w formie zapiekanego ciasta z różnorodnym nadzieniem: słodkim (np. twaróg z rodzynkami) lub mięsno-warzywnym (np. z baraniną).

OWOCE

Truskawka kaszubska – owoce o słodkim smaku i intensywnym aromacie, który nabywają dzięki specyficznym warunkom glebowym i klimatycznym Kaszub.

Wiśnia nadwiślanka – uprawiana w pasie nadwiślanskim od Ożarowa do Lipska, charakteryzująca się intensywnym kolorem i kwaskowatym smakiem, idealna na soki.

Śliwka szydłowska – poddawana suszeniu i wędzeniu, co nadaje jej unikalny smak, kolor oraz dymny aromat.

Jabłka łąckie – uprawiane w Kotlinie Łąckiej, wyróżniające się soczystością, aromatem oraz wysoką kwasowością.

Jabłka grójeckie – w 2011 roku wpisane do unijnego rejestru jako Chronione Oznaczenie Geograficzne. Pochodzące z grójecczyzny jabłka wyróżniają się charakterystyczną kwasowością i rumieńcem.

Suska sechłońska – suszone śliwki z Małopolski, o lekko słodkim smaku z wędzonym aromatem.

SERY

Bryndza podhalańska – miękki ser z mleka owczego, wytwarzany na Podhalu wyłącznie od maja do września, o intensywnym, słonym smaku.

Oscypek – twarde, wędzony ser z mleka owczego, produkowany na Podhalu tylko w okresie od maja do września i sprzedawany do końca października.

Wielkopolski ser smażony – chroniony produkt regionalny. Twaróg z mleka krowiego, smażony na maśle, o smaku naturalnym lub z kminkiem.

Ser koryciński swojski – wytwarzany na Podlasiu, z niepasteryzowanego mleka krowiego, dostępny w różnych odmianach z dodatkami przypraw i ziół.

Redykołka – ser z niepasteryzowanego mleka owczego, powstający na Podhalu z resztek bundzu pozostałych po wyrobieniu oscypka.

MIĘSO I WĘDLINY

Kiełbasa lisecka – wędzona kiełbasa wieprzowa, wytwarzana w małopolskich gminach Liszki i Czernichów, o charakterystycznym smaku czosnku, pieprzu i soli peklowanej.

Kiełbasa myśliwska – tradycyjna kiełbasa z województwa lubuskiego, o smaku czosnku i jałowca, wytwarzana z mięsa peklowanego.
Kiełbasa jałowcowa – wieprzowa kiełbasa z kawałkami mięsa i jagodami jałowca, o ciemnowiśniowym kolorze.

Krupnioki śląskie – produkt z mięsa wieprzowego i podrobów z dodatkiem kaszy, produkowany na Śląsku i Opolszczyźnie.

Jagnięcina podhalańska – delikatne i soczyste mięso z owiec górskich i cakiela podhalańskiego, zarejestrowane jako Chronione Oznaczenie Geograficzne.

WARZYWA

Fasola korczyńska – regionalny produkt z województwa świętokrzyskiego, charakteryzujący się dużymi ziarnami o cienkiej skórce, bogaty w białko i sole mineralne.

Fasola „Piękny Jaś” z Doliny Dunajca – uprawiana w Małopolsce, wyróżniająca się wysoką zawartością magnezu, o słodkawym smaku.

Fasola wrzawska – odmiana uprawiana na Podkarpaciu, o dużych, nerkowatych nasionach, słodkawym smaku i delikatnej

MIODY

Miody pitne – półtorak, dwójniak, trójniak i czwórniak, różniące się zawartością alkoholu i długością leżakowania, zarejestrowane jako Gwarantowana Tradycyjna Specjalność.

Miód z Sejneńszczyzny – nektarowy miód z dorzecza Niemna, o ciemnożółtym kolorze.

Miód drahimski – pochodzący z powiatu drawskiego i szczecineckiego, o wyrazistym smaku.

Podkarpacki miód spadziowy – miód zebrany z jodeł pospolitych, o ciemnobrązowym kolorze z zielonkawymi refleksami.

Miód kurpiowski – intensywnie aromatyczny miód nektarowy z korzennym smakiem.

Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich – produkt o gęstej konsystencji, delikatnej słodczy i wrzosowym aromacie.

NAPOJE (ALKOHOLOWE I BEZALKOHOLOWE)

Piołunówka tucholska – ziele zbiera się od połowy czerwca do połowy lipca, jeszcze przed zakwitnięciem roślin. Do wyrobu nalewki wykorzystuje się najmłodsze zielone części piołunu.

Grzaniec Marcina z Urzędowa – wino pochodzące z XVI wieku, kiedy to żył Marcin z Urzędowa – lekarz, zielarz, autor wydanego w 1595 r. Herbarza Polskiego – najwybitniejszego ze średnio-wiecznych herbarzy, uważanego za pierwszy podręcznik farmakognozji.

Kordiał żurawinowy kraśnicki – mocny, aromatyczny i szlachetny trunek, a także lek wzmacniający serce, dodający wigoru i wzmacniający odporność psychiczną.

Zakwas z kiszonych buraków – ma lekko słodkawe-kwaskowaty smak, nie zawiera żadnych dodatków chemicznych ani

sztucznych aromatów. Kolor, smak i zapach pochodzą tylko ze świeżych, dojrzałych, zdrowych buraków ćwikłowych, czosnku, soli oraz wody.

Piwo wschowskie – w 1838 roku został założony we Wschowie pierwszy browar miejski. Do produkcji piwa wschowskiego używa się sodu pilzneńskiego, który ma szarozółtą barwę i swoisty zapach ziarna oraz chmielu, który nadaje piwu szlachetną i przyjemną gorycz oraz specyficzny aromat.

Śliwowica łącka – ma charakterystyczny żółtawy kolor oraz zapach śliwek, których uprawa w rejonie łąckim znana była już w XII wieku. Na butelkach śliwownicy widnieje hasło: „Daje krzepę, krasa lica nasza łącka śliwowica”.

Zwyczaje związane ze żniwami, wykopkami, sianokosami

Na dawnej, polskiej wsi

 Archiwum WEM

I lość i piękno ojczystych tradycji ma wielkie rozmiary. To nie tylko obrzędy świąteczne. Skupiając uwagę na tych, które dotyczą prac sezonowych na roli, widać jak wiele z nich zanika. Ma to związek z innymi realiami, zmianą w gospodarce, obyczajowości, technice. To proces zmian nieuchronny, niemniej warto wiedzieć, jakie obrzędy towarzyszyły naszym przodkom pracującym na roli.

Żniwa

Ten najtrudniejszy etap prac w roku rolnika to czas wyjątkowy. Mimo trudu w pocie czoła, pracom przy zbiorze, a tym w końcowym momencie – po młócce, nie mogło zabraknąć piosenek, zabaw, przesądów wywodzących się z czasów pogańskich. Rozpoczynając żniwa, gospodarz stawał na skraju pola, a następnie wzywał bóstwa, które prosił o pomoc. Gdy skończył podawano mu kosę, którą z powagą ostrzył. Dopiero w tym momencie przystępował do koszenia. Gospodyni przygotowywała rytualny posiłek. Na ziemi rozkładano białe płótno, a na nim stawiano chleb, gorzałkę i kiełbasę. To świadczyło o podniosłości wydarzenia. Pierwszy zżęty snop dekorowano i przechowywano aż do Święta Godowego. Przyszło roczny siew rozpoczynano, używając ziarna pozyskane z tego właśnie snopa, nazywanego również dziaduchem (dosłownie: dziadem).

Dożynki

Obrzęd dożynek prawdopodobnie związany był początkowo z kultem roślin i drzew, a następnie z pierwotnym rolnictwem. Wraz z rozwojem gospodarki folwarczno-dworskiej w XVI wieku dożynki zagościły na dworach majątków ziemskich. Urządzano je wówczas głównie dla żniwiarzy (służby folwarcznej i pracowników najemnych) w nagrodę za wykonaną pracę przy żniwach i za zebrane plony. Stanowiąc ukoronowanie całorocznego trudu gospodarskiego obchodzone były po zakończeniu wszystkich najważniejszych prac polowych i po zebraniu plonów. U schyłku XIX wieku, wzorem dożynek dworskich, ponownie zaczęto urządzać dożynki chłopskie, gospodarskie. Dożynkom towarzyszyły różne praktyki i zwyczaje, związane np. z ostatnią garścią niezżętego zboża, które po żniwach czas jakiś pozostawiano na pustym już polu

Podczas żniw gospodyni wynosiła żniwiarzom posiłek w pole. W pracę zaangażowani byli wszyscy członkowie rodziny, także dzieci

dla ciągłości urodzaju. Resztki zboża ostatecznie były uroczystie ścinane przez najlepszego kośnika, żniwiarki robiły z nich winiec. Ze śpiewem w uroczystym pochodzie udawano się do dworu lub do domu gospodarza dożynek, gdzie organizowano biesiady z poczęstunkiem i tańcami.

Sianokosy

Ten etap prac był również ważny. Sianokosy warunkowały zgromadzenie zapasów karmy dla zwierząt. Rozpoczynały się najczęściej na przełomie czerwca i lipca. Symboliczną datę ich rozpoczęcia wyznaczał dzień św. Jana Chrzciciela (24 czerwca), co zachowało się do dziś w powiedzeniach: Już świętego Jana, ruszajmy do siana!, czy Na świętego Jana pierwsze kopy siana. Trawę kosono ręcznie przy użyciu kosy. Kosiarzami byli przeważnie mężczyźni. Kobiety grabiły i przewracały podsuszane siano oraz zapewniały posiłki dla kosiarzy. Pracę rozpoczynano wcześniej rano, zaraz po wschodzie słońca, kiedy upał nie dawał się jeszcze we znaki. Poza

tym trawę najlepiej kosiło się po rosie. Skoszoną trawę pozostawiano do wysuszenia bezpośrednio na ziemi lub układano w kopy. Wysuszone siano zwożono drabiniastymi wozami do stodół lub składano w brogach. Z bliżej położonych łąk znoszono siano także na plecach, używając do tego dużych płacht z materiału. Na zakończenie prac mile widziane było uctowanie w plenerze.

Wykopki

Koniec września to na wsi czas wykopków. Ziemiaki zbierane były ręcznie, a narzędziem ułatwiającym ich wydobycie z ziemi długo były tylko zębate motyki. Dopiero później pojawiały się maszyny. Wykopki były na wsi czymś więcej niż tylko zwykłymi zbiorami. Do pracy angażowały się całe rodziny i grupy sąsiadów. Świadcząc sobie wzajemną pomoc, chodzono na tzw. odrobki. Organizowano nawet dokopiny, podczas których świętowano zakończenie zbiorów ziemniaków. Po zbiorze konieczne były też zwózki,

rozładunek. Zwieńczeniem ciężkich prac były spotkania przy ognisku na ziemniaczanym polu. Woń dymu rozchodziła się po całej wsi. Było to tak naturalne i wyckekiwane jak dziś... grillowanie. W ogniskach pieczono ziemniaki. Na nich samych biesiada nie kończyła się. Czasem do kartofli przynoszono swojskie masło, a także coś do wypicia, a skoro trunek, to i przegrzka. Wypoczynkowi i gościnie po pracy towarzyszyły rozmowy, piosenki i planowanie dalszych prac. Ziemię trzeba było jeszcze orać, bronować, szykując pod kolejne plony – siew zbóż czy sadzenie warzyw.

Gdy pogoda już nie pozwalała na prace polne, w chałupach zaczynało się kiszenie kapusty, robienie przędzy i inne prace, którym towarzyszyły przyspiewki, wróżby, plotki i zaloty. Rok na wsi był ściśle podporządkowany pracom na roli i wydarzeniom liturgicznym, czego dziś jest już coraz mniej.

SAVE THE DATE!**PULASKI DAY
PARADE –**

Monday, October 14, 2024

MEMORIAL MASS – 10 a.m. St. Valentine PNC Church
127 King Street
Northampton, MA**PARADE Kick-Off – 11:30 a.m.**

Runs through downtown Northampton to Pulaski Park

PRESENTED BY:

The Polish Heritage Committee of Northampton, MA

TO VOLUNTEER OR MARCH

Contact the Parade Co-chairs:

Mary Ellen English

413-320-9969

missmarymae@aol.com

Robert Gibowicz

413-224-1309

bobtesgibo@aol.com

**SPRZEDAŻ, KUPNO & WYNAJEM
NIERUCHOMOŚCI****Stockwood Realty***Mówimy po polsku!*

10 Andrew Square | Boston, MA 02127 | (617) 564-1762

www.stockwoodrealty.com**ANIA****WOJCIECHOWSKA-TIFAK****617-953-4748**ania@stockwoodrealty.com**PROFESJONALIZM I DOŚWIADCZENIE,
NA KTÓRYM MOŻESZ POLEGAĆ!****Peter Szyjka, Esq.***Dumnie służymy
Polonii od 20 lat*

Specjalizujemy się w:

- ☑ sprawach imigracyjnych - immigration law
- ☑ odszkodowaniach za obrażenia ciała, wypadki samochodowe i inne - car accidents and personal injury cases
- ☑ usługach nieruchomościowych - real estate
- ☑ testamentach i sprawach majątkowych - estate planning

Skontaktuj się z nami:

Tel. 617-269-4290

Kom. 617-835-4057

E-mail: peter@sdlawboston.comwww.sdlawboston.com**Nowe biuro w Quincy**

1372 Hancock Street

Suite 203

Quincy, MA 02169

**Twoja sprawdzona
POLONIJNA
AGENCJA!**

- ▶ Bilety lotnicze do/z Polski oraz do wszystkich portów lotniczych
- ▶ Paczki do Polski, Europy, Azji i Ameryki Łacińskiej
- ▶ Transport samochodów, pojazdów, mienia
- ▶ Wysyłka dolarów na cały świat do odbioru, z dostawą do domu lub na konto
- ▶ Wycieczki i wakacje all inclusive (ubezpieczenie na czas podróży)
- ▶ Rejsy statkiem (Cruises)
- ▶ Hotele, wynajem samochodów
- ▶ Tłumaczenia i usługi notarialne

*Odwiedź
Ziggy's Tours
i zaplanuj
swoją
następną
podróż!***ZIGGY'S
TOURS**
A n d S e r v i c e

827 Dorchester Ave., Dorchester, MA 02125

Tel. 617-288-7777 • Fax 617-288-5777

ziggy@ziggystours.netwww.ziggystours.net

Biały Orzeł Junior

Dodatek dla **dzieci i rodziców**

BIAŁY
WHITE EAGLE
ORZEŁ

POCZYTAJMY RAZEM

Jesienna przygoda Zosi

Mała Zosia była bardzo ciekawską dziewczynką. Pewnego dnia, gdy przyszła jesień, zauważyła, że świat wokół niej zaczął się zmieniać. Drzewa, które jeszcze niedawno były pełne zielonych liści, teraz mieniły się ciepłymi barwami żółci, pomarańczy i czerwieni.

Zosia postanowiła wyruszyć na spacer do pobliskiego parku, żeby zobaczyć te zmiany z bliska. Na ścieżce spotkała wiewiórkę, która zbierała orzechy.

— Dlaczego zbierasz te orzechy? — zapytała Zosia.

— Robię zapasy na zimę! — odpowiedziała wiewiórka. — Gdy nadejdą chłodne dni i śnieg przykryje ziemię, nie będzie już łatwo znaleźć jedzenia.

Zosia zrozumiała, że zwierzęta przygotowują się do zimy. Idąc dalej, zobaczyła jeża, który powoli wędrował w kierunku sterty liści.

— Co robisz, jeżyku? — zapytała Zosia.

— Szukam miejsca na sen zimowy — odpowiedział jeż. — Gdy nadejdzie zima, zapadnę w głęboki sen pod ciepłą kołdrą z liści.

Zosia uśmiechnęła się, widząc jak wszystkie zwierzęta szykują się na zimę. Spojrzała w niebo i zauważyła, że słońce świeci teraz krócej, a dni stają się chłodniejsze.

Gdy wróciła do domu, opowiedziała mamie o swojej przygodzie. Mama wzięła Zosię na kolana i powiedziała:

— Jesień to czas przygotowań. Przyroda zmienia się, by przetrwać zimę. A potem, gdy zima odejdzie, wszystko znów się obudzi, a świat znowu zakwitnie na wiosnę.

Zosia zasnęła tego wieczoru z uśmiechem na twarzy, marząc o wszystkich pięknych przygodach, jakie jeszcze przed nią, gdy pory roku będą się zmieniać.

SŁOWEM MALOWANE

Cztery pory roku

Wiosna przynosi świeży oddech,
pąki pękają na drzewach,
ziemia pachnie nowym życiem,
wszystko budzi się do istnienia.

Lato rozgrzewa ziemię,
słońce tańczy na wodzie,
długie dni pełne światła,
czas beztroski i zabawy.

Jesień maluje świat kolorami,
liście szeleszczą pod stopami,
wiatr przynosi chłód i ciszę,
świat zwalnia, przygotowuje się do snu.

Zima otula białym kocem,
świat zastyga w spokojnym bezruchu,
noc trwa dłużej,
wszystko czeka na nowe przebudzenie.

NAUKA I ZABAWA

Ciekawe gry słowne na długie wieczory

Zbliżają się jesienne wieczory, które można jednak spędzić w rodzinnym gronie nie tylko miło, ale i pożytecznie. Oto trzy gry, w które można grać z dziećmi w domu, aby rozwijać ich słownictwo:

1. Skojarzenia

Gra polega na tym, że jedna osoba mówi jakieś słowo, a kolejna musi wymienić inne, które jej się z nim kojarzy. Na przykład: „dom” – „rodzina” – „dziecko” – „szkoła” itd. Gra rozwija kreatywność, uczy szybkiego myślenia i poszerza zasób słów. Można modyfikować zasady, np. używać tylko rzeczowników, przymiotników lub słów związanych z konkretną kategorią, np. zwierzęta, jedzenie.

2. Kalambury

Jest to klasyczna gra, w której jedna osoba przedstawia hasło bez używania

słów, a reszta musi je odgadnąć. Można dostosować poziom trudności do wieku dzieci, wybierając prostsze lub trudniejsze hasła. Ta gra uczy rozumienia znaczeń słów i ich związków z przedmiotami czy czynnościami. Dzieci uczą się kojarzyć słowa z gestami i opisami.

3. Zgadnij, kim jestem?

Każdy z graczy wybiera postać, zwierzę lub przedmiot i zapisuje to na karteczce, a następnie przykleja ją do czoła innej osobie, tak aby nie widziała swojego wyboru. Każdy z graczy zadaje pytania, na które inni odpowiadają tylko „tak” lub „nie”, próbując zgadnąć, kim lub czym jest. Gra wymaga zadawania precyzyjnych pytań, które rozwijają umiejętność opisywania cech i formułowania pytań.

Te gry nie tylko bawią, ale także pomagają dzieciom poszerzać zasób słownictwa w sposób naturalny i przyjemny.

 Archiwum WEM

Gry słowne pomagają dzieciom poszerzać zasób słownictwa w sposób naturalny i przyjemny

CO KRAJ, TO OBYCZAJ

Światowy Dzień Jabłka

28 września obchodzimy Światowy Dzień Jabłka. Święto ma na celu popularyzowanie zalet tego owocu, a jest ich wiele. W jabłku znajdziemy witaminy z grupy B, witaminy A, E i K, antyoksydanty, a także minerały: jod, potas, magnez, cynk, fluor, mangan, siarkę, miedź i fosfor.

W kulturze jabłko uważane za symbol zdrowia, nieśmiertelności, początku, pokusy, a także miłości. Jabłko jest też tradycyjnym atrybutem władzy królewskiej.

Dlaczego warto jeść jabłka?

Skórka jabłka zawiera chrom – minerał, który odgrywa ważną rolę w działaniu insuliny. Insulina jest hormonem, który pomaga regulować poziom cukru we krwi, umożliwiając wykorzystanie cukru do produkcji energii.

Jabłka są bogatym źródłem błonnika pokarmowego, dzięki czemu dają uczucie sytości i przyspieszają metabolizm, korzystnie wpływając na trawienie.

Świeże jabłka są dobrym źródłem witaminy C i doskonałym źródłem kwercetyny, a także mają dużą liczbę polifenoli.

Fitochemikalia to organiczne związki występujące w roślinach, które mają działanie biologiczne, ale nie mają wartości odżywczej. Substancje fitochemiczne nie zostały jeszcze dogłębnie zbadane, ale znane są z ich ogólnych właściwości metabolicznych i przeciwzapalnych.

 Archiwum WEM

CIEKAWOSTKA JĘZYKOWA

Zapisujemy określenia dni

Jak zapisujemy określenia dni? Zwykle, normalnie użyte, nieprzenośne określenia dni tygodnia zapisujemy małymi literami: **poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, piątek, sobota, niedziela**.

Małymi literami zapisujemy także przenośne użycia określeń dni, np. czarny wtorek – o 29 października 1929 r., czyli o dniu największego krachu na giełdzie amerykańskiej, lub o 11 września 2001 r., czyli o dniu, w którym padły wieże nowojorskiego World Trade Center; czarny czwartek – o 28 czerwca 1956 r., czyli o dniu, w którym doszło do starcia poznańskich robotników z oddziałami wojska, lub o 17 grudnia 1970 r., czyli o dniu całodziennych, krwawych walk w czasie robotniczych protestów na Wybrzeżu.

Małą literą piszemy też 'lany poniedziałek', 'tłusty czwartek', bo to określenia

zwyczajów. Małą literą zapiszemy też określenie dnia, w który przypada jakieś święto, gdy określenie to nie wchodzi do nazwy święta, np. czwartek Bożego Ciała, niedziela Bożego Miłosierdzia.

Pisownię wielką literą stosujemy wtedy, gdy określenie dnia wchodzi do nazwy święta: Środa Popielcowa, Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Wielka Sobota, Niedziela Palmowa, Niedziela Biała, Wielka Niedziela, Niedziela Wielkanocna, Poniedziałek Wielkanocny, Wielki Poniedziałek.

Uwaga! W starszych wydaniach słownika ortograficznego PWN możemy znaleźć pisownię: środa popielcowa, niedziela wielkanocna. Obecnie jednak połączenia te zostały uznane za nazwy świąt liturgicznych i jako takie pisane są wielkimi literami.

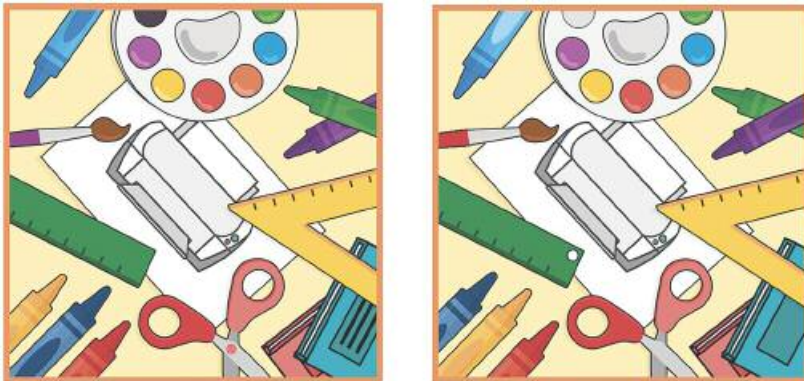
REBUS

Rozwiąż rebus!

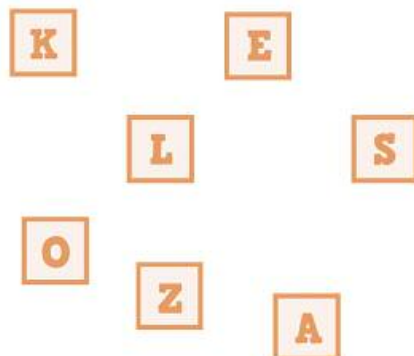
ZADANIE

Znajdź 10 różnic!

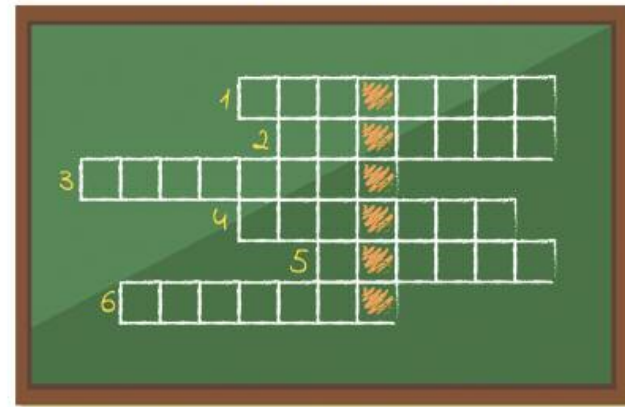
UKŁADANKA

Co widzisz na obrazku?
Ułóż słowo z podanych liter.

KRZYŻÓWKA

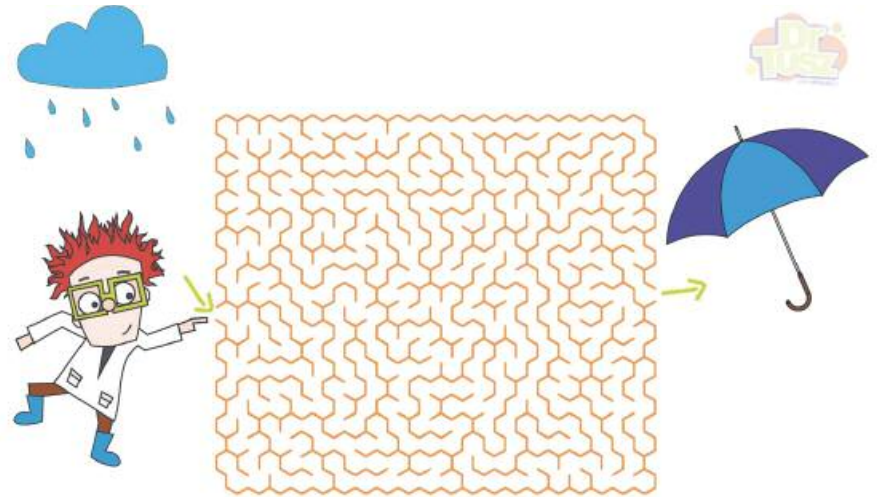
Rozwiąż krzyżówkę!

1. Przedmiot artystyczny w szkole.
2. Inaczej czas wolny między lekcjami.
3. Nauczyciel zapisuje tam oceny.
4. Dźwięk mówiący o zakończeniu lekcji.
5. Służy do zapisywania notatek.
6. Nauczyciel pisze po niej podczas zajęć.

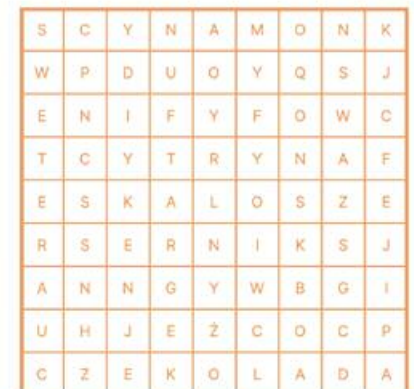
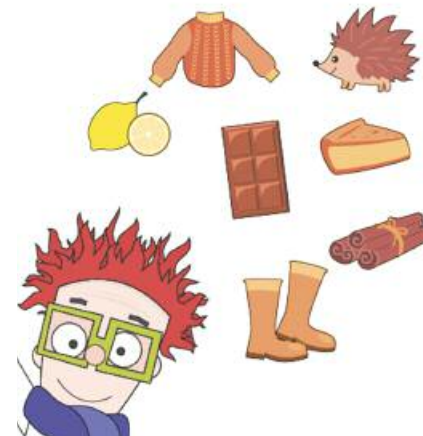
LABIRYNT

Zaczął padać deszcz. Pomóż chłopcu znaleźć parasol

WYKREŚLANKA

Znajdź w wykreślanke rzeczy pozostawione na obrazkach. Zakreśl te słowa.

KĄCIK RODZICA

Czy warto posyłać dziecko do polskiej szkoły?

Wrzesień jest miesiącem, w którym rozpoczyna się nowy rok szkolny. Wielu rodziców na emigracji rozważa, czy warto posyłać dziecko do polskiej szkoły sobotniej. I nawet jeśli się zdecydujemy, początkowo silna wola zazwyczaj osłabia się z czasem. Wszyscy wszakże lubimy w weekend dłużej pospać, a sobotni odpoczynek po tygodniu ciężkiej pracy jest niezwykle kuszący. Im dziecko jest starsze i głośniejsze domaga się większej swobody oraz wolnych sobót, tym trudniej wytrwać w tym postanowieniu. Racjonalizujemy sobie wówczas, że nauka polskiego nie jest niezbędna, język angielski jest przecież uniwersalny. Często nie planujemy powrotu do polskiej szkoły po wakacjach, a polska edukacja wydaje się czasem bezcelowa, a do podstawowej nauki języka wystarczy dom rodzinny. Dodatkowo dochodzą kwestie finansowe i być może mało dogodna lokalizacja placówki. No i dzieci mają dość szkoły przez cały tydzień.

Powyższe czynniki są ważne i zrozumiałe, jednakże znikome w porównaniu do korzyści, jakie może przynieść dziecku uczęszczanie do polskiej szkoły weekendowej na obczyźnie. Po pierwsze: polska szkoła zwiększa szanse dziecka na harmonijny rozwój jego osobowości. Dla każdego dziecka najważniejszą potrzebą jest poczucie, że jest bezpieczne, że wie, gdzie jest jego miejsce w świecie. Osadzenie dziecka w jego przeszłości, poznanie języka i kraju rodziców i dziadków daje mu poczucie wspólnoty, bezpieczeństwa, świadomości swoich korzeni. Polska szkoła daje także szansę na to, aby dziecko było całkowicie dwujęzyczne. Nie tylko poprzez naukę czytania i pisania po polsku i rozszerzenie wiedzy z historii i geografii, ale także poprzez dodatkowe kontakty z polskim rówieśnikami. Im więcej kontaktów nasze dziecko będzie miało z Polakami spoza rodziny i grona ścisłych znajomych, tym bogatsze będzie jego polskie słownictwo.

Kontakty z polskimi rówieśnikami są szczególnie ważne dla dzieci z rodzin mieszaných. W takich przypadkach tylko jedno z rodziców rozmawia z dzieckiem w języku polskim. Bardzo ważna jest konsekwencja i wytrwałość. Jeżeli nie będziemy sumienni w edukacji polonistycznej dziecka, skutki mogą być opłakane – straci ono bowiem bezpowrotnie szansę na bycie całkowicie dwujęzycznym.

Warto sobie uświadomić, że polska szkoła to nie tylko nauka języka. To poszerzenie horyzontów, jak już wcześniej wspomniałam, choćby poprzez studiowanie treści historyczno-geograficznych czy poznawanie polskiej

Archiwum WEM

Polska szkoła to miejsce, gdzie dziecko nie tylko ma szansę lepiej poznać język polski i historię ojczystego kraju, ale też nawiązać przyjaźnie z rówieśnikami polskiego pochodzenia

kultury i tradycji. Czasami nie zdajemy sobie sprawy, jak ważne jest poczucie przynależności do wspólnoty i nabywanie tożsamości kulturowej dla rozwoju człowieka. Ważne jest tutaj również, aby uświadomić sobie ważny aspekt dwujęzyczności oraz korzyści, które są z nią związane. Według nowoczesnych badań dwujęzyczność ma same zalety, są to:

- lepsza pamięć i kreatywność;
- umiejętność formułowania i wyciągania wniosków;
- myślenie poza schematami;
- doskonały wpływ na rozwój intelektualny (osoby dwujęzyczne lepiej wypadają w testach na inteligencję);
- odporność na niektóre choroby układu nerwowego, np. Alzheimer.

Polska szkoła jest także kluczowa dla dzieci, których rodzice planują powrót do kraju. Z pewnością ułatwi im ona transfer i proces adaptacji w nowej rzeczywistości.

Warto wspomnieć, że weekendowe szkoły nie są w stanie same z siebie zdziałać „cudów” w kwestii nauce języka. Konieczna jest ścisła korelacja środowiska domowego ze środowiskiem szkolnym. Rodzic, zapisując dziecko do szkoły, zobowiązuje się do systematycznej pracy z nim w zakresie doskonalenia języka polskiego w domu. Jest to nie tylko konieczność, ale droga, aby dziecko osiągnęło sukces w tej dziedzinie. Niejednokrotnie sprawdzają się tutaj stare jak świat przysłowia: „Z pustego i Salomon nie naleje”, co oznacza, że nie da się zrobić czegoś, jeśli nie ma do tego odpowiednich środków lub chęci.

Dlaczego warto posyłać dziecko do polskiej szkoły?

- bo zawsze warto znać i rozumieć swoje pochodzenie;
- dla korzyści psychologicznych – poczucie łączności z tradycją rodziny daje siłę emocjonalną i stabilność psychiczną;
- dzieci, które wrócą do Polski, ominie stres związany ze słabą znajomością języka polskiego;
- dobre opanowanie języka rodzimego jest najlepszą podwaliną do nauki języka drugiego’ np. angielskiego i każdego następnego;
- doskonalenie dwujęzyczności;
- świat stał się wielokulturowy – osoby dwujęzyczne są bardziej konkurencyjne na rynku pracy;
- w polskiej szkole można spotkać fascynujące osoby i nawiązać przyjaźnie na całe życie!

Wracając do początkowego pytania: czy warto wysłać dziecko do polskiej szkoły? Myślę, że wszystko zależy od sytuacji indywidualnej. Każdy rodzic musi sam rozważyć wszystkie za i przeciw, a także wysłuchać co ma na ten temat do powiedzenia dziecko.

Nie sposób jednak nie zauważyć bardzo wielu długofalowych, pozytywnych skutków, jakie niesie za sobą uczęszczanie do takiej placówki.

SYLWIA WADACH-KLOCZKOWSKA
Nauczycielka Szkoły Języka Polskiego
im. św. Jana Pawła II
w Bostonie

Bibliografia:

- <http://www.spgalway.com/dlaczego-warto-posylac-dziecko-do-polskiej-szkoly.html>
- <https://www.polskaszkolawkillarney.com/dlaczego-warto-posylac-dziecko-do-polskiej-szkoly>
- <https://psychologwloodynie.blog/2019/01/08/polska-szkola-sobotnia/>

Relikwie błogostawionych trafiły na wszystkie kontynenty

Minął rok od beatyfikacji Ulmów

 IPN/zbiory Mateusza Szpytmy

W ciągu roku archidiecezja przemyska wydała 850 relikwiarzy rodziny Ulmów, zamordowanej w 1944 roku za ukrywanie Żydów. Relikwie błogostawionych trafiły m.in. do RPA, Chin, Japonii i Australii.

– Prośby napływały do nas nie tylko z parafii w kraju, zgromadzeń czy zakonów, ale również z zagranicy, zwłaszcza od polskich misjonarzy. Dzięki nim relikwie rodziny Ulmów obecne są w takich państwach jak Tanzania, RPA, Kamerun, Papua Nowa Gwinea, Australia, Kazachstan, ale także w Rosji, Chinach i Gruzji. Trafiły również do Ameryki Środkowej, Południowej i Północnej. W ostatnim czasie przekazaliśmy je nawet do Japonii i Korei Południowej – powiedział ks. Bartosz Rajnowski, kanclerz kurii archidiecezji przemyskiej.

Pielgrzymi odwiedzają kościół, gdzie są złożone doczesne szczątki zamordowanej rodziny, oraz Muzeum Polaków Ratujących Żydów. – Przyjeżdżają osoby indywidualne, rodziny i grupy zorganizowane. Najwięcej pielgrzymów przybywa w weekend. Są takie soboty, kiedy poza mszami parafialnymi jest nawet osiem, dziewięć dodatkowych eucharystii odprawianych przez kapłanów, którzy przyjeżdżają z pątnikami – dodał ks. Rajnowski.

Rok temu, 10 września, w Markowej odbyła się beatyfikacyjna rodziny Ulmów. W liturgii, której przewodniczył wysłannik papieża, kardynał Marcello Semeraro, wzięło udział ponad 35 tysięcy osób.

W Markowej wystawiona została specjalna księga, w której można wpisywać łaski otrzymane za pośrednictwem rodziny Ulmów. Świadectwa można również prze-

Prośby o relikwie rodziny Ulmów napływają ze wszystkich stron świata

syłać do Wydziału do spraw Kanonizacyjnych przy Kurii Przemyskiej. – Wszystkie są przeglądane, czytane i segregowane przez dyrektora Wydziału. Ma on nadzieję, że któreś ze świadectw zostanie wnikliwiej przebadane pod kątem ewentualnego cudu za przyczyną błogostawionych, co jest niezbędne do ich przyszłej kanonizacji – powiedział ks. Rajnowski.

Za pośrednictwem strony internetowej ulmowie.pl można składać prośby. – Raz w tygodniu jest odprawiana msza św. w intencji składanych próśb i podziękowań, które wpływają i o które ludzie proszą – poinformował kanclerz.

Józef i Wiktorina Ulmowie mieszkali we wsi Markowa w przedwojennym województwie lwowskim, obecnie podkarpackim. Wiosną 1944 r. zostali zadenuncjowani, że ukrywają Żydów. Niemieccy żandarmi z posterunku w Łańcucie 24 marca 1944 r. dokonali masakry w domu Ulmów. Najpierw zginęli Żydzi. Wśród nich dwie córki sąsiadów Ulmów – Goldmanów: Golda (Genia) Gruenfeld i Lea Didner z małym dzieckiem. Zamordowano także trzech braci Szallów, ich 70-letniego ojca Saula Szalla oraz kolejnego mężczyznę z rodziny Szallów. Następnie na oczach dzieci Ulmów rozstrzelano Józefa i jego żonę Wiktorię, która była w siódmym miesiącu ciąży. Na końcu zabito dzieci – ośmioletnią Stanisławę, sześciolatek Barbarę, pięcioletniego Władysława, czteroletniego Franciszka, trzyletniego Antoniego i półtoraroczną Marię. W masakrze zginęło 16 osób.

W 1995 r. Wiktorina i Józef Ulmowie zostali uhonorowani przez Yad Vashem pośmiertnie tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata.

REPREZENTACJA PRZED IRS'em w języku POLSKIM

audyty • błędne naliczenia • windykacje • zajęcia majątku

Nie podejmuj walki z IRS samemu. Potrzebujesz pomocy? Zadzwoń!

Barbara Mrozik, E.A. - Enrolled Agent
MÓWIĘ PO POLSKU, pracujemy w każdym stanie USA!

Enrolled Agent jest najwyższym poziomem certyfikacji udzielanej przez amerykański Urząd Skarbowy

☎ 203-301-0555 📠 203-515-5709 ✉ mgrouptax@gmail.com

Ponad 10 lat doświadczenia!

Kino historyczne w Polsce przeżywa prawdziwy renesans, a nowe filmy i seriale inspirowane historią podbijają serca widzów. W czym tkwi sekret ich popularności?

Historia na ekranie

 Mat. prasowe

W ostatnich latach polskie kino przeżywa prawdziwy rozkwit, jeśli chodzi o produkcje historyczne. Tematyka ta, niegdyś kojarzona głównie z edukacyjnymi filmami dokumentalnymi czy szkolnymi lekcjami historii, stała się inspiracją dla współczesnych twórców filmowych, którzy coraz częściej sięgają po narodowe wątki historyczne. Co ciekawe, nie chodzi jedynie o tradycyjne podejście do opowiadania o bohaterach narodowych. Na ekranach pojawiają się również produkcje bardziej przewrotne, a nawet parodystyczne, które również zdobywają uznanie zarówno wśród widzów, jak i krytyków. Co kryje się za tym wzmożonym zainteresowaniem historią w polskim kinie?

W 2023 r. na ekrany kin trafił film „Kos”. W rolę gen. Tadeusza Kościuszko wcielił się Jacek Braciak

Powrót do przeszłości?

Popularność filmów i seriali historycznych w Polsce można przypisać kilku czynnikom. Po pierwsze, bogata i zróżnicowana historia kraju oferuje szerokie pole do interpretacji i artystycznej ekspresji. Postacie takie jak Tadeusz Kościuszko, Józef Piłsudski czy Witold Pilecki dostarczają inspiracji do tworzenia opowieści o odwadze, poświęceniu i walce o wolność. Ważnym aspektem jest również rozwijający się nurt społeczny i polityczny, kładący nacisk na przywracanie pamięci o zasłużonych postaciach w historii Polski.

Zainteresowanie historią można również tłumaczyć szerszymi trendami kulturowymi. W dobie globalizacji i szybkich zmian społecznych, wiele osób poszukuje swoich korzeni i tożsamości w przeszłości. Produkcje historyczne nie tylko dostarczają rozrywki, ale również umożliwiają refleksję nad narodową tożsamością i kulturą. Widzowie chętnie oglądają filmy, które pokazują bohaterów w sposób bardziej ludzki, zdejmując ich z piedestału i ukazując ich słabości i wewnętrzne konflikty.

Nowe podejście

W polskich produkcjach historycznych możemy dostrzec różnorodne podejścia do opowiadania o przeszłości. Z jednej strony są to filmy i seriale starające się

jak najwierniej oddać rzeczywiste wydarzenia historyczne, takie jak „Raport Pileckiego” czy „Czerwone maki”. Produkcje te mają na celu oddanie hołdu bohaterom narodowym oraz przedstawienie ich zasług i poświęcenia. Z drugiej strony, rosnącą popularnością cieszą się filmy i seriale o mniej patetycznym podejściu do historii, często wprowadzające elementy humorystyczne czy fikcyjne. Przykładem jest serial „1670”, który z sa-

tyrycznym przymrużeniem oka przedstawia życie polskich sarmatów i chłopów w XVII wieku, nie unikając przy tym krytyki narodowych przywar i stereotypów. Również „Kos”, inspirowany postacią Tadeusza Kościuszki, wprowadza wątki fabularne i fikcyjne, tworząc dynamiczną i angażującą opowieść.

Z drugiej strony, produkcje takie jak „Raport Pileckiego” koncentrują się na klasycznym podejściu do historii, gloryfikując postać Witolda Pileckiego – żołnierza Armii Krajowej, który dobrowolnie udał się do Auschwitz, by zorganizować tam ruch oporu. Film ten nie tylko oddaje hołd bohaterowi, ale także uczy, przypominając o jego heroicznym czynach i tragicznej śmierci z rąk komunistycznych władz. Fabuła skupia się na latach, w których Pilecki z narażeniem życia celowo daje się aresztować, by zostać osadzonym w obozie koncentracyjnym, z którego ucieka i pisze szczegółowe raporty, w których podejmuje próbę poinformowania świata o Holokauście i innych nazistowskich zbrodniach. Następnie bohater bierze udział w Powstaniu Warszawskim oraz walczy w II Korpusie Polskim generała Andersa we Włoszech.

W podobnym tonie historię przedstawiają „Czerwone maki”. Jest to pierwszy polski film obrazujący bitwę o Monte Cassino. Historia opowiedziana jest z perspektywy młodego żołnierza, który prze-

 Filmweb

Serial „1670” w satyryczny sposób przedstawia życie polskich sarmatów i chłopów w XVII wieku, nie stroniąc od wytykania przywar narodowych

szedł przez piekło łagrów i opuścił Rosję wraz z Armią Andersa. Wyścig z czasem, pełen napięcia proces planowania natarcia i ogromny ciężar nieodwracalnych decyzji podejmowanych przez dowódców II Korpusu czynią z „Czerwonych maków” kino emocjonalne, a bohaterstwo polskich żołnierzy, którzy zdobyli Monte Cassino, zyskuje właściwe upamiętnienie. Produkcja ta łączy brutalność wojny z motywem bohaterstwa, przypominając o ważnych wydarzeniach w historii, które nie zawsze były szeroko omawiane.

Z kolei film „Piłsudski” balansuje między gloryfikacją a osobistym podejściem do postaci historycznych. Film przedstawia życie Józefa Piłsudskiego, jednego z najważniejszych polskich liderów, ukazując zarówno jego działalność polityczną, jak i skomplikowane życie prywatne, pełne napięć i konfliktów wewnętrznych. Fabuła rozpoczyna się brawurą ucieczką marszałka ze szpitala psychiatrycznego w 1901 roku i ponownym objęciu przez niego dowództwa polskiego podziemia niepodległościowego. W czasie, gdy Piłsudski pozostaje nieugięty na polu walki, w życiu prywatnym poddaje się napiętności, rozdarciu między dwiema kobietami jego życia – żoną i kochanką. Według krytyków, „Piłsudski” to kino awanturnicze, przedstawiające prawdziwą, dotychczas nieznaną historię narodowego bohatera.

Przewrotność i satyra

„1670” to przykład serialu, który wykorzystuje elementy satyry i komedii, by w nowatorski sposób opowiedzieć o historii Polski. Serial ten przedstawia życie sarmatów i chłopów w XVII wieku, nie obawiając się kpić z narodowych stereotypów i przywar. W ten sposób, „1670” angażuje widzów, łącząc elementy absurdu humoru z inteligentną krytyką społeczną. Takiej produkcji jak „1670” jeszcze w Polsce nie było. Pozytywne przyjęcie serialu może świadczyć o tym, że społeczeństwo w końcu uczy się śmiać ze swoich przywar i potrafi być poprawne politycznie, ale jednocześnie nie brak mu klasy, humoru i „pazura”. Fabuła serialu rozgrywa się w tytułowym 1670 roku. Jan Paweł Adamczewski (Bartłomiej Topa) jest głową szlacheckiej rodziny i właścicielem połowy wsi. Bohater jest dumny ze swoich osiągnięć – wszystko, co ma, odziedziczył sam, a całą resztę osiągnął ciężką pracą własnych chłopów, którzy muszą płacić pańszczyznę i nie mają żadnych praw, co twórcy serialu pokazują bez ogródek.

Podobne podejście do historii można dostrzec w filmie „Kos”, który, choć bazuje na postaci Tadeusza Kościuszki, znanej osobistości historycznej, to wprowadza fikcyjne wątki i bohaterów, aby nadać opowieści większej dynamiki. Produkcja ta ukazuje nie tylko walkę o niepodległość Rzeczypospolitej, ale także złożone relacje międzyludzkie oraz marzenia i dylematy moralne, które miały wpływ na decyzje

„Czerwone maki”, który miał premierę w tym roku, to pierwszy polski film obrazujący bitwę o Monte Cassino

bohaterów. Fabuła filmu rozgrywa się w czasach, gdy generał Tadeusz „Kos” Kościuszko wraca do kraju, aby wznieść powstanie przeciwko Rosjanom, mobilizując do tego polską szlachtę i chłopów. Towarzyszy mu wierny przyjaciel i były niewolnik, Domingo. Tropem Kościuszki wraz z listem gończym podąża bezlistosny rosyjski rotmistrz, Dunin, który za wszelką cenę chce schwycić generała, za nim wywoła narodową rebelię.

Artystyczne wyzwanie

Na tle innych produkcji wyróżnia się film „Chłopi”, będący nowatorską adaptacją klasycznej powieści Władysława Reymonta. Reżyserzy i producenci zastosowali unikalną technikę, nakładając farbę na klatki filmu, dzięki czemu uzyskali efekt w stylu malarstwa przełomu XIX i XX wieku. Ten artystyczny zabieg nadał produkcji wyjątkowy charakter. „Chłopi” to nie tylko opowieść o życiu na polskiej wsi, ale także medytacja nad zmianami społecznymi, tradycją i konfliktem pokoleń. Film zdobył uznanie międzynarodowych krytyków i został nawet wybrany polskim kandydatem do Oscara, co podkreśla jego artystyczną wartość i znaczenie.

Historia w serialach TVP

W ostatnich latach historyczne seriale TVP osiągały duże sukcesy. Produkcje takie jak np. „Polowanie na ćmy”, w którym przedstawiono czasy rosyjskiej okupacji oraz życie społeczne i polityczne Warszawy na początku XX wieku, przyciągnęły przed telewizory miliony widzów. Serial łączył wątki obyczajowe z intrygą kryminalną, a bohaterowie z różnych warstw społecznych próbowali odnaleźć się w świecie pełnym napięć i niesprawiedliwości.

Również inne produkcje, oparte na oryginalnych scenariuszach, oferowały pełen wachlarz historycznej dokładności oraz dużą rozpiętość czasową. Najdalej w przeszłość sięga serial Telewizji Polskiej

„Korona królów. Jagiellonowie”. Serial ten jest opartą na faktach opowieścią o panowaniu w Polsce tytułowej dynastii, przedstawiającą życie, politykę i intrygi dworskie w czasach Jagiellonów. Dzieło stanowi kontynuację „Korony królów”, wieloodcinkowej serii poświęconej dziejom Piastów, która kilka lat temu zdobyła szerokie grono oddanych fanów i pomogła spopularyzować wiedzę o wczesnych dziejach Polski.

W związku z ogromną popularnością seriali historycznych, Telewizja Polska planuje kontynuować rozwój tego gatunku. Kolejne produkcje w tym stylu to „Matylda” – saga o miłości, zdradzie, zemście i zadośćuczynieniu, osadzona na tle ważnych wydarzeń historycznych, która przedstawia bohaterów z różnych warstw społecznych, w tym arystokracji, inteligencji pracującej oraz chłopów, „Niepewność” – serial skupiający się na młodziennych latach Adama Mickiewicza i jego nieszczęśliwej miłości do Maryli Wereszczakówny czy serial „Dewajtis”,

oparty na prozie Marii Rodziewiczówny, który ukazuje życie na Żmudzi po powstaniu styczniowym.

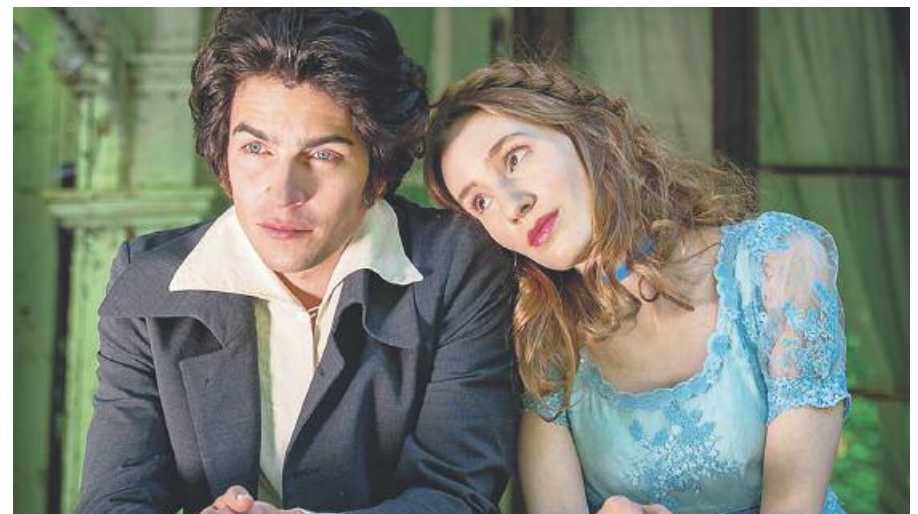
Historia na topie

Moda na filmy i seriale historyczne w Polsce wydaje się być odpowiedzią na zapotrzebowanie na refleksję nad narodową tożsamością oraz zrozumienie własnych korzeni. Różnorodność podejść do historii – od wierszy biografii i dramatów historycznych, po przewrotne, parodystyczne produkcje – świadczy o dojrzałości polskiego rynku filmowego. Tym, co łączy wszystkie omówione pozycje, jest inspiracja historią – nie tylko w wydaniu naukowym, lecz także tym opartym na opinii publicznej. Większości twórców nie chodzi przecież o przekazywanie wiedzy, a o zbudowanie autorskiej opowieści w oparciu o zdarzenia, które rozegrały się kiedyś naprawdę. Bliskość faktom bywa w tych opowieściach omowna i zależy od wymagań narracji, gatunku produkcji i celów, jakie film ma spełnić. To wyzwanie dla twórców filmowych, aby kontynuować ten trend, jednocześnie pozostając wiernymi prawdziwej historii i otwierając się na nowatorskie, artystyczne podejścia. Fakt, że różne style filmowe znajdują swoje miejsce w sercach widzów, dowodzi, że historia może być tematem nie tylko ważnym, ale i porywającym. Dzięki filmom i serialom historycznym widzowie mają okazję zagłębić się w przeszłość, ale także spojrzeć na nią z różnych perspektyw, co może okazać się niezwykle wartościowe w kontekście budowania otwartego i świadomego społeczeństwa.

Polskie filmy i seriale historyczne można oglądać na platformach streamingowych: **vod.tvp.pl** – „Raport Pileckiego” i seriale produkcji TVP; **Netflix** – „1670”, „Czerwone Maki”, „Piłsudski” i „Raport Pileckiego”; **Player** i **Canal+ Premium** – „Chłopi”; **SkyShowtime** – „Kos”.

ALICJA DĘBEK

 TVP

W Polsce dużą popularnością cieszą się seriale Telewizji Polskiej osadzone w realiach historycznych. Na zdj. kadr z serialu „Niepewność” opowiadającego o miłości między poetą Adamem Mickiewiczem a Marylą Wereszczakówną

Korczak Ziółkowski – polski artysta, który zmienił oblicze amerykańskich monumentów

Historia wykuta w skale

Korczak Ziółkowski (ur. 6 września 1908 w Bostonie, zm. 20 października 1982 w Custer) był polsko-amerykańskim rzeźbiarzem, którego praca pozostawiła trwałe ślady w historii Stanów Zjednoczonych. Jego najważniejsze dzieła to współpraca przy tworzeniu słynnego Mount Rushmore oraz monumentalnego pomnika wodza Szalonego Konia w Crazy Horse w Dakocie Południowej.

Korczak Ziółkowski urodził się w Bostonie w rodzinie polskich imigrantów. Gdy miał zaledwie dwa lata, jego rodzice tragicznie zginęli. Wychowywał się w sierocińcu i rodzinach zastępczych. Jego talent artystyczny ujawnił się, gdy miał kilkanaście lat. W dorosłym życiu początkowo pracował jako stolarz okrętowy w stoczni, gdzie po godzinach tworzył małe rzeźby z drewna.

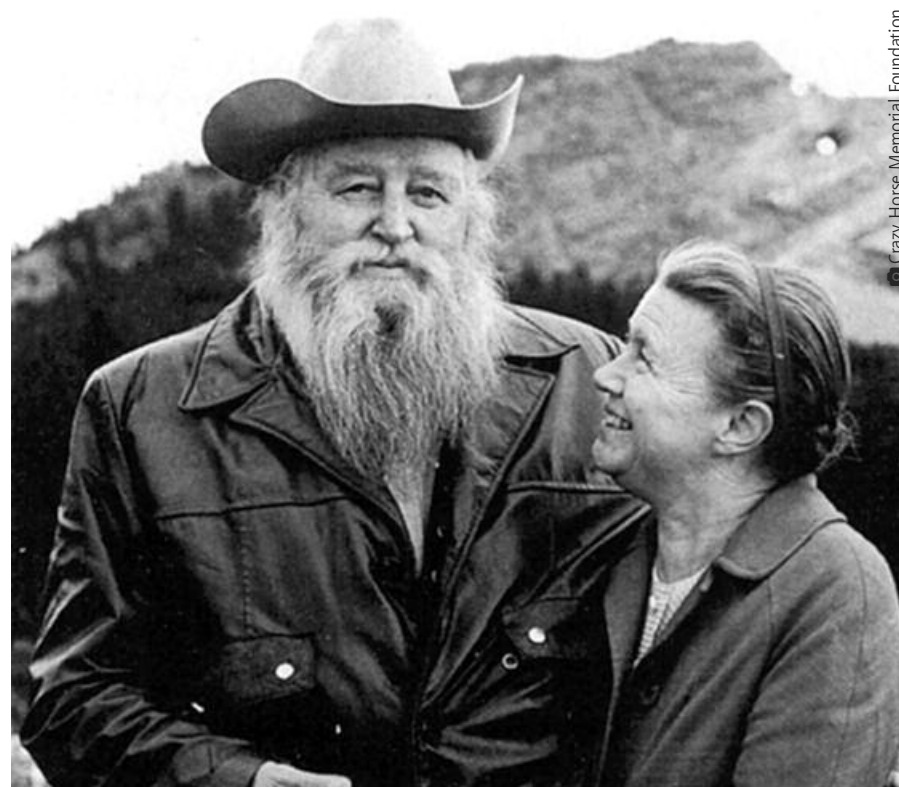
Początki kariery artystycznej

W 1932 przeprowadził się do West Hartford w Connecticut, gdzie zaczął rzeźbić zawodowo. Sprzedawał swoje prace w Bostonie, Nowym Jorku i Nowej Anglii. Jego pierwszą rzeźbą w kamieniu było popiersie sponsorującego go bostońskiego sędziego, Fredericka Pickeringa Cabota. Pierwszym znaczącym sukcesem w karierze Ziółkowskiego była rzeźba zatytułowana „Paderewski: Study of an Immortal”, którą stworzył w 1932 roku.

Praca ta, będąca hołdem dla polskiego pianisty i męża stanu Ignacego Jana Paderewskiego, zdobyła pierwszą nagrodę na Wystawie Światowej w Nowym Jorku i zwróciła uwagę na młodego artystę.

Mount Rushmore

W 1939 roku Ziółkowski został zaproszony przez Gutzona Borgluma, głównego rzeźbiarza odpowiedzialnego za budowę głów prezydentów USA na Mount Rushmore, do przyłączenia się do zespołu. Mount Rushmore, zlokalizowany w Black Hills w Dakocie Południowej, miał przedstawiać czterech prezydentów Stanów Zjednoczonych: George’a Washingtona, Thomasa Jeffersona, Abrahama Lincolna i Theodore’a Roosevelta. Udział w tym projekcie dał Ziółkowskiemu cenne doświadczenie w tworzeniu rzeźb monumentalnych i rozwinął jego umiejętności. Praca na wysokościach oraz wykorzystanie dynamitu do precyzyjnego modelowania skały wymagały nie tylko artystycznego talentu,

Rzeźbiarz Korczak Ziółkowski ze swoją żoną Ruth

ale i technicznej biegłości. W tym czasie Ziółkowski nawiązał także kontakty w środowisku artystycznym, które miały wpływ na jego przyszłą karierę.

Pomnik Szalonego Konia

W 1947 roku artysta został poproszony przez wodza plemienia Dakota Siedzącego Byka o wyrzeźbienie monumentalnego pomnika upamiętniającego Szalonego Konia – legendarnego przywódcę Dakotów, który zasłynął z oporu wobec amerykańskiej ekspansji na Wielkie Równiny. W liście z propozycją współpracy wódz napisał: „My, wodzowie, chcielibyśmy by biały człowiek wiedział, że czerwony człowiek też ma swoich bohaterów”. Projekt zakładał, że pomnik ten będzie największą rzeźbą skalną na świecie. Figura wodza dosiadającego konia miała mieć 172 metry wysokości i 195 metrów długości i przewyższyłaby rozmiarem Mount Rushmore. Co ciekawe, do czasów rozpoczęcia budowy nie zachowały się żadne zdjęcia Szalonego Konia. Ziółkowski stworzył jego wizerunek na podstawie relacji i wspomnień członków plemienia.

Jednym z największych wyzwań tego projektu było finansowanie. Korczak Ziółkowski odmówił przyjęcia funduszy federalnych, aby zachować pełną kontrolę nad dziełem oraz z szacunku dla zasady „Black Hills nie są na sprzedaż”, którą kierowali się rdzenni Amerykanie. To znacznie utrudniło postęp prac. Artysta polegał na prywatnych darowiznach oraz wpływach ze sprzedaży biletów wstępu na teren budowy pomnika. Z własnych środków wykupił skałę, w której miała powstać rzeźba, wraz z okolicznym terenem. Kiedy projekt był gotowy, rozpoczęła się II wojna światowa. Ziółkowski wstąpił wówczas do armii amerykańskiej, został ranny w Normandii i wrócił do USA. W 1947 przeniósł się na stałe do Black Hills i rozpoczął prace nad rzeźbą. W 1950 ożenił się z Ruth Ross (ur. 26 czerwca 1926 w Hartford, zm. 21 maja 2014 w Rapid City), entuzjastką sztuki, która od 1947 była jego asystentką. Para miała dziesięcioro dzieci.

W tym samym czasie Ziółkowski podjął się opracowaniu szczegółowego planu zagospodarowania Crazy Horse, który obejmował

Monument upamiętniający wodza Szalonego Konia był największym i ostatnim dziełem Korczaka Ziółkowskiego, którego nie udało mu się ukończyć. Grób polsko-amerykańskiego rzeźbiarza znajduje się u stóp tego pomnika

mował kompleks edukacyjno-kulturalny, muzeum oraz uniwersytet i centrum medyczne dla rdzennych Amerykanów. W założeniu cały projekt miał na celu nie tylko upamiętnienie przeszłości, ale i wsparcie rozwoju rdzennych społeczności. Prace nad pomnikiem rozpoczęły się oficjalnie w 1948 roku i były kontynuowane przez Korczaka Ziółkowskiego aż do jego nagłej śmierci w 1982 roku. Rzeźbiarz zmarł na zawał serca, w trakcie pracy. Został pochowany u stóp pomnika Szalonego Konia.

Dziedzictwo

Praca Korczaka Ziółkowskiego nad pomnikiem Szalonego Konia była głęboko zakorzeniona w szacunku dla historii i tradycji Dakotów. Przez cały proces tworzenia, artysta blisko współpracował z liderami plemienia. Pomnik Szalonego Konia nadal jest w trakcie budowy i mimo, że do jego ukończenia jest jeszcze daleka droga, to już teraz stanowi jeden z najważniejszych symboli kultury rdzennych Amerykanów i przyciąga rocznie setki tysięcy turystów. Rodzina Ziółkowskiego do dziś kontynuuje jego dzieło. Żona Korczaka, Ruth Ross Ziółkowska, przejęła kierowanie projektem po śmierci męża i nadzorowała prace przez wiele lat. Ich dzieci i wnuki nadal aktywnie uczestniczą w budowie oraz zarządzają fundacją Crazy Horse Memorial Foundation.

 ALICJA DĘBEK

Korczak Ziółkowski urodził się w Bostonie, ale wiele lat spędził w Connecticut. Jest współautorem najbardziej znanej amerykańskiej rzeźby wykutej w skale – głów czterech prezydentów w Mount Rushmore

Polonez

Paczki do Polski

PROGRAM LOJALNOŚCIOWY

**WYŚLIJ PACZKI DO POLSKI
I UZYSKAJ DARMOWĄ
WYSYŁKĘ!**

Im więcej paczek wyślesz, tym więcej oszczędzasz!
Punkty zdobyte w naszym Programie Lojalnościowym
sumują się i mogą być wymienione na darmową wysyłkę

1000 = \$25
punktów   **zniżki na
paczkę**

* Punkty lojalnościowe nie mają wartości pieniężnej i nie mogą być wykorzystywane na inne usługi.

Lokalizację:

Wyślij online:

 (908) 862-1700

 polonezamerica.com

Doug Beal – były siatkarz i trener reprezentacji Stanów Zjednoczonych, która pod jego wodzą zdobyła olimpijskie złoto – uhonorowany w Rzeszowie

Trzy nowe sławy w Alei Gwiazd w Rzeszowie

 Tomasz Ryzner

Mieszcząca się w Parku Jedności Polonii z Macierzą w Rzeszowie Aleja Gwiazd Sportowców Polonijnych wzbogaciła się o trzy nowe tablice. Uhonorowano nimi przedstawiciele siatkówki i koszykówki: Douga Beala, Jana Sucha i śp. Zdzisława Myrdę.

Jako pierwszy tablicę na promenadzie wiodącej ku wejściu do hali ROSiR, kultowej dla rzeszowskiego sportu, odsłonił Doug Beal. To były siatkarz i trener reprezentacji Stanów Zjednoczonych, z którą w 1984 roku zdobył złoto igrzysk olimpijskich w Los Angeles. Członek siatkarskiej Hall of Fame podkreślił, że pamięta o swych polskich korzeniach.

– Jestem zaszczycony, że wyróżniono mnie i doceniono tablicą w Alei Gwiazd Sportowców Polonijnych. Moi dziadkowie na początku dwudziestego wieku wyemigrowali z Białegostoku, dlatego jest to dla mnie tym bardziej wzruszająca chwila. Dowiedziałem się wiele o historii mojej rodziny i moim związku z tym krajem. Ogromne podziękowania dla kapituły całej inicjatywy, która w piękny sposób łączy sportowców z różnych stron świata – powiedział 77-letni gość z USA, wybrany przez FIVB trenerem XX wieku.

60 lat z siatkówką

Rok temu swą gwiazdę w alei odsłonił Marek Karbarz, mistrz olimpijski z Montrealu (1976), a w tym roku uhonorowany został Jan Such, inny wybitny przedstawiciel siatkarskiej Resovii z lat 70., były czterokrotny mistrz Polski, który klubowi znad Wisłoka poświęcił 60 z 76 lat swego życia.

– W 1964 roku przyszedłem do hali ROSiRu na pierwszy trening Resovii i od tej pory mam ten klub w sercu i jestem z nim związany – podkreślał były trener drużyn PLS, w tym Resovii, wspominając, że trzydzieści lat temu z Andrzejem Grzybem, znanym rzeszowskim menedżerem siatkarskim i członkiem kapituły Alei Gwiazd, zakładał w Rzeszowie Szkołę Mistrzostwa Sportowego.

W Rzeszowie już po raz drugi odsłonięto gwiazdy wybitnych postaci polskiego i polonijnego sportu

– To był początek odradzania się naszej dyscypliny w Polsce. Z kolei dwadzieścia lat temu odłączyliśmy sekcję od klubu Resovia i przy wsparciu Adam Górala (szef

Asseco – red.) zaczęliśmy odbudowywać potęgę rzeszowskiej siatkówki. Serdecznie dziękuję za wyróżnienie i zapraszam do hali Podpromie na mecze Asseco Resovii

– powiedział pan Jan, który miał swój udział także w rozwoju Developresu Rzeszów, wielokrotnego wicemistrza Polski w siatkówce kobiet.

Doug Beal (pierwszy z lewej) i Jan Such (trzeci z lewej) niemal całe życie poświęcili ukochanej siatkówce

Pamiętali o „Zdzychu”

Na koniec uroczystości po raz pierwszy w rzeszowskiej alei odsłonięto tablicę poświęconą sportowcowi pośmiertnie. Otrzymał ją, zmarły 4 lata temu, Zdzisław Myrda, koszykarz i trener, reprezentant Polski, olimpijczyk z Moskwy (1980). Wychowane Resovii w drużynie narodowej rozegrał 139 spotkań, a w latach 70. z rzeszowskim klubem wywalczył 6 medali w ekstraklasie, w tym mistrzostwo kraju w 1975 roku. Wybrany został wtedy zawodnikiem roku w Polsce. Odsłonięcia tablicy dokonała Irena Myrda, żona wybitnego koszykarza, która nie kryła wzruszenia uroczystością.

– Przy mikrofonie wzruszenie ścisnęło mnie trochę za gardło, stąd krótkie podziękowania. Trudno się jednak dziwić, mąż odszedł nie tak dawno, rany są wciąż świeże. W ubiegłym roku byłam na otwarciu alei, rozmawiałam z prezydentem Fijołkiem, który powiedział: „pamiętamy o Zdzychu”. Ja na to, ale panie prezydencie, rączek już

nie odbije. Nie miałam świadomości, że jest tak zwana pośmiertna tablica, dlatego byłam zaskoczona, gdy zostałam zaproszona na uroczystość. Oczywiście dziękuję i bardzo doceniam ten gest – powiedziała pani Irena.

Przyjedzie „The Great One”?

W uroczystości udział wzięli m.in. Marcin Deręgowski, wiceprezydent Rzeszowa, a także Zygmunt Potocki, konsul honorowy RP w Calgary, którego spyaliśmy, jak przestrzega szansę na to, aby do Rzeszowa zawitał i odśpiewał swą gwiazdę Wayne Gretzky, jedna z największych postaci w historii ligi NHL, słynny „The Great One” (dziadek legendarny hokeista wyemigrował do Kanady w 1917 z Grodna).

– Czynimy takie zabiegi, ale rzecz jest na razie na wstępnym etapie. Greg mieszka w Ontario w Kanadzie, a ja niedługo będę na kongresie kanadyjskiej Polonii, gdzie będziemy się starać nadać sprawie dalszy bieg. Liczę, że prędzej czy później Greg pojawi się w Rzeszowie – powiedział konsul RP.

Na uroczystość zawitał m.in. Rafał Wilk, świeżo upieczony brązowy medalista igrzysk paraolimpijskich z Paryża, który od roku ma swą tablicę w rzeszowskim parku. Obecni byli Marek Karbarz, Jan Domarski, inne gwiazdy alei. Gałę swymi występami uświetnili tancerze z rzeszowskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Bandoska”.

Aleja Gwiazd realizowana jest przez Fundację Sportnet. Jej prezesem jest rze-

szowianka Adela Grzyb, córka wspomnianego Andrzeja Grzyba, która wspólnie ze Sławomirem Jachimowskim, szefem Fundacji Aleja Gwiazd, i z Krzysztofem Szcze-

paniakiem, działaczem sportowym i kulturalnym z Łańcuta, poprowadziła całą uroczystość.

 TOMASZ RYZNER

Odśpiewania tablicy poświęconej wybitnemu koszykarzowi, śp. Zdzisławowi Myrdzie, dokonała jego żona Irena Myrda

Podczas uroczystości rok temu swoje dłonie w Rzeszowie odcisnęli:

- **Marek Karbarz**, siatkarz „złotej drużyny” Huberta Wagnera, mistrz świata i mistrz olimpijski, 4-krotny mistrz Polski z Resovią.
- **Jan Domarski**, były świetny napastnik Stali Rzeszów, Stali Mielec, Resovii reprezentant Polski, uczestnik i zdobywca trzeciego miejsca podczas MŚ, najlepszy snajper w historii Stali Rzeszów, strzelec historycznej bramki na Wembley.
- **Rafał Wilk**, trzykrotny mistrz paraolimpijski w handbike’u (w jego imieniu mama Kazimiera i córka Wiktorii).
- **Ann Meyers-Drysdale**, była amerykańska koszykarka polskiego pochodzenia, mistrzyni świata, wicemistrzyni olimpijska.
- **Bob Brudziński**, były znakomity obrońca futbolu amerykańskiego, mający polskie korzenie, który przez 13 sezonów grał w National Football League; siedem razy wystąpił w Super Bowl.

POLONUS DELI

2001 - 2024
23
lata

JEDYNY POLSKI SKLEP
NA NORTH SHORE AREA ZAPRASZA!

Polecamy szeroki asortyment
POLSKICH PRODUKTÓW:
wędliny, nabiał, pieczywo, ciasta,
artykuły spożywcze,
garniturę i upominki.

176 Essex St.
(Museum Place)
Salem MA
Tel. 978-740-3203
www.polonusdeli.com

NAJTAŃSZE BILETY

do Polski, z Polski i na cały świat!

PACZKI

EKSPRESOWE
LOTNICZE I MORSKIE

do Polski, wschodniej i zachodniej Europy
PACZKI PONADWYMIAROWE

EKSPRESOWE PRZEKAZY DOLARÓW
do banku, na pocztę lub z dostawą do domu!

POMAGAMY PRZY SKŁADANIU DOKUMENTÓW NA POTWIERDZENIE OBYWATELSTWA POLSKIEGO
ORAZ PRZY WYPEŁNIANIU APLIKACJI NA ZIELONĄ KARTĘ, OBYWATELSTWO I PASZPORT USA

SYRENA TRAVEL AGENCY

Tel. 617-269-9123

Wygodny PARKING dla Klientów.

10 Andrew Sq., South Boston, MA 02127

syrenatravel@gmail.com

PAKIETY WAKACYJNE:
ALL-INCLUSIVE: KARAJBY,
LAS VEGAS, FLORYDA, HAWAJE
oraz REJSY STATKIEM - CRUISES

www.syrenatravelagency.com

SŁUŻYMY POMOCĄ CAŁEJ POLONII już od 30 lat !!!

Szeroki asortyment kiełbasek na grilla własnego wyrobu!

- WĘDLINY I KIEŁBASY WŁASNEGO WYROBU
WG STARYCH, SPRAWDZONYCH RECEPTUR
- SŁODYCZE I UPOMINKI
- OGROMNY WYBÓR EUROPEJSKICH SERÓW
- ARTYKUŁY SPOŻYWCZE
- POLSKIE PIECZYWO ORAZ WYROBY CUKIERNICZE

ZAPRASZAMY!

Odwiedź nas
w mediach
społecznościowych!

1 Bourbon Street, Peabody, MA (Exit na Lowell St)
Tel. 978-854-6650 | www.karlssausage.com

Zapraszamy od wtorku do soboty od 9 do 6. Jesteśmy nieczynni w niedziele i poniedziałki

Europejskie delikatesy,
masarnia i piwiarnia
pod jednym dachem!

Smaczne pomysły na lekkie i wegetariańskie dania z grilla

Grill w wersji FIT

Dietetyczne grillowanie jest możliwe – wypróbuj warzywa, sery i nie tylko! Dla wielu osób pierwszym skojarzeniem na hasło „grill” jest tłuste mięso skwierczące na ruszcie. Tymczasem przy odrobinie wysiłku można wyczarować na grillu zdrowe posiłki, wykorzystując w tym celu różnorodne, wartościowe produkty. Dietetyczne grillowanie może obejmować mięso, ale przede wszystkim uwzględnia warzywa, które w połączeniu np. z serami tworzą zdrową i pyszną alternatywę dla dań typowo mięsnych. Jakie dietetyczne posiłki sprawdzą się w tym roku? Oto nasze propozycje.

Jak wygląda dietetyczne grillowanie?

Istnieje mnóstwo ciekawych i prostych przepisów bez mięsa, które będą smakować pysznie. Warto także zrewidować przekonanie na temat tego, że grillowanie jedzenie jest tłuste i niezdrowe dla naszego organizmu. Nic bardziej mylnego. Osoby będące na specjalnych dietach również mogą kosztować przysmaki z grilla i cieszyć się wspólnie spędzonym czasem z najbliższymi, nie rezygnując przy tym ze swoich upodobań i nawyków żywieniowych.

Dietetyczne propozycje obejmują zarówno mięsa, warzywa, owoce, jak też pieczywo oraz sery. Zdrowe posiłki z grilla są jak najbardziej możliwe, a – co więcej – bardzo łatwe w przygotowaniu i nie wymagają większego wysiłku, może ewentualnie fantazji. Są przy tym wyjątkowo smakowite i lekkie. Szaszłyki z grilla, grillowane warzywa, mięsa, pieczywo, w połączeniu z różnorodnymi żółtymi serami pozwolą cieszyć się wsmiennym smakiem niebanalnie podanych posiłków.

Wrzucamy mięso na ruszt

Dietetyczne grillowanie to nie tylko same warzywa. Sztuką jest połączyć różnorodne składniki w jedną całość, tak aby jeść jednocześnie

zdrowo, smacznie i obalić przy tym stereotyp grilla postrzeganego jako tłusta kiełbasa z musztardą i bułką. W tym celu przede wszystkim należy zaopatrzyć się w świeże i wysokiej jakości produkty.

Amatorzy mięsa mogą spróbować prostego połączenia drobiu z serem, np. edamskim i różnymi, grillowanymi warzywami typu: papryka, pomidor, cukinia czy pieczarki, podanymi w formie szaszłyków. Dla osób ceniących bardziej

wyrafinowane kompozycje polecamy np. grillowane papryki z pikantnym farszem. Żółty ser gouda w połączeniu z mieloną baraniną bądź mięsem wieprzowo-wołowym, z świeżą, kolorową papryką to zdrowa i pyszna propozycja dla każdego, kto nie wyklucza ze swojej diety mięsa.

Jak można zauważyć, do dietetycznego i zdrowego grillowania nie potrzeba wyszukanych produktów. Wystarczy odrobina chęci wyjścia poza typowy schemat grilla, który utarł się w polskiej kulturze przez lata. Grill wcale nie musi być ciężkostrawną imprezą – wręcz odwrotnie. To okazja do próbowania nowych smaków i spożywania znanych produktów w nowej odsłonie. Idealną propozycją deseru z grilla są... banany. Położone w całości na ruszcie, w zaledwie kilka minut karmelizują się w środku. Podane z lodami zachwycą nawet fanów karkówki.

Nie tylko dla wegetarian!

Dietetyczne grillowanie jest możliwe dzięki odpowiednim produktom, ale ważny jest także sposób ich przygotowywania. Warto zaopatrzyć się w specjalne tacki do grilla oraz folię, które ochronią jedzenie przed kontaktem z brudnym rusztem. Można również pokusić się o rezygnację z tradycyjnego grilla węglowego i zastąpić go „zdrowszymi” odpowiednikami, typu: grillowa patelnia, grill elektryczny czy gazowy.

Ci, którzy szukają zdrowego, wegetariańskiego, szybkiego i łatwego posiłku, mogą po prostu położyć na grillu bezmięsnego burgera. Niemniej szaszłyki warzywne pozwalają na wykazanie się zdecydowanie większą kreatywnością. Niezależnie od tego, czy są to tylko warzywa, czy z dodatkiem tofu – każdy może stworzyć własne połączenie i raczyć się tym, co najbardziej mu smakuje.

 NEWSERIA.PL

Grillowane papryki z pikantnym farszem

Składniki:

- 3 świeże papryki kolorowe
- 600 g mielonej baraniny (można zastąpić innym mięsem, np.: wieprzowo-wołowym)
- 1.5 łyżeczki płatków chilli
- 300 g sera żółtego
- 2 gałązki świeżego rozmarynu
- sól do smaku

Wykonanie:

Paprykę umyć, przekroić wzdłuż na pół i wydrążyć gniazda nasienne. Ser żółty zetrzeć na tarce, na grubych oczkach i połowę wymieszać z mięsem. Dodać również posiekany rozmaryn, płatki chilli, sól do smaku i całość wymieszać. Tak przygotowanym farszem luźno (nie ubijając) wypełnić połówki papryk. Posypać pozostałym serem i grillować na wolnym ogniu pod przykryciem. Podawać z bagietką pszenną.

Szaszłyki z serem edamskim i grillowanymi warzywami

Składniki:

- 200 g sera żółtego edamskiego
- pół młodej cukinii
- 6 średnich świeżych pieczarek
- 1 świeża kolorowa papryka
- 6-7 pomidorków koktajlowych
- 1 łyżka oleju rzepakowego
- zioła prowansalskie
- sól, płatki chilli do smaku

Wykonanie:

Wszystkie warzywa, oprócz pomidorków, pokroić w grube cząstki, doprawić do smaku przyprawami i położyć na rozgrzanym ruszcie. Po osiągnięciu oczekiwanego stopnia usmażenia zdjąć z grilla i wystudzić. Ser pokroić w cząstki i ponadziać na patyczki do szaszłyków na przemian z warzywami i pomidorkami koktajlowymi.

Zapraszamy do współpracy
NOWYCH AGENTÓW

50 LAT

Wyślij tak, jak trzeba! Tylko przez
POLAMER

Nie mieszkasz blisko naszego punktu?
Wyślij z domu na send.polamerusa.com

- paczki morskie i lotnicze
- mienie przesiedlenia
- transport komercyjny
- przekazy pieniężne
- bilety lotnicze oraz kwiaty i zestawy upominkowe do Polski

Adresy wszystkich naszych biur i agentów znajdziesz na stronie Polamerusa.com bądź pod **773-774-8855**

<p>■ GREENPOINT - NY 167 Greenpoint Ave. Tel. 718-349-1319</p>	<p>■ MASPETH - NY 64-02 Flushing Ave. Tel. 718-326-2260</p>
<p>■ ROSELLE - NJ 275 Cox St. - Magazyn Cargo Tel. 908-352-9100</p>	<p>■ WALLINGTON - NJ 130 Main Ave. Tel. 973-779-6613</p>

We invite you to visit us!

The American Institute of Polish Culture, Inc.

Phone: 305.864.2349
e-mail: info@ampolstitute.org
www.ampolstitute.org

Honorary Consulate of the Republic of Poland
Blanka A. Rosenstiel, Honorary Consul
Phone: 305.866.0077
e-mail: polconsulfl@yahoo.com

Chopin Foundation of the United States, Inc.

Phone: 305.868.0624
e-mail: info@chopin.org
www.chopin.org
Competitions • Concerts • Scholarships

1440 79 th Street Causeway, Suite 117, Miami, Florida 33141

Instytut Glottodydaktyki Polonistycznej jest jednostką naukowo-dydaktyczną Uniwersytetu Jagiellońskiego, najstarszego uniwersytetu w Polsce, założonego w 1364 roku. Instytut, powstały w 2020 roku z przekształcenia Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie, należy do najważniejszych polskich ośrodków kształcenia cudzoziemców. Wchodzi w skład Wydziału Polonistyki. Instytut prowadzi intensywne zajęcia z języka polskiego na wszystkich poziomach zaawansowania oraz wykłady z literatury, historii, kultury oraz wiedzy o społeczeństwie polskim, umożliwiające ich uczestnikom zdobycie wiedzy o przeszłości i współczesności Polski. Zajęcia prowadzą wykwalifikowani nauczyciele akademicki Instytutu i innych jednostek UJ, mający doświadczenie w nauczaniu obcokrajowców zdobyte w uczelniach na całym świecie.

Instytut Glottodydaktyki Polonistycznej oferuje następujące programy dla obcokrajowców:

- semestralne
- roczne
- roczne i semestralne programy przygotowujące do podjęcia studiów w Polsce na następujących kierunkach: nauki społeczne, nauki polityczne i stosunki międzynarodowe, marketing i zarządzanie oraz na medycynie
- kursy wakacyjne w ramach Szkoły Letniej Języka i Kultury Polskiej UJ
- wakacyjny kurs języka i kultury polskiej dla młodzieży „Lato Odkrywców”
- kursy języka polskiego dla studentów programu Erasmus
- kursy języka polskiego dla obcokrajowców odbywających staże naukowe
- indywidualne kursy dla biznesmenów i tłumaczy
- kursy przygotowujące do zdawania egzaminu certyfikatowego z języka polskiego jako obcego.

The Institute of Polish Language and Culture for Foreigners is a research and teaching department of the Jagiellonian University, the oldest Polish university, founded in 1364. Institute, established in 2020 as a result of the transformation of the Center for Polish Language and Culture in the World, has grown to become the main Polish research and teaching center of Polish as a foreign language. The Institute is part of the Faculty of Polish Studies. The Institute conducts intensive Polish language classes at all level of proficiency as well as lectures on Polish literature history, culture and contemporary society, enabling their participants to gain comprehensive knowledge of Poland's past and present. The classes are conducted by qualified academic teachers of the Institute and other units of the Jagiellonian University, with experience in teaching foreigners gained at universities around the world.

The Institute of Polish Language and Culture for Foreigners offers the following classes for foreigners:

- One-semester program in Polish language and culture
- One-year program in Polish language and culture
- One-year and one-semester courses for studying in Poland in the following fields: social sciences, political sciences and international relations, marketing and management, and medicine.
- Summer courses as part of the School of Polish Language and Culture
- Summer course of Polish language and culture for young learners "Explorers Summer"
- Polish language courses for students of the Erasmus Program students
- Polish language courses for graduate students
- Individual courses for businessmen and translators

Details of the programs offered are available on the website
<https://plschoolluj.edu.pl>

For further information please contact:
Institute of Polish Language and Culture for Foreigners of the JU
Ul. Grodzka 64, 31-044 Kraków, Polska
tel. +48 12 6631814, 6631813, e-mail: polish.for.foreigners@uj.edu.pl
or
School of Polish Language and Culture
ul. Garbarska 7a, 31-131 Kraków, Polska, tel. +48 12 4213692
e-mail: plschoolluj.edu.pl

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Szczegóły dotyczące oferowanych programów są dostępne na stronie
<https://plschoolluj.edu.pl>

Pytania dotyczące programów prosimy kierować tutaj:
Instytut Glottodydaktyki Polonistycznej UJ
ul. Grodzka 64, 31-044 Kraków, Polska, tel. +48 12 6631814, 6631813
e-mail: polish.for.foreigners@uj.edu.pl
lub

Szkoła Języka i Kultury Polskiej
ul. Garbarska 7a, 31-131 Kraków, Polska
tel. +48 12 4213692, e-mail: plschoolluj.edu.pl

JAGIELLOŃSKI
UNIVERSITY
IN KRAKÓW

Na paraolimpiadzie w Paryżu Polacy zdobyli osiem złotych medali

O jeden hymn więcej niż w Tokio

Ponad dwa razy więcej od swych pełnosprawnych kolegów, konkretnie 23 medale, zdobyli polscy sportowcy na igrzyskach paraolimpijskich w Paryżu. Dało to biało-czerwonej drużynie 16. lokatę w klasyfikacji.

Polska zdobyła o jeden medal mniej niż w Tokio, za to o jeden złoty więcej. Na najwyższym stopniu podium stawali: tenisiści stołowi Rafał Czuper (Start Białystok), Patryk Chojnowski (Start Szczecin), Piotr Grudzień (Start Zielona Góra) i Karolina Pęk (Bronowianka Kraków), lekkoatletki Barbara Bieganowska-Zajac (bieg na 1500 m, MGOKSIR Korfantów) i Karolina Kucharczyk (skok na dal, Start Gorzów) oraz dwukrotnie pływak Kamil Otowski (IKS AWF Warszawa).

Worek z medalami (8 złotych, 6 srebrnych i 9 brązowych) otworzył Otowski, który okazał się najlepszy na 100 m stylem grzbietowym. Wygrana Bieganowskiej-Zajac była planowa – od Sydney nikt jej nie pokonał. – Czułam oddech Brazylijki, ale nie bałam się jej. Wiedziałam, że jestem przygotowana na mocną końcówkę – mówiła Barbara.

Były też złote medale, które kosztowały kibiców sporo nerwów. Horror zafundo-

wała kibicom Karolina Pęk, która finał z Xiong Guiyan zaczęła się od przegranych setów. – Słuchałam trenera, grałam piłkę po piłce, nie patrzyłam na wynik i jakoś to poszło – mówiła Karolina.

Pamiętny okazał się brązowy krążek Lecha Stoltmana (Start Gorzów) w pchnięciu kulą, bo to 800. medal w historii startów polskiej reprezentacji paraolimpijskiej.

Wyjątkowy był brąz Rafała Wilka (były żużlowiec Stali Rzeszów). Utytułowany kolarz w Tokio nie stanął na podium w handbike'u, do czego przyczyniła się awaria roweru. Pod Paryżem Rafał walczył w deszczu na całego i dopiął celu. Ogromny hart ducha wykazał Michał Dąbrowski (Szermierka Wołomin), który nad Sekwaną zdobył srebro i brąz, choć na co dzień zmaga się z chorobą nowotworową.

Wskutek pandemii w Tokio rywalizacja toczyła się przy pustych trybunach. W Paryżu paraolimpijczyków obejrzało w sumie 2.5 mln kibiców. W klasyfikacji medalowej zwyciężyli Chińczycy – 220 (94 – 76 – 50). Wyprzedzili Brytyjczyków – 124 (49–44–31) i Amerykanów – 105 (36–42–27). Za 4 lata w Los Angeles paraigryzka nr 18.

 TOM

Pływak Kamil Otowski otworzył polski worek z medalami

Polski zawodnik Dominik Marczuk zadebiutował w barwach klubu Real Salt Lake

Kolejny Polak w MLS

Dominik Marczuk, ostatnio piłkarz Jagiellonii Białystok, zadebiutował 31 sierpnia w Realu Salt Lake, klubie amerykańskiej MLS. Pojawił się na murawie w drugiej połowie meczu z New England Revolution, a jego team wygrał 2:0.

Dominik został wprowadzony do gry w 62. minucie zmieniając trzy lata starszego Australijczyka Lachlana Brooka. Polak zaliczył 15 kontaktów z piłką, zanotował 6 celnych podań i wywalczył rzut wolny po

faulu.

Wychowanek Huraganu Międzyrzec Podlaski, który 1 listopada skończy 21 lat, przeniósł się do USA w połowie sierpnia. Po pomocnika sięgnął Real, plasujący się w czołówce tabeli Konferencji Zachodniej Major League Soccer. Klub z USA wpłacił za Polaka klauzulę odstępnego w wysokości 1.5 miliona euro. Drużyna Polaka prawdopodobnie zagra również w play-offach.

Marczuk trafił przed rokiem do Jagiellonii ze Stali Rzeszów, w której spędził trzy sezony. Należał do kluczowych postaci

drużyny ze stolicy Podlasia, która w ubiegłym sezonie sięgnęła po pierwsze w historii klubu mistrzostwo Polski. Marczuk przysłużył się do tego dość istotnie – strzelił 6 goli i zanotował 13 asyst.

Polska kolonia w MLS jest coraz większa. W najwyższej lidze w USA grają także: Mateusz Bogusz (Los Angeles FC), Dawid Bugaj (CF Montreal), Mateusz Klich (DC United), Sebastian Kowalczyk (Houston Dynamo), Bartosz Slisz (Atlanta United) i Karol Świdorski (Charlotte FC).

 TOM

 Real Salt Lake

20-letni Dominik Marczuk skorzystał z oferty klubu ze stolicy stanu Utah

Dlaczego Quinnipiac University?

- **91% studentów otrzymuje stypendia**
- **98% absolwentów znajduje zatrudnienie lub podejmuje dalszą naukę w ciągu 6 miesięcy od ukończenia studiów**
- **Ponad 110 programów i 55 specjalizacji**
- **20 programów „podwójnych dyplomów” dual-degree (wliczając prawo i medycynę), w tym tzw. „Accelerated Programs” – (3+1 i 4+1), które pozwalają ukończyć studia licencjackie i magisterskie w skróconym czasie**
- **Stosunek studentów do wykładowców 16:1**

Katedra Polska na Uniwersytecie Quinnipiac

Misją Katedry jest wzmacnianie relacji pomiędzy USA i Polską w obszarach: akademickim, biznesowym i kulturowym. Możliwe jest to dzięki różnorodnym programom, m.in.:

- Polish-American Business Leadership Program
- Global Business Affairs Polish Certificate
- Student Consulting Project
- Game Design Hub
- Program praktyk zawodowych
- Program wymiany akademickiej z czołowymi uczelniami w Polsce

Katedra Polska na Uniwersytecie Quinnipiac powstała i działa dzięki finansowemu wsparciu Rodziny Pete i Kasia Novak.

Zrób pierwszy krok i odwiedź
www.quinnipiac.edu

Quinnipiac
UNIVERSITY

275 Mt Carmel Ave, Hamden, CT 06511

Więcej informacji i kontakt w sprawie możliwości odwiedzenia uczelni: **Gedeon W. Werner**
203-500-8208, e-mail: gedeon.werner@qu.edu

Arabscy turyści pokochali Zakopane

W tegoroczne wakacje w Małopolsce padł rekord turystów z Bliskiego Wschodu. Goście z Kataru i Emiratów Arabskich upodobali sobie na wypoczynek nie tylko Kraków, ale w szczególności Zakopane i polskie Tatry. Jak mówią przedstawiciele władz województwa, Kraków posiada ciekawą ofertę turystyczną, a bliskość gór zachęca turystów do przyjazdu całymi rodzinami. W Krakowie Arabowie mogą też bez przeszkód kultywować swoją wiarę, ze względu na dostępność meczetów. Dodatkowo do przyjazdu zachęca ich także umiarkowany klimat południa Polski. Temperatury na Półwyspie Arabskim sięgają latem 48 stopni w cieniu, więc rodziny chętnie wybierają się na wakacje w chłodniejsze miejsca.

Facebook

Nowy tom sagi o Wiedźminie

Pisarz Andrzej Sapkowski ogłosił, że zakończył pracę nad kolejnym tomem sagi o „Wiedźminie”. Nie wiadomo jeszcze, czego będzie dotyczyć fabuła oraz którzy bohaterowie będą jej częścią. Autor pracował nad nową książką około dwa lata. Prawdopodobnie zostanie ona opublikowana pod koniec tego roku. „Wiedźmin” to seria, która stała się kultowa do tego stopnia, że nie ogranicza się tylko do książek. Gry, komiksy, filmy i seriale na jej podstawie zawsze osiągały ogromne sukcesy.

Mat. prasowe

Festiwal tatuażu w Katowicach

World of Ink

Najlepsi polscy tatuażyci odwiedzili Katowice w ramach festiwalu „World of Ink”. W Międzynarodowym Centrum Kongresowym zebrało się około 300 najlepszych artystów tatuażu z całej Polski. Organizatorzy wydarzenia przewidzieli dla nich 15 konkurencji z nagrodami. Najlepsi mogli liczyć na wygraną w postaci samochodu wartego 200 tys. zł. Jury, w skład którego weszli uznani mistrzowie tatuażu, oceniali prace pod kątem oryginalności, techniki i artystycznej wizji. Festiwal ściągnął do stolicy województwa śląskiego tysiące widzów i miłośników tatuażu.

Konkurs naśladowania ptasich treli

15 września w Warszawie odbył się pierwszy w Polsce konkurs w naśladowaniu odgłosów ptaków. Organizatorzy imprezy, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, chcieli w ten sposób pokazać piękno i różnorodność polskiej przyrody oraz zaprezentować niezwykle talenty wszystkich miłośników ornitologii. Takie konkursy od kilku lat zyskują popularność i odbywają się w wielu krajach na świecie.

Archiwum WEM

Noc Nietoperzy w Warszawie

W Warszawie odbyła się Noc Nietoperzy. Podczas tego wyjątkowego wydarzenia nad brzegiem Wisły uwolniono nietoperze, które dotąd przebywały w ośrodku rehabilitacji. Oprócz obserwacji nietoperzy uczestnicy mogli też wziąć udział w spacerze z przewodnikiem, nocnym rejsie po rzece połączonym z wykładem o tych niezwykłych ssakach, warsztatami oraz atrakcjami dla dzieci i dorosłych. Wydarzenie zamknęło ognisko, które paliło się do późnych godzin nocnych.

Porche

Porche inwestuje w Polskę

Porsche zakłada nową spółkę w Polsce. Firma będzie miała siedzibę w Warszawie i rozpocznie działalność 1 stycznia 2025 roku. Zarząd ds. sprzedaży i marketingu grupy Porsche uznał, że Polska jest krajem wschodzącym, w którym widać potencjał wzrostu popularności tej marki samochodów, a dzięki lokalnej spółce firma będzie mogła lepiej odpowiadać na potrzeby klientów. Obecnie w Polsce działa dziewięć salonów Porsche. W 2023 r. liczba dostaw nowych samochodów do kraju wzrosła o 41 proc. w porównaniu z rokiem poprzednim. Strategia ekspansji zakłada sukcesywne powiększanie sieci dealerskiej w kolejnych latach, a także tworzenie nowych formatów sprzedaży.

 Facebook

Nowy Chopin

Eryk Kulm, nowe odkrycie polskiego kina, został wybrany do roli Fryderyka Chopina. Aktor ma 33 lata i pochodzi z artystycznej rodziny. Jego ojciec był jednym z najlepszych perkusistów jazzowych, a matka znaną malarką. Eryk Kulm ma już na swoim koncie znaczące sukcesy. Jest m.in. laureatem nagrody im. Zbyszka Cybulskiego oraz Orła za najlepszą główną rolę męską w filmie pt. „Filip”. Wyróżnia go charakterystyczna uroda, która pomogła mu w zdobyciu roli Chopina, w której zobaczymy go już w przyszłym roku.

Polka śpiewa dla Netflixa

Polka zaśpiewała w kultowych produkcjach Netflixa. Natalia Mikołajska, znana też pod pseudonimem „Samara”, kilkakrotnie uczestniczyła w muzycznych projektach dla Netflixa. Wykonała cover piosenki „Boys Don't Cry” zespołu The Cure do serialu „Infamia”, stworzyła utwór zapowiadający

 Mat. prasowe

nowy sezon „Emily w Paryżu”, a jej autorski singiel „Na Farcie” został wykorzystany w filmie „Fanfik”. Wcześniej artystka śpiewała w duetach z polskimi gwiazdami, m.in. Wojtkiem Urbańskim i Margaret. Obecnie szykuje się do wydania swojego pierwszego autorskiego albumu.

 Mat. prasowe

Gwiazda „Ostatniego Samuraja” przyjedzie do Polski

Gwiazdor „Szoguna” w listopadzie odwiedzi Polskę. Hiroyuki Sanada, odtwórca roli lorda Yoshii Toranagi w serialu produkcji Disneya, otrzyma nagrodę w kategorii „Najlepsza Kreacja w Serialu Telewizyjnym” podczas festiwalu w Toruniu. Sanada jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych japońskich aktorów na świecie. Jego najgłośniejsze filmy to m.in. „Ring”, „Ostatni samuraj”, „Avengers: Koniec gry”, „Bullet Train” i „John Wick 4”.

 Polsat

Oskar Cymś doceniony w Opolu

24-letni Oskar Cymś zdobył Bursztynowego Słowika na tegorocznym festiwalu w Opolu. Artysta zaprezentował sopockiej publiczności swoją piosenkę „Cały Czas”. Wygrana w Operze Leśnej miała dla Oskara Cymśa szczególne znaczenie – to właśnie na sopockich ulicach kilka lat wcześniej śpiewał dla przechodniów. Najbardziej znany obecnie utwór jego autorstwa to piosenka „Daj mi znać”, która w maju tego roku otrzymała status platynowego singla. Bursztynowy Słowik od lat wyznacza trendy na scenie muzycznej młodych muzyków. W poprzednich latach nagrodę tę przyznano m.in. Dawidowi Kwiatkowskiemu, Michałowi Szpakowi czy Kwiatu Jabłoni, którzy dziś grają ważną rolę na polskiej scenie muzycznej.

Złot fanów „Rancza”

W Jeruzalu koło Mińska Mazowieckiego odbył się Trzeci Ogólnopolski Złot Fanów serialu „Rancza”. W wydarzeniu wzięło udział kilka tysięcy osób z całej Polski. Na festiwalu pojawiło się też kilka gwiazd znanych z kultowych ról w serialu, m.in. Grażyna Zielińska, odtwórczyni roli Babki; Beata Kowalska- Wezółowa i Artur Barciś, znany jako Czerepach. Organizatorzy zapewnili fanom liczne atrakcje. Wśród nich znalazł się „Bieg spod ławeczki” śladami „Rancza”, turniej piłkarski i quiz o serialu.

 Mat. prasowe

Córka Banderasa poślubi Polaka

27-letnia córka Antonio Banderasa, Stella, wyjdzie za mąż za Polaka. Córka aktora jest związana z Alekssem Gruszczyńskim, który również pochodzi z aktorskiej rodziny i obecnie odbywa staże producentki oraz założył własną firmę. Aleks Gruszczyński urodził się w Stanach Zjednoczonych. Jego ojciec jest bardzo cenionym operatorem filmowym i reżyserem, pochodzącym z Warszawy. Odpowiada za takie hitowe produkcje jak „Emily w Paryżu”, czy „Wallander”.

 Getty Images

 KALENDARIUM**MASSACHUSETTS****21 września (sobota)****STOCKBRIDGE**

The Divine Mercy Shrine zaprasza na Polski Dzień. Wydarzenie odbędzie się w sanktuarium (2 Prospect Hill Rd., Stockbridge, MA 01262). Więcej informacji: 413-298-3931 lub shrine@marian.org.

21 wrz. – 3 paźdz.**DUDLEY**

Parafia Św. Andrzeja Boboli informuje o pielgrzymce do Polski i Rzymu, pod przewodnictwem ks. Krzysztofa Korcza. Cena: \$4195 + bilet lotniczy. Więcej informacji i zapisy: 773-777-7733 lub www.stjosephtravel.com.

22 września (niedziela)**BOSTON**

Parafia MB Częstochowskiej zaprasza na dożynki. Wydarzenie odbędzie się w kościele (655 Dorchester Ave., Boston, MA 02127). W programie polskie jedzenie i wypieki, muzyka i tańce, przejażdżka kucykiem, występy artystyczne, atrakcje dla dzieci, loterie z nagrodami oraz stoiska handlowe. Wstęp wolny. Więcej informacji: 617-268-4355 lub www.ourlady-ofczestochowa.com.

WEBSTER

Klub PACC zaprasza na pierwszy doroczny bankiet dla członków i gości. Wydarzenie odbędzie się w klubie (37 Harris St., Webster, MA 01570) o godz. 4pm. Bilety: członkowie – bezpłatnie, goście – \$15. Wymagana wcześniejsza rezerwacja. Więcej informacji: paccwebsterma@gmail.com.

27-29 września**SOUTH YARMOUTH**

Maranatha Boston zaprasza na weekend wspólnoty na Cape Cod. Wydarzenie odbędzie się w Ocean Breeze Motel (170 Seaview Ave, South Yarmouth, MA 02664). Cena: \$300 za weekend. W programie aktywności sportowe i spacer dla aktywnych, rozmowy, wspólne grillowanie i wieczór z gitarą i śpiewem. Więcej informacji i rezerwacje: 781-308-2606 lub www.maranathaboston.org/capecod.

WORCESTER

Parafia MB Częstochowskiej zaprasza na

kurs ewangelizacyjny. Spotkania będą odbywały się w kościele (34 Ward St., Worcester, MA 01610). Prowadzący: ks. Rafał Jarosiewicz i misjonarze świeccy „Zanurzeni w Miłości”. Więcej informacji i zapisy: 914-471-7561.

28 września (sobota)**DORCHESTER**

Polski Klub w Bostonie zaprasza na zabawę z okazji pożegnania lata. Wydarzenie odbędzie się w klubie (82 Boston St., Dorchester, MA 02125) w godz. 8pm-1am. Bilety: \$30. Zagra DJ Mariusz. W zabawie mogą wziąć udział osoby powyżej 21 r.ż. Więcej informacji: 617-816-0142.

DUDLEY

Kościół św. Andrzeja Boboli zaprasza na obiad na wynos. Dania będzie można odbierać w parafii (54 W. Main St., Dudley, MA 01571) w godz. 11am-1:30pm. Cena: \$20. W menu polskie potrawy: pierogi, kielbasa, gołąbki i bigos. Więcej informacji i zamówienia: 508-943-5633. 29 września (niedziela)

SOUTH DEERFIELD

South Deerfield Polish American Citizens' Club zaprasza na grilla. Wydarzenie odbędzie się w klubie (46 South Main St., South Deerfield, MA 01069) o godz. 1pm. W menu kurczak i warzywa. Cena: \$10. W imprezie mogą wziąć udział członkowie klubu. Więcej informacji: 413-665-8735.

6 października (niedziela)**LUDLOW**

Polish Center of Learning and Discovery przy Elms College zaprasza na doroczny 18. Krakus Festiwal. Wydarzenie odbędzie się w Ludlow Country Club (1 Tony Lema Dr., Ludlow, MA 01056) o godz. 12pm. W programie występ grupy Polanie, polski lunch oraz prezentacja nagród. Bilety: dorośli – \$75, studenci – \$40, dzieci (8-18 lat) – \$25. Więcej informacji i rezerwacje: 413-537-1732.

WORCESTER

Kościół MB Częstochowskiej zaprasza na kolejną edycję kursu Alpha. Spotkania będą odbywały się w rektoracie, od 6 października przez 10 kolejnych niedziel (34 Ward St., Worcester, MA 01610). W programie rozmowy i dyskusje o wierze i życiu. Organizatorzy za

TERAZ KALENDARZ TAKŻE ONLINE!

Sprawdź najnowsze wydarzenia w swojej okolicy na www.BialyOrzel24.com/kalendarz

prewniają darmowy posiłek. Więcej informacji: 774-402-0721 lub 508-410-6064.

13 października (niedziela)**WEBSTER**

Klub PACC zaprasza na święto pieczonego prosiaka. Wydarzenie odbędzie się w klubie (37 Harris St, Webster, MA 01570). Bar będzie otwarty od godz. 12pm. Obiad będzie serwowany od 5pm. Więcej informacji wkrótce na profilu organizatora: www.facebook.com/paccowebster.

14 października (poniedziałek)**NORTHAMPTON**

Komitet Polskiego Dziedzictwa zaprasza na największą w regionie paradę polskiego dziedzictwa, upamiętniającą gen. Pułaskiego. Wydarzenie rozpocznie się mszą w St. Valentine Church (127 King St., Northampton, MA 01060) o godz. 10am. Parada odbędzie się o godz. 11:30. Po paradzie organizatorzy zapraszają na akademię w Parku Pułaskiego (240 Main St., Northampton, MA 01060). Więcej informacji i rezerwacje: 413-224-1309, 413-320-9969, bobtesgibo@aol.com lub missmarymae@aol.com.

18 października (piątek)**WEBSTER**

Klub PACC zaprasza na występ Dana Fontaine'a, imitatora Elvisa. Wydarzenie odbędzie się w klubie (37 Harris St, Webster, MA 01570) o godz. 6:30pm. Bilety: \$15. Więcej informacji: www.facebook.com/paccowebster.

18 – 20 października**CHICOPEE**

Parafia Św. Antoniego z Padwy zaprasza na 3. doroczną pielgrzymkę do Sanktuarium Niepokalanego Poczęcia w Washington D.C. Cena: \$490. Cena zawiera wyżywienie, transport i napiwki. W programie zwiedzanie okolicznych sanktuariów. Więcej informacji: 413-538-9475 lub pastor@stanthonychicopee.com.

WYDARZENIA CYKLICZNE**Każdy wtorek****WORCESTER**

Klub Towarzystwa White Eagle zaprasza na Trivia Nights. Wydarzenie będzie odbywało się w

klubie (118 Green St., Worcester, MA 01604) o godz. 6:30pm. Więcej informacji: 508-753-9612 lub whiteeaglepca@gmail.com.

Każda sobota**WEBSTER**

Klub PACC zaprasza na każdą sobotę na imprezę taneczną pod hasłem "Saturday Night". Wydarzenie odbywa się w siedzibie Klubu (37 Harris St, Webster, MA 01002). Drzwi otwarte od godz. 5pm, DJ Krajce gra od godz. 8 pm. Wstęp wolny. Więcej informacji: www.facebook.com/paccowebster.

Każda niedziela**DUDLEY**

Parafia Św. Andrzeja Boboli zaprasza na msze św. dla pielgrzymów za wstawiennictwem Św. Andrzeja, które będą odbywać się w kościele (54 W Main St, Dudley, MA 01571) o godz. 12pm. Więcej informacji: 508-943-5633.

16. dnia każdego m-ca**DUDLEY**

Parafia Św. Andrzeja Boboli zaprasza na msze św. w intencji Ojczyzny, które będą odbywać się w kościele (54 W Main St, Dudley, MA 01571) o godz. 6pm. Więcej informacji: 508-943-5633.

RHODE ISLAND**19 października (sobota)****LINCOLN**

Kościół św. Wojciecha zaprasza na obiad charytatywny na cele Rhode Island Polonia Scholarship Foundation. Wydarzenie odbędzie się w Columbus Club of Lincoln (Columbus Club, 171 Jenckes Hill Rd, Lincoln, RI 02865) o godz. 4:30pm. Bilety: dorośli – \$20, dzieci – \$10. Więcej informacji: 401-351-9306.

ZWRÓĆ UWAGĘ!**PARADA PUŁASKIEGO**

W pierwszą niedzielę października (6 października) odbędzie się 87. Parada Pułaskiego w Nowym Jorku. Wydarzenie będzie poprowadzone uroczystą mszą w Katedrze Św. Patryka o godz. 9 am. Więcej informacji: www.pulaskiparade.org.

Zapraszamy Czytelników i organizacje do przesyłania informacji o wydarzeniach polonijnych organizowanych przez Was lub w Waszej okolicy na adres:

alicja.debek@whiteeaglenews.com.

Wpisy w kalendarzu polonijnym w „Białym Orle” są bezpłatne.

„ZA PIENIĄDZE”

© W. Hop

Stanisława Bednarska była młodą, atrakcyjną jeszcze i zaradną kobietą po trzydziestce. Żoną i matką pięciorga dzieci w wieku od trzech do dwunastu lat. Razem z mężem Michałem, który pracował w Lasach Państwowych jako leśniczy, w podprzemysłowej wsi, prowadziła rodzinne gospodarstwo rolne, w którym hodowała konie. W tej sytuacji, jak możecie się domyśleć – przy tylu drobnych dzieciakach – roboty w domu jej nie brakowało.

Ale to nie wszystko, bo życie nie powinno składać się tylko z ciężkiej pracy – domowej harówki. Dlatego Stanisława nie zrezygnowała z towarzyskiej sfery wiejskiego bytowania. Podobnie jak jej mąż, lubiła spotykać się z innymi ludźmi, a także dobrą muzykę i taniec. Z tego powodu chętnie udzielała się w kole gospodyń wiejskich, które, kilka razy do roku, organizowało dla wszystkich mieszkańców różne kulturalno-rozrywkowe imprezy, często przeciągające się aż do samego rana.

Był niedzielny poranek. Sierpień. Słońce i bezchmurne niebo wróżyło kolejny upalny dzień. Stanisława ubrana po domowemu, w samym szlafroku i pantoflach, w kuchni szykowała śniadanie dla dzieci, które jeszcze leżały w łóżkach. Jedynie najstarszy Józio już nie spał, bo na ochotnika zgłosił się, żeby pomóc ojcu w porannym obrzędzie koni.

W pewnym momencie Józio, jak młody zrebak, z impetem wbiegł do domu, otworzył drzwi do kuchni i krzyknął:

– Mamo, mamo! Jacyś ludzie idą do nas ścieżką od Porąbki. I w tym momencie, gdy matka odwróciła się i spojrzała na niego, stanął jak wryty w ziemię, bo mama miała podbite lewe oko, które było całe sine i tak napuchnięte, że prawie go nie było widać.

– Co ci się stało? – zapytał zszokowany tym widokiem chłopak.

Stanisława podeszła do okna, odchyliła firankę i zobaczyła, że wiejską drogą, w stronę leśniczówki idzie Agnieszka Babina, córka jej przyjaciółki z koła gospodyń, ze swoim narwanym, prawie dwumetrowym mężem.

– Później ci opowiem. A teraz biegnij i zawołaj ojca. Powiedz mu, że Stefan Babina z żoną przyszedł, żeby mnie przeprosić.

Jednocześnie, na widok Stefana, wszystko się w niej zagotowało, bo to on był tym idiotą, który wczoraj na zabawie dożynkowej uderzył ją w twarz; o mały włos nie pozbawił życia i nie osierocił pięciorga dzieci.

I cóż z tego, że nie chciał, bo celował w kogoś innego, a trafił we mnie. Na pewno, drań, przyszedł prosić, żebym mu darowała a nie poszła z tym do sądu..., myślała.

A zdarzenie wyglądało w ten sposób, że wczorajszej nocy na zabawie dożynkowej w

Rzeźba Człowiek z maczugą w drzewie jesionowym autorstwa Michała Pleśniaka w Parku Miejskim w Błazowej

Porąbce doszło do bójki. W pewnym momencie w jej centrum znalazł się stary sołtys, Miłkołaj Babina, którego zgrabnie obskoczyło kilku młodych wyrostków z sąsiedniej wsi.

Leśniczy Bednarski, widząc, że jego starszy kumpel zbiera cięgi, podbiegł, żeby mu pomóc i rozgonić krewkie towarzystwo. Stanisława natomiast, bojąc się o męża, ruszyła za nim z zamiarem wyciągnięcia go z świetlicy. I w tym momencie ktoś krzyknął na cały głos: „Starego sołtysa biją!”.

Wielkolud Stefan Babina, najstarszy syn sołtysa, mocno podchmielony, w tym czasie spokojnie palił papierosa na tarasie przed wejściem do świetlicy. Gdy usłyszał, że ojca biją, natychmiast, jak tur, roztrącając na boki wszystkich, którzy znaleźli się na jego drodze, ruszył mu na pomoc. Gdy znalazł się w sali tanecznej, w centrum kottowani, bez zastanowienia zamachnął się na mężczyznę, który w tym momencie znajdował się najbliżej jego ojca.

Michał kątem oka zobaczył rozjuszonego Stefana i jego olbrzymią pięść zmierzającą w kierunku swojej głowy. Zgrabnie uchylił się przed ciosem, ale graba Stefana pechowo zahaczyła o głowę jego żony Stanisławy, która, trzymając męża za poły bluzy, próbowała wytrwać go z epicentrum „tornado”...

Uderzenie, chociaż utraciło już największy impet, było jednak na tyle mocne, że ścięto kobietę z nóg i spowodowało, że na kilka minut straciła przytomność.

Stefan, gdy zorientował się, kogo chciał uderzyć i co zrobił, natychmiast wytrzeźwiał. Obawiając się zemsty leśniczego, który w tym momencie pochylał się nad żoną i wyglądał strasznie, skoczył w okno. Uderzeniem ciała wyłamał je i uciekł na zewnątrz, gdzie panowała ciemna noc. Michał, myśląc, że żona nie żyje, ruszył za nim w pościg, żeby mu

odpłacić tym samym. Na szczęście nie udało mu się go dogonić, bo nie wiadomo, co by z tego jeszcze mogło wyniknąć.

Stanisława miała rację. Stefan Babina i jego żona przyszli, żeby ją przeprosić i załagodzić sytuację. I tak oboje prosili – a byli dopiero pół roku po ślubie – że Stanisława, będąc rozumną i dobrą kobietą, przyjąca przeprosiny i zgodziła się puścić całe zdarzenie w niepamięć.

Wielkie było jej zdziwienie i oburzenie, gdy dwa tygodnie później dowiedziała się, że stary Babina wniósł do sądu skargę o pobicie na tej samej zabawie przeciwko jej młodszemu bratu, Andrzejowi, od którego zażądał także wysokiego odszkodowania.

– To ja darowałam jego synowi, który o mało mnie nie zabił, a on skarży niewinnego chłopaka tylko za to, że mu garnitur krwią poplamiał – bulwersowała się. – Ale ty się nie martw, Andrzej. Wszystko widziałam. Podaj mnie za świadka. Pójdę do sądu i opowiem, jak było. Tam siedzą wykształceni, mądrzy ludzie i na pewno krzywdy ci nie zrobią...

Rzeczywiście, Andrzej nie miał powodów, żeby się obawiać. Tamtej nocy na zabawie nie brał udziału w bójce i nikogo nie pobił. A jedyną jego winą było to, że gdy stał w pobliżu orkiestry, z dala od centrum bijatyki, ktoś zaszedł go od tyłu i uderzył krzesłem w głowę. Chłopak chwycił się rękami za twarz, którą momentalnie załama mu krew i zataczając się, oszołomiony, nie bardzo wiedząc, co robi, krążył po świetlicy, a kogo spotkał na swojej drodze, dotykał rękami, mówiąc: „Mam, najedźcie się mojej krwi”. W ten sposób natknął się na starego Babinę i poplamiał mu krwią marynarkę od garnituru i koszulę, co spowodowało, że tamten go zapamiętał.

W sądzie jednak sprawa nie wyglądała już tak prosto, a nawet mocno się skomplikowała. Sam stary Babina, jak i jego świadkowie, pod przysięgą, złożyli obciążające Andrzeja zeznania i ofiarę przemalowali na sprawcę pobicia starszego już i szanowanego we wsi człowieka. Ale najbardziej ze wszystkich, nie licząc się ze słowami, następował na niego wynajęty przez Babinę adwokat.

Ten to dopiero miał gadane. Ze spokojnego, sponiewieranego i pokrzywdzonego chłopaka, zrobił prowodyra całego zdarzenia i groźnego zabijakę, którego trzeba przykładowo ukarać...

Stanisława, która już wcześniej złożyła swoje zeznanie i uczciwie, z ręką na sercu, opowiedziała, jak było, nie mogła wyjść ze zdumienia. Wreszcie nie wytrzymała. W którymś momencie, gdy gładkousty prawnik po raz kolejny zaczął podkreślać winy Andrzeja i domagać się dla niego wysokiej kary, zerwała się z krzesła i nie pytając nikogo o zgodę, przerwała mu takimi oto słowami:

– Panie, ani pan tam nie był, ani nic nie widział. Nie dziwię się Babinie i jego świadkom, że pod przysięgą składają fałszywe zeznania, bo to wszystko rodzina. Ale jak pan, człowiek obcy i wykształcony może tak bezczelnie, w żywe oczy kłamać. I z niewinnej ofiary robić sprawcę. To tak działają nasze sądy?

Kobieta chciała jeszcze coś powiedzieć, ale sędzia jej przerwał, dodając jednocześnie, że Wysoki Sąd uważnie wysłuchał już jej zeznania i weźmie je pod uwagę.

Godzinę później, gdy sprawa została już rozstrzygnięta i wyrok ogłoszony, na korytarzu sądu wypatrzył Stanisławę i podszedł do niej adwokat starego Babinę.

– Przepaszam – powiedział, przytrzymując kobietę ręką za łokieć, gdyż wyraźnie nie miała ochoty z nim rozmawiać. – Możemy zamienić kilka słów?

– Niech pan mówi, tylko szybko, bo spieszę się na autobus – odpowiedziała, dając mu do zrozumienia, że po tym, co zaszło na sali sądowej, nie znajdują raczej wspólnych tematów.

– Pani chyba pierwszy raz w sądzie, prawda? – zapytał.

– Tak, pierwszy. I mam nadzieję, że ostatni – odrzekła, nie siląc się na uprzejmość.

– Teraz rozumiem. – Uśmiechnął się z satysfakcją, że trafił w punkt, czując jednocześnie, że musi się jakoś wytłumaczyć przed tą naiwną i prostoduszną kobietą, która nie ma pojęcia, na czym polega rola adwokata w postępowaniu sądowym. – Pani, tu się wszystko mówi za pieniądze, więc proszę się na mnie nie gniewać – dodał. – Ale, gdyby zmieniła pani zdanie, do czego gorąco namawiam, i postanowiła jednak zaskarżyć tego mężczyznę, który panią uderzył w oko, to zapraszam do mojego biura. Wygraną, gwarantuję, mamy w kieszeni.

WIESŁAW HOP

Wiesław Hop – pisarz i publicysta związany z Podkarpaciem (Rzeszowski Oddział Związku Literatów Polskich). Autor sześciu powieści (*Spacer ze śmiercią*, *Wbrew woli*, *Poranek pełen nadziei*, *Przed wyrokiem*, *O północy w Bieszczadach* i *Długa noc*) oraz zbioru opowiadań *Wilki i ludzie* i inne bieszczadzkie opowieści). W 2020 odznaczony honorową odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, laureat nagrody „Złote Pióro 2021” w kat. proza, a także „Książka Roku 2021”. Wszystkie wymienione powieści autora, z wyjątkiem *Poranek pełen nadziei*, zostały również wydane w formie audiobooków przez Wydawnictwo Lind & Co.

**Parafia
Św. Andrzeja
Boboli
w Dudley MA**

starająca się
o podniesienie
do rangi pierwszego
w Ameryce
Sanktuarium ku czci
Patrona Polski
zaprasza na:

Msze Święte dla Pielgrzymów
w każdą niedzielę, godz. 10:30 - w j. angielskim, godz. 12:00 - w j. polskim

Msze Święte za Ojczyznę
15. dnia każdego miesiąca o godz. 18:00 - w j. angielskim
16. dnia każdego miesiąca o godz. 18:00 - w j. polskim
Od godz. 17:30 - adoracja i czytanie intencji z prośbami o wstawiennictwo do św. Andrzeja

ST. ANDREW BOBOLA PARISH
54 WEST MAIN STREET, DUDLEY, MA 01571
Informacje i kontakt: 508-943-56-33 lub rectory@standrewbobola.net
Kim był św. Andrzej Bobola? Dowiedz się więcej na: www.standrewbobola.com

poczta kwiatowa®

ZAMÓW
KWIATY
Z DOSTAWĄ

pocztakwiatowa.pl
+48 22 828 95 95

Czy Twoje
OSZCZĘDNOŚCI EMERYTALNE
są bezpieczne i dobrze zarządzane?
Czy jesteś gotowy na emeryturę?

BEZPŁATNA POMOC I EDUKACJA
w zakresie MEDICARE i planowania
finansowego oraz wsparcie
przy podejmowaniu ważnych decyzji
emerytalnych.

Aleksandra Mróz

licencjonowany specjalista ubezpieczeń
medycznych i na życie w stanach: CT, MA, RI, SC

Tel. 860-997-3054

ola_mroz@yahoo.com

185 Silas Deane Hwy. Wethersfield, CT 06109

Słoneczna Floryda dla Ciebie!

FLORYDA
Sarasota - Bradenton - Venice - NorthPort

- Kupno nieruchomości i pomoc w przeprowadzce na Florydę
- Nieruchomości bankowe
- Biznesy
- Działki budowlane
- Inwestycje

Jako właściciel budynków na wynajem pomogę w znalezieniu właściwej inwestycji i zadbam o właściwe zarządzanie.

Mario Mlotkowski
REALTOR / PUBLIC NOTARY
(941) 822-1688
www.941HomesForSale.com

REALTY EXECUTIVES

Gary L. Bridgman, Attorney

Death and Taxes Question the inevitable

We have over 35 years experience advising and representing individuals, businesses and estates on federal, state and local tax matters.

80 Optical Drive, Southbridge, MA 01550
Phone: 508-765-7085, Fax: 508-765-1238
Email: gbridgman@earthlink.net, http://www.gbridgman.com/

We offer Federal and State income tax preparation at competitive prices and for new clients we offer \$25 off the price you paid for tax preparation for your 2015 tax returns.

WinDoorfull Imports Inc

We help turn your ideas into reality

Let **WinDoorfull** makes it **WONDERFUL!**

- Najwyższej jakości okna dwu szybowe białe i czarne,
- Drzwi balkonowe jednoskrzydłowe, french door i drzwi przesuwne,
- Nowoczesne drzwi zewnętrzne i wewnętrzne,
- Rolety Dzień-Noc,
- Moskitiery do okien i drzwi,
- Rolety zewnętrzne na okna i drzwi,
- Rolowane bramy garażowe,
- Polskie dachy i rynny,
- Panele betonowe 3D

97-38 99th Street Ozone Park, NY 11416
800 River Drive Garfield, NJ 07026

www.windoorfull.com

Contact Us Now
NYC 716-404-3300
store@windoorfull.com
NJ 973-246-4875
storenj@windoorfull.com

Nicole *Beata* *Kasia*

Medicare

Nowe limity dochodowe na 2024 rok:

QMB 1 osoba	\$2649
małżeństwo	\$3595
SLMB 1 osoba	\$2900
małżeństwo	\$3935
ALMB 1 osoba	\$3088
małżeństwo	\$4191

Bezpłatna pomoc w :

- Medicare
- IRA, 401K inwestycje
- Ubezpieczenia na życie
- Access Health
- Szara karta
- Dodatkowe plany ubezpieczeń

RAYMOND SENIOR PLANNING

NEW BRITAIN
195 West Main Street

SOUTHINGTON
360 N. Main St., Suite 5

Zapraszamy codziennie od 9 do 4. Dostępne spotkania w soboty.

E-mail: RaymondSeniorPlanning@gmail.com

Agent ubezpieczeniowy w CT, MA i na FL. Doradca w sprawach ubezpieczenia Medicare

BEZPŁATNA KONSULTACJA, DZWOŃ PO POLSKU!

☎ 203-699-2611 ☎ 860 270 0840

We do not offer every plan available in your area. Any information we provide is limited to those plans offered in your area. Please contact Medicare.Gov or by phone at 1-800 MEDICARE to get information on all of your options.

Na każdą porę roku!

VODKA OF THE YEAR

NETHERLANDS - 2021
NEW YORK INTERNATIONAL
SPIRITS COMPETITION

Importowana WÓDKA
DUTCHCRAFT